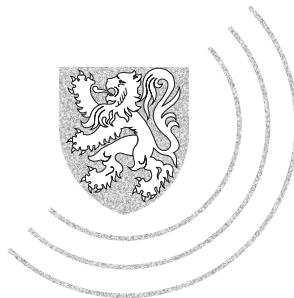

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

6 december 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2002**

BELEIDSBRIEF

**Onderwijs en Vorming
Beleidsprioriteiten 2001-2002**

BELEIDSBRIEF

**Wetenschaps- en Technologisch Innovatiebeleid
Beleidsprioriteiten 2001-2002**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer Kris Van Dijck
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heer Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heren André Moreau, Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem;

de heren Lucien Suykens, André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Kris Van Dijck.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke,

mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den Eynde de heer Roland Van Goethem ;

mevrouw Hilde Claes, de heer Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

*Zie :***12-A** (2000-2001)

- Nr. 1 : Advies van de SERV over het begrotingsbeleid 2002 van de Vlaamse Gemeenschap

13 (2001-2002)

- Nr. 1 : Toelichting

14 (2001-2002)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendementen
- Nr. 3 : Verslag

15 (2001-2002)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen + Errata bij de bijlagen
- Nrs. 2 tot 6 : Amendementen
- Nr. 7-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
- Nr. 7-B : Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 7-C : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
- Nr. 7-D : Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
- Nr. 7-E : Verslag namens de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken
- Nr. 7-F : Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

16 (2001-2002)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

*Zie ook :***903** (2001-2002)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

912 (2001-2002)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

INHOUD

Blz.

DEEL I: ONDERWIJS

I. Inleidende uiteenzetting door de mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming	5
1. Macrogegevens onderwijs	5
2. Basisonderwijs	6
3. Secundair onderwijs	7
4. Buitengewoon onderwijs	7
5. Tertiair onderwijs	8
6. Studietoelagen en sociale middelen	9
7. Levenslang en levensbreed leren	9
8. ICT	10
9. Gelijke kansenbeleid	10
II. Algemene bespreking	11
1. Algemene opmerkingen	11
2. Hertekening van het onderwijslandschap leerplichtonderwijs	13
3. Waardering van het leerkrachtenberoep	15
4. Afstemming van het onderwijs op de verschillen tussen leerlingen en tussen cursisten	17
a. Decreet gelijke kansen	17
b. Actieplan buitengewoon onderwijs	18
c. Basiseducatie	19
5. Extra middelen voor het basisonderwijs	19
6. Secundair onderwijs	19
a. Leerlingoriëntering en waardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs	19
b. Andere elementen secundair onderwijs	21
7. Hoger onderwijs	21
a. Eén structuurdecreet hoger onderwijs	21
b. Evaluatie van de lerarenopleiding	22
8. Participatie aan de schoolcultuur	23
9. Informatie- en Communicatietechnologie integreren in het onderwijs	24
10. Levenslang en levensbreed leren	25
11. Wegwerken van financiële drempels	26
12. Schoolinfrastructuur	27
13. Internaten	27
14. Cultuureducatie in het onderwijs	28
15. Beleidscommunicatie	28
III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen	28
a. Decreetsbepalingen	28
b. Begrotingstabel	29

DEEL II : WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGISCH INNOVATIEBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming	41
II. Algemene bespreking	44
III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen	49
A. Decreetsbepalingen	49
B. Begrotingstabel	49

BIJLAGEN

Bijlage 1 : Begroting 2002 : overzicht van de evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting	53
Bijlage 2 : Overzicht van de budgettaire kost van de CAO-overeenkomst 2001-2002	57
Bijlage 3 : Schoolbevolking in het deeltijds secundair onderwijs, DBSO	61
Bijlage 4 : Spijbelproject in het basisonderwijs : stand van zaken november 2001	63
Bijlage 5 : Lijst van de scholen en de studiegebieden m.b.t. het modulair onderwijs	67
Bijlage 6 : Overzicht kortlopende studieopdrachten hogescholen	73
Bijlage 7 : Centra voor volwassenenonderwijs waar geen voltijds ambt van directeur kan worden ingericht	79
Bijlage 8 : Overzicht van de resterende uitvoeringsbesluiten van het CLB-decreet	81

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002 besproken tijdens zijn vergaderingen van 20, 22 en 27 november 2001.

Het verslag over de aangelegenheden waarvoor de Commissie bevoegd is, bevat twee delen :

- I. Onderwijs, materie waarvoor mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, bevoegd is ;
- II. Wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid, materie waarvoor mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, mede bevoegd is.

De aangelegenheden Beroepsopleiding, Middenstandsvorming en Landbouwvorming werden verwezen naar de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme.

DEEL I. ONDERWIJS

De begroting onderwijs werd besproken in samenhang met de beleidsbrief Onderwijs en Vorming, Beleidsprioriteiten 2001-2002 (Stuk 903 (2001-2002) – Nr. 1) en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001 (Stuk 865 (2001-2002) - Nr. 1).

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING

1. Macrogegevens onderwijs

De minister verklaart dat men de voorbije maanden op een bijna systematische wijze de indruk heeft gegeven dat deze Vlaamse regering niet of onvoldoende zou willen investeren in onderwijs. Zij wil dit met klem ontkennen, maar is wel bereid om de discussie over de evolutie op een genuanceerde wijze te voeren.

Op het eerste zicht evolueert de begroting onderwijs inzake beleidskredieten als volgt :

1999:	253,5	miljard frank
2000:	264.4	miljard frank
2001:	275.5	miljard frank
2002:	290.7	miljard frank.

Dit cijfermateriaal moet men volgens de minister voorzichtig hanteren. Er werden de voorbije jaren een aantal herschikkingen doorgevoerd binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap die een aantal belangrijke effecten hebben op het vlak van de voorstelling van het cijfermateriaal voor onderwijs.

De minister geeft daartoe 4 voorbeelden :

- door de totstandkoming van het decreet op de CLB's werd het medisch sociaal toezicht uit de gesubsidieerde sector geïntegreerd in de PMS-sector. De financiële middelen werden in het kader van de begrotingen voor 2000 en 2001 herschikt en volledig naar onderwijs getransfereerd. Het gaat in zijn totaliteit over een bedrag van 1,1 miljard frank ;
- in het programmadecreet bij het bijblad van de begroting 2001 werden de noodzakelijke maatregelen getroffen om het leerlingenvervoer over te hevelen naar De Lijn. In de loop van dit jaar zal het globale decretale kader worden aangepast in samenspraak met Vlaams minister Steve Stevaert. Ook hier gaat het om een vrij aanzienlijk bedrag van 1,5 miljard frank, dat evenwel van onderwijs naar De Lijn is gegaan. Een gedeelte van het leerlingenvervoer zal volgen in een tweede fase. Deze tweede fase zal in 2002 of 2003 plaats hebben ;
- gespreid over 2000 en 2001 werden de middelen voor PC/KD, die inderdaad weinig uitstaans hadden met het wetenschapsbeleid, getransfereerd naar Onderwijs. In zijn totaliteit ging het om 700 miljoen frank ;
- een laatste voorbeeld ten slotte is het BOF, het Bijzonder Onderzoeksfonds, dat vanuit het wetenschapsbeleid is teruggekeerd naar onderwijs. De aanwending van dit fonds is immers nauw verbonden met de werkingstoelagen van de universiteiten, waardoor het vrij onlogisch was dat deze middelen apart werden voorgesteld onder het programma wetenschapsbeleid. De universi-

teiten voeren met het BOF en de werkingstoe-lagen samen een geïntegreerd beleid. Het gaat hier om meer dan 3,4 miljard frank.

Wanneer men deze operaties neutraliseert, kan nog altijd gesteld worden dat de begroting is geëvolu-eerd van 253,5 miljard frank naar 288,8 miljard frank.

Zeer regelmatig worden in de discussie over de kwantiteit aan middelen voor onderwijs ook twee andere parameters gehanteerd, namelijk het aan-deel in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en het aandeel in het BRP.

Bij een analyse van de begroting onderwijs in rela-tie tot het geheel van de Vlaamse Gemeenschap, rekening houdend met de elementen die moeten worden geneutraliseerd, komt men tot het volgen-de : het aandeel daalt van 42,7 percent in 1999, over 40,8 percent in 2001 en evolueert naar opnieuw 42 percent in 2002.

De beweging naar een kleiner aandeel van onder-wijs in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap in de loop van de voorbij jaren is reeds lange tijd bezig. Er zijn nu eenmaal nog een aantal andere domeinen, die eveneens een grote beleidsrelevan-tie hebben, die bijkomende budgettaire aandacht vragen.

Exact recent cijfermateriaal op het vlak van het BRP is niet beschikbaar. Het aandeel evolueert hier van 4,7 percent in 1995 naar 4,5 percent in 1999. Ook hier is een dalende trend aanwezig ge-durende het gehele decennium. Een trend die zich in alle ons omringende landen in dezelfde of zelfs sterkere mate voordoet.

De minister vervolgt dat de begroting onderwijs in overgrote mate bestaat uit lonen. De evolutie van deze middelen is sterk gebonden aan factoren zoals inflatie, sociale akkoorden enz..... Een andere be-langrijke factor is de zgn. “vergrijzingscoëfficiënt”.

De twee belangrijkste componenten van de vergrij-zingscoëfficiënt zijn enerzijds de baremieke verho-gingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongere - goedkopere - per-soneelsleden. Door de hoge leeftijdscurve van de personeelsleden is deze factor de voorbije jaren ge-reduceerd van ongeveer 0,9 percent naar 0 percent. Door de natuurlijke evolutie zal deze de komende jaren opnieuw gaan stijgen, wat uiteraard zijn ge-volgen voor de begroting onderwijs zal hebben. Een stijging van deze factor zal leiden tot bijkomende middelen voor onderwijs, zonder dat er

hieruit reële beleidsmogelijkheden ontstaan. Dit wil ook zeggen dat de stijging van de middelen in de loop van de jaren 90 ook vanuit deze context moeten geïnterpreteerd worden.

2. Basisonderwijs

De voorbije jaren werden er, ook door de vorige regering, belangrijke inspanningen geleverd om de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs op te trekken. Deze operatie is begonnen in 1997 met het zgn. Polder/Tivoli-akkoord.

Deze regering heeft de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs in tussenstappen bijkomend ver-hoogd met 399 miljoen frank in 2000, met 250 mil-joen frank in 2001 en nu nogmaals met 250 miljoen frank in 2002.

Vanaf het schooljaar 2002-2003 worden de wer-kingsmiddelen met 800 miljoen frank verhoogd met het oog op het verbeteren van de administra-tieve omkadering.

Wanneer men de gemiddelde werkingsmiddelen in het gesubsidieerd basisonderwijs uit 1996, geïn-dexeerd naar het niveau 2002, vergelijkt met de prognose voor 2002, stelt men een stijging vast van meer dan 5300 frank/leerling. In 1996 bedroeg het bedrag aan werkingsmiddelen per leerling, geïn-dexeerd op het niveau 2002 immers 11.683 frank/leerling ; voor 2002 zal dit ongeveer 17.000 frank/leerling zijn. Ondanks deze inspanningen blijven de noden bijzonder hoog en blijft men nog ver af van de vooropgestelde 100/76-verhouding.

Mede in het kader van de studie objectieve ver-schillen wil de minister de volgende jaren werk blijven maken van het zoeken naar oplossingen voor de dringende noden van het basisonderwijs.

De discussie rond het onderwijslandschap in het basisonderwijs hangt hiermee nauw samen. Reeds vorig politiek jaar kondigde zij, aldus de minister, in het kader van het decreet Mozaïek, dit punt aan naar aanleiding van de programmatiestop die voor een periode van twee jaar geldt. De discussie rond het onderwijslandschap, de evolutie van de wer-kingsmiddelen in de context van de objectieve ver-schillen en de administratieve omkadering vormen onderdelen van één probleemstelling, namelijk de te beperkte financiering of subsidiëring van het ba-sisonderwijs.

Verwijzend naar dit laatste, stelt de minister dat met ingang van 1 januari 2002 een eerste stap zal worden gezet naar de regularisatie van de gesubsi-

dieerde contractuelen. De nodige middelen om hiervan ‘gewone’ contractuelen te maken werden in de begroting voorzien.

Kort daarop zal een tweede fase volgen, namelijk een bijkomende injectie van 800 miljoen frank voor het schooljaar 2002-2003. Ook deze schijf is bestemd voor de verhoging van de administratieve en beleidsondersteuning. Tegelijkertijd zal er een analyse gebeuren van de huidige administratieve en beleidsomkadering in een basisschool.

Beleidsmatig is het de bedoeling dat de basisschool voor het eerst uitzicht krijgt op een regeling voor de administratieve omkadering die qua systematiek vergelijkbaar is met deze van het secundair onderwijs. Het einddoel is duidelijk : tegen het einde van deze legislatuur wil de minister bekomen dat de administratieve omkadering van een basisschool ordentelijk wordt geregeld, zowel voor de school als voor het personeelslid. Voor het personeelslid komt dit neer op de inpassing in de bestaande decreten rechtspositie.

De minister wijst erop dat dit echter in contrast staat tot het regeerakkoord van 1995/1996 waar er voor het basisonderwijs werd geopteerd voor een enveloppe waarin werking en administratieve omkadering één geheel vormden : zonder vooraf bepaalde degelijke administratieve omkadering in een amalgaam van statuten.

Uit het beschikbare statistische materiaal van de Oeso-landen blijkt dat het kleuteronderwijs qua leerkracht/leerling-ratio middelmatig scoort. Zij verwijst hiervoor naar de publicatie Vlaamse Onderwijsindicatoren in een internationaal perspectief. In het kader van het voorzichtig en correct omspringen met cijfermateriaal wil de minister er de aandacht op vestigen dat dit onderwijsniveau problemen oplevert bij internationale vergelijkingen. Verscheidene landen hebben systemen die fundamenteel anders zijn dan de het Vlaamse. Het is in deze context belangrijk te onderlijnen dat er belangrijke inspanningen worden geleverd voor dit onderwijsniveau.

De bepalingen van CAO V en VI, waarbij er aanvullende lestijden worden georganiseerd voor lichamelijke opvoeding, de introductie van het ambt van kinderverzorg(st)er in het kleuteronderwijs en het in aanmerking nemen van de anderstalige nieuwkomers voor bijkomende omkadering in dit onderwijsniveau, zijn voorbeelden van de inspanningen van de overheid. In de begroting 2002 werden de nodige middelen hiervoor ingeschreven.

3. Secundair onderwijs

De voorbije twee begrotingsjaren werden voor het secundair onderwijs gekenmerkt door het wegwerken van een aantal maatregelen uit het decreet secundair onderwijs. Een eerste belangrijke maatregel op dit vlak was het schrappen van de besparing van 2,5 percent op het urenpakket van alle scholen van het secundair onderwijs. In het kader van de meerjarenbegroting 2001-2004 werden de nodige middelen uitgetrokken om deze meeruitgave te dekken.

De tweede maatregel is het stopzetten van de bezuinigingen op het vlak van het ondersteunend personeel. Daarenboven werd deze maatregel gekoppeld aan een aanzienlijke vereenvoudiging van de regelgeving. Als voorbeeld hiervan stelt de minister dat er in de oude regeling op het vlak van de toepassing van de regelgeving inzake boventalligheid dertien stappen waren voorzien. In het nieuwe systeem stopt de boventalligheid op het niveau van de scholengemeenschap. Dus na de voorafgaande maatregelen zijn er nog alleen de school en het niveau scholengemeenschap voor de boventalligheid : dit zijn nog twee stappen.

Naast de hersteloperaties m.b.t. het urenpakket en het ondersteunend personeel werden voor het secundair onderwijs maatregelen genomen om de komende schooljaren extra uren toe te kennen. Het is een maatregel die gespreid is over meerdere jaren die aanvangt op 1 september 2002. Bij een volledige uitvoering vanaf het schooljaar 2004-2005 zal een school in een scholengemeenschap kunnen beschikken over de tegenwaarde van 100 percent van het urenpakket.

Ten slotte is er oog voor de nieuwe structuren in het secundair onderwijs. Niet alleen wordt een gedeelte van de uren toegekend aan de scholengemeenschap, men zal ook vanaf 1 september 2002 de algemeen directeur of coördinerend directeur van een scholengroep of scholengemeenschap kunnen vrijstellen met de nodige bijkomende middelen.

4. Buitengewoon onderwijs

Voor het buitengewoon onderwijs, zowel het basis als het secundair, zijn er een aantal bijkomende initiatieven die expliciet in de begroting aanwezig zijn. In het recente verleden werden een aantal kleinere maatregelen getroffen, zoals het optrekken van de coëfficiënten voor het type 3.

De minister wil echter de discussie rond het buitengewoon onderwijs koppelen aan de discussienota die zij reeds enige tijd beloofd heeft in te dienen bij het Vlaams Parlement. De nota mag eerstdaags verwacht worden.

In de begroting werden de nodige middelen voorzien voor twee rubrieken. Een eerste is de aanzet om over te gaan tot de subsidiëring van K-diensten. Het gaat om jongeren die meestal voor een langere periode verblijven in zgn. K-diensten. In totaal gaat het om een 800-tal jongeren, voor een 250-tal bedden. Het is de bedoeling een regeling uit te werken die een beleidsaanzet voor een langetermijnvisie moet vormen en voor het eerst met ingang van 1 maart 2002 zou kunnen worden geïmplementeerd.

Een tweede aanzet is in uitvoering van de CAO VI waarbij er beloofd werd om - na overleg - een regeling uit te werken om te komen tot een verhoging voor diverse aanwendingspercentages, richtgetallen en experimenten rond inclusief onderwijs. Om dit laatste mogelijk te maken, zal in het gelijke kansendecreet een wettelijke basis worden gelegd.

In zijn totaliteit, zowel voor het buitengewoon basisonderwijs als voor het buitengewoon secundair onderwijs, gaat het om een bijkomend bedrag van 240 miljoen frank. Zij hoopt de komende dagen het overleg met vakbonden en inrichtende machten op te starten zodat de regelgeving tegen 1 september 2002 kan worden aangepast.

Ook voor de opvangcentra in het gemeenschaps-onderwijs zal het aanwendingspercentage van het urenpakket naar 100 percent worden opgetrokken.

5. Tertiair onderwijs

Voor de hogescholen werden de voorbije jaren een aantal belangrijke initiatieven genomen met als doel de financiële onderbouw te verhogen.

Samenvattend gaat het om de volgende initiatieven :

- de verhoging van de enveloppe om de extra-uitgaven voortvloeiend uit de zgn. tijdelijke TBS 55+ op te vangen. Deze bijzonder voordelige uitstapregeling houdt op te bestaan op 31 december 2001. De extrakosten ten laste van de enveloppe smeren zich nog de komende vijf jaar uit. In het programmadecreet bij het bijblad van de begroting 2000 werden de jaarlijkse bijkomende middelen tot en met 2006 vastgelegd. Voor 2002 gaat het om een bedrag van 704 miljoen frank ;

- in CAO VI is voorzien dat de enveloppe van de hogescholen structureel wordt verhoogd met 200 miljoen frank als compensatie voor de kosten van de implementatie van het hogeschool-decreet uit 1996.

Voor de universiteiten was in het regeerakkoord het volgende voorzien: “De tekorten inzake de werkingsuitkeringen voor de universiteiten moeten op korte termijn worden opgevangen”.

Binnen dit kader moet ook het decreet op de financiering van de universiteiten worden gesitueerd. Dit ontwerp van decreet werd in de commissie unaniem goedgekeurd.

Zoals dit jaar zijn in de begroting van volgend jaar de werkingstoelagen van de universiteiten verhoogd zoals voorzien in dit financieringsdecreet. Zij verwijst daarbij naar de begroting voor wetenschapsbeleid.

In de begroting zijn ook de middelen ingeschreven voor de convenants. Het ontwerpbesluit hierover is klaar en zal zo spoedig mogelijk aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Hiermee beschikt de overheid over een instrument om zowel de onderwijsvernieuwing als de optimalisatie van het universitair onderwijs te stimuleren.

Daarenboven worden in 2002 voor een aantal instellingen bijkomende middelen, bovenop het financieringsdecreet, voorzien. De minister vermeldt in dit verband de Vlerick School voor Management, IES (Instituut voor Europese Studies) en het ITG (Instituut voor Tropische Geneeskunde). Zij verkrijgen elk 10 miljoen frank aan bijkomende middelen. In het ontwerp van programmadecreet wordt het decretale instrumentarium hiervoor aangepast.

Het is bekend dat er momenteel drukke werkzaamheden zijn rond de voorbereiding van een decreet rond de implementatie van de Bologna-verklaring. Het is de bedoeling om dit ontwerp van decreet nog tijdens het huidige kalenderjaar in te dienen. Een van de elementen die hierin ook vervat zitten, is de verhoogde financiering van de twee-cycli opleidingen bij de hogescholen. De huidige regeling in het hogescholendecreet is dat de gewichten - of ook wel coëfficiënten genaamd - dezelfde zijn voor de één-cyclus en de twee-cycli-opleidingen. Volgens een nog nader te bepalen methodiek is het de bedoeling om de middelen voor de twee-cycli opleidingen te verhogen. Voor het begrotingsjaar 2002, wat neerkomt op een periode van 2 maanden, werd voorlopig een bedrag voor-

zien van 30 miljoen frank. De daaropvolgende jaren zal de kruissnelheid worden bereikt.

6. Studietoelagen en sociale middelen

Door de beleidsmaatregelen vervat in het decreet van 16 februari 2001 en het uitvoeringsbesluit worden een aantal maatregelen getroffen m.b.t. de introductie van de jokerbeurs, de aanpassing van de studietoelage aan de directe kost, het optrekken van de minimumtoelage enz... In de begroting van 2002 is er hiervan nog geen weerslag. De oorzaak is dat er voor het begrotingsjaar 2002 nog voldoende reserve beschikbaar is om de meerkost te dragen. Als gevolg van dit decreet en van het uitvoeringsbesluit zullen de middelen voor de studietoelagen in 2003 en vooral in 2004 moeten toenemen om de meerkost te honoreren.

In het regeerakkoord was voorzien dat de sociale toelagen van de universiteiten en van de hogescholen worden gelijkgeschakeld. Jaar na jaar wordt een gedeelte van het traject afgelegd. Voor 2002 wordt nogmaals een verhoging van 500 frank per hogeschool-student toegekend. Men zit ondertussen aan 6.500 frank per student; voor de universiteiten bedraagt dit gemiddeld nog altijd 10.000 frank/student.

Los van het nog af te leggen traject, zal na de implementatie van het decreet op de Bologna-verklaring een vrij fundamentele aanpassing moeten volgen van de gehele tertiaire sector. Een antwoord zal moeten worden geboden op de vraag van de Vlaamse studenten i.v.m. de mogelijkheden van beurzen bij studies in het buitenland, de gevolgen van het naar elkaar toegroeien van de universiteiten en de hogescholen enz...

7. Levenslang en levensbreed leren

De voorbije jaren werd aanzienlijk geïnvesteerd in het volwassenenonderwijs. Het decreet op het volwassenenonderwijs heeft aan de centra voor volwassenenonderwijs een grotere flexibiliteit en autonomie geboden om over te gaan tot het inspelen op de noden die zich aandienen.

De programmatie binnen één studiegebied is in de praktijk niet gebonden aan specifieke regels en heeft de voorbije jaren gezorgd voor een aanzienlijke stijging van het budget. Op 5 jaar tijd gaat het om een stijging van ongeveer 2 miljard frank.

Evolutie beleidskredieten op programma 34.20 'Onderwijs voor sociale promotie':

	In 1000 euro	In mio BEF	relatief
1997	94.891	3.827,9	100
1998	100.389	4.049,7	105,8
1999	106.141	4.281,7	111,9
2000	120.005	4.841,0	126,5
2001	135.655	5.472,3	143,0
2002	145.002	5.849,4	152,8

Daarenboven zijn er een aantal maatregelen genomen die hebben geleid tot een grotere flexibiliteit op het vlak van de bekwaamheidsbewijzen; zeker als men dit vergelijkt met het huidige leerplichtonderwijs. Ook de administratieve omkadering is de voorbije jaren verbeterd, zonder dat deze het niveau zou benaderen van het secundair onderwijs.

Het is de bedoeling om tegen het einde van de legislatuur een stap verder te zetten en te komen tot een enveloppefinanciering voor de centra voor volwassenenonderwijs. Alle beleidsbeslissingen moeten in dit kader worden gezien. Tijdens het lopende politieke jaar wordt er nagegaan welke personeels-harmonisaties er kunnen worden gerealiseerd, zonder evenwel een toekomstige andere wijze van organisatie en/of financiering in de weg te staan. Deze harmonisatie geldt zowel voor de centra voor volwassenenonderwijs als voor het deeltijds kunst- en onderwijs.

In het kader van de gelijke kansenproblematiek werden de voorbije jaren belangrijke inspanningen gedaan naar minderjarigen toe. De minister verwijst in dit kader naar het belangrijk pakket aan middelen voor onderwijsvoorrang, zorgverbreding, anderstalige nieuwkomers enz...

Vanuit diezelfde beleidsbepaaling inzake de inburgering van volwassenen is het belangrijk dat onderwijs het aanbod NT2 verder zou uitbreiden. Dit aanbod, georganiseerd vanuit de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie, krijgt één bijkomende injectie van 156 miljoen frank waarmee een aanzienlijk gedeelte van de wachtlijsten moet kunnen worden weggewerkt. Einde 2002 zal de situatie van de wachtlijsten opnieuw worden ingeschat, wat de basis zal vormen over het al dan niet verder inzetten van deze middelen.

Het decreet op de basiseducatie zal mede op basis van de studie rond 10 jaar basiseducatie worden aangepast. Tegelijkertijd wordt een bedrag van 60

miljoen frank toegevoegd aan de beschikbare enveloppe voor deze instellingen. Dit betekent in concreto een verhoging van 10 percent ten opzichte van de huidige middelen.

In dit onderdeel van de toelichting wil de minister een even grote aandacht geven aan het deeltijds kunstonderwijs. Deze onderwijsvorm is een belangrijke pijler in het levensbreed leren.

Voor de aanvang van het schooljaar 2001-2002 werden een aantal aanpassingen in de structuur doorgevoerd waarbij er meer mogelijkheden voor het aanbod worden gecreëerd. Ik verwijs in dit verband naar de verlaging van de leeftijd voor dans tot 6 jaar, de mogelijkheden voor jazz, enz....

In de CAO VI staat ingeschreven dat een aantal aanwendingspercentages voor DKO met ingang van 1 september 2002 zullen worden verhoogd. Bijzondere aandacht zal gaan naar de verhoging van de omkaderingscoëfficiënten voor opleidingen naar kinderen en jongeren toe.

8. ICT

Naast de discussietekst ICT, die in de loop van de komende weken in de commissie zal worden neergelegd, zijn er in de begroting 2002 een aantal belangrijke aanzetten om voor een ICT-beleid bijkomende middelen te voorzien.

De vorige Vlaamse regering had het project PC/KD opgestart met een jaarlijks bedrag van 700 miljoen frank. In het begrotingsjaar 2001 is het beschikbare bedrag uitgebreid met 340 miljoen frank. Ook in 2002 wordt een bedrag van 50 miljoen frank toegevoegd om andere onderwijsniveaus aan bod te laten komen.

De belangrijkste uitdaging wordt gevormd door een systeem van ICT-coördinatoren. De voorbije jaren heeft men vooral het accent gelegd op de aankoop van hard- en software, waarbij men zich onvoldoende heeft gerealiseerd dat voor het onderhoud, de help desk e.d. de nodige knowhow en gespecialiseerde personeelsleden moeten beschikbaar zijn

Deze personeelsleden moeten op de hoogte zijn van zowel de technologische elementen als de inhoudelijk - pedagogische aanwending.

Het is de bedoeling de ICT-coördinatie te organiseren per groepering van scholen. De precieze me-

thode die hiervoor zal worden gevolgd, moet nog worden uitgewerkt. Voor 2002 gaat het om een bedrag van 220 miljoen frank.

In het kader van de lerarenopleiding is op basis van de evaluatie gebleken dat er een enorme zwakte is op het vlak van ICT. Voor toekomstige leerkrachten kan het ontbreken van een degelijke opleiding op dit vlak niet langer. Het gaat duidelijk om gekleurd geld. De minister vindt het belangrijk dit te onderlijnen omdat dit onderwijsniveau sinds het hogeschooldecreet wordt gefinancierd met een enveloppe waarbinnen er een grote vrijheid van aanwending zit. In de totaliteit in 2002 is er 320 miljoen frank aan bijkomende middelen voor ICT die in de loop van 2003 verder zullen toenemen.

9. Gelijkekansenbeleid

De minister stelt dat er de voorbije jaren een belangrijke focus werd gelegd op het gelijke kansenbeleid. Ook budgettair werd dit vertaald. De kredieten met betrekking tot het gelijkekansenbeleid op het programma 39.2 is toegenomen van 903 miljoen frank in 1996 tot 3,1 miljard frank in 2002. Wel moet men hier rekening houden met een herschikking van de kredieten van rond de 650 miljoen frank in 2000, die de evolutie van de kredieten licht kan relativeren. Hoe dan ook de injectie aan middelen is de voorbije jaren aanzienlijk geweest.

In de loop van de volgende weken zal aan de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet worden voorgelegd met betrekking tot het gelijkekansenbeleid. Op het ogenblik dat het ontwerpdecreet wordt besproken in de commissie kan men inhoudelijk hierop verder doorgaan.

Een belangrijk facet uit de evaluatie van de toepassing van de non-discriminatieverklaring is het gebrek aan professionele ondersteuning van het plaatselijke overleg. Met het nieuwe decreet is het de bedoeling dit op een meer professionele manier aan te pakken, wat ook bijkomende middelen veronderstelt. Die werden ook voorzien in de begroting 2002.

Naast dit belangrijke initiatief, is er het eveneens niet onbelangrijke project rond het voorrangsbepaald Brussel dat verdere ontplooiingskansen krijgt. Van het schooljaar 2002-2003 zullen 72 Brusselse scholen, 20 meer dan het huidige schooljaar, met dit meer geïntegreerde concept worden begeleid.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. Algemene opmerkingen

– namens de CD&V-fractie

De heer *Luc Martens* stelt dat de beleidsbrief 2001-2002 enerzijds verhelderend is, maar anderzijds heel wat herhalingen bevat van vroegere ideeën, beleidsvoorstellen e.d. Dit vormt geen kritiek vermits dit een consequent beleid aantoonst. Voor wat de beleidsprioriteiten betreft, sluit de spreker zich echter aan bij het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, VIOR. Die stelt dat er in de beleidsbrief heel wat initiatieven worden aangekondigd, maar dat die niet allemaal kunnen worden uitgevoerd. Bovendien vindt men hier geen weerspiegeling van terug in de begroting 2002. Daarom moeten de echte prioriteiten worden aangeduid. Hij denkt daarbij aan het gelijke kansenbeleid, de implementatie van de Sorbonne/Bolognaverklaring, de lerarenopleiding, het participatiedecreet en de uitvoering van het rapport objectieve verschillen.

De heer Martens vraagt naar analogie met de vorige begrotingsbespreking naar een globale cijfernota omtrent de evolutie van de onderwijsbegroting over de jaren heen.

– namens de VLD-fractie

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat de onderwijsbegroting een duidelijke kentering laat zien : de middelen stijgen, ook procentueel. Hij verwijst daarbij naar de toelichting van de minister. Belangrijk is ook dat de akkoorden en CAO's verder konden worden uitgevoerd. De beleidsbrief vermeldt de prioriteiten die deze regering heeft vooropgesteld. Dit toont de continuïteit aan van het beleid. De middelen zijn echter beperkt, zodat keuzes moeten worden gemaakt.

De spreker viel het in de beleidsbrief op dat regelmatig de woorden studie, visietekst of discussietekst voorkwamen. Met de twee laatste is hij tevreden vermits dit wijst op een bereidheid tot discussie met het terrein en de andere actoren. Studies moeten echter uitmonden in een bepaald project, een bepaalde timing. Nu de legislatuur halfweg is, is het daarom nodig om duidelijk voorop te stellen wat nog gerealiseerd zal kunnen worden.

– namens de Vlaams Blokfractie

De heer *Julien Librecht* poneert een fundamentele vraag naar de beheersbaarheid van de middelen voor het onderwijs. Hij stelt vast dat de overheid

steeds meer bevraagd wordt bij de kwaliteitszorg en de kwaliteitsbewaking van het onderwijs. De overheid wil hier daadwerkelijk aan tegemoet komen. Daarbij worden bepaalde stramien zichtbaar : ICT, participatie, lerarenopleiding, levenslang leren, enz. Alhoewel hieromtrent goede bedoelingen worden geuit, zijn er heel wat spanningen merkbaar. Het lijkt hem dat deze spanningen niet meer beheersbaar zijn : de noden stijgen, er worden steeds meer middelen gevraagd en het aantal initiatieven neemt alsmaar toe. Hoe kan men dit allemaal zinnig blijven begroten ? Hoe gaat men de middelen genereren ?

– namens de sp-a-fractie

De heer *André Van Nieuwerkerke* verklaart dat de minister de voorbije twee jaar heel wat aanzetten heeft gegeven tot discussies en nieuwe projecten. Er zijn immers nog veel uitdagingen waarover moet worden nagedacht en heel wat behoeften die op een antwoord wachten. De beleidsbrief bevat veel plannen die echter niet meer tijdens dit schooljaar of zelfs tijdens deze legislatuur zullen kunnen worden afgerond. Daarom vraagt hij welke prioriteiten nog dit schooljaar en deze legislatuur gerealiseerd zullen worden.

Het mag niet de bedoeling zijn dat de belofte van deze regering om van onderwijs een topprioriteit te maken, alleen zou blijken uit de aandacht voor personeelszaken en werkingsbudgetten. De onderhandelingen over CAO VI, de discussie over de vervroegde uitstapregeling en het onderzoeksrapport over de objectieve verschillen inzake werkings- en investeringskosten van de diverse onderwijsnetten kregen veel weerklank in de pers. Daardoor kan verkeerdelijk de indruk ontstaan dat de regering op onderwijsvlak vooral bezig is met personeelsdossiers en financiële kwesties. De voornaamste zorg in het onderwijs moet volgens zijn fractie uitgaan naar de leerlingen en meer in het bijzonder naar die leerlingen die vandaag, in de 21ste eeuw niet in voldoende mate voordeel kunnen halen uit het onderwijs.

– namens de Agalev-fractie

De heer *Frans Ramon* merkt op dat een standpunt omtrent het al dan niet stijgen van de middelen voor onderwijs afhankelijk is van de plaats die men inneemt. De trend in aanschouw nemen is daarom belangrijker. Hij moet op basis hiervan met de nodige bekommernis vaststellen dat de onderwijsmiddelen niet alleen in Vlaanderen, maar ook in de ons omringende landen erop achteruit gaan. De beleidsbrief bevat het voornemen om efficiënter

om te gaan met de beschikbare middelen. De vraag is of men het met dit voornemen kan redden. Er dienen zich immers bijkomende vragen aan naar opleiding, vorming, onderwijs enz., maar ook naar concrete noden vanuit het onderwijsveld zelf. De heer Ramon verwijst daarop naar de voorstellen om meer samen te werken. Zijn er voorbeelden van dergelijke samenwerkingsinitiatieven waarbij men komt tot een meer efficiëntere inzet van middelen?

De heer Ramon vervolgt dat heel wat elementen uit de beleidsbrief aantonen dat er aandacht is voor een kwaliteitsvol onderwijs. Onderwijs kan echter niet kwaliteitsvol zijn indien onderwijs niet als hefboom, maar als slagboom fungeert die ongelijkheid bestendigt: jongeren die zonder enige vorm van certificaat het onderwijs verlaten; heel wat problemen en zorgen van jongeren zijn onbespreekbaar, ... Het gaat daarbij niet alleen om middelen, maar om de toepassing van de 'good practices' in het onderwijs.

– *namens de VU&ID-fractie*

De heer *Kris Van Dijck* stelt vast dat iedereen voorop stelt dat onderwijs een prioriteit moet zijn. Prioriteiten hebben echter grenzen naar hun betaalbaarheid. Hij verwijst daarop naar de toelichting van de minister. Een beleid gaat uit van keuzes. Opvallend voor hem is dat de neerwaartse trend van de onderwijsmiddelen omgebogen is. De vraag daarbij is of het wel voldoende is: ieder parlements lid zal wel argumenten hebben om voor de beleidsdomeinen waar hij of zij in de desbetreffende commissie mee te maken heeft, meer middelen op te eisen. Hij is er in ieder geval over verheugd dat de minister alvast haar bereidheid heeft getoond rekening te houden met de studie objectieve verschillen, dat er meer middelen komen voor het basisonderwijs enz... De opmerking dat de beleidsbrief té ambitieus zou zijn, is gedeeltelijk terecht omdat dit enerzijds aantoont dat de minister oog heeft voor de vele noden, maar anderzijds ook duidelijk maakt dat men, nu de legislatuur halfweg is, zijn prioriteiten moet stellen om realistisch te blijven.

De heer Van Dijck stelt vervolgens vast dat de vereenvoudiging van de regelgeving een algemeen maatschappelijk gegeven is geworden. De samenleving is dermate complex geworden waardoor er een massa regels is bijgekomen. Een vereenvoudiging dringt zich daarbij op, maar hij beaamt de stelling van de minister dat een dergelijke vereenvoudiging niet zo eenvoudig is. Een kleine wijziging

van een onderwijsregel, kan heel wat gevolgen hebben voor andere regels of groepen.

– *antwoord van de minister*

De *minister* reageert m.b.t. de opmerking dat de beleidsbrief zeer veel initiatieven bevat, dat zij de afgelopen twee jaar een stramien van prioritaire verwezenlijkingen heeft uitgetekend. Daarbij heeft zij vastgesteld dat als men ergens aan sleutelt, dit repercussies heeft in andere domeinen. Als voorbeeld vermeldt zij de vaardigheden van leerkrachten: als men hieraan wil werken, komt men terecht bij de lerarenopleiding, enz. Op basis daarvan heeft zij vastgesteld dat er in het onderwijs heel wat moet geherstructureerd, bijgestuurd en hervormd worden.

Zij beaamt dat de beleidsbrief heel wat herhalingen bevat. Dit is logisch vermits heel wat elementen vooraf in toespraken, antwoorden op parlementaire vragen, interviews e.d. worden aangekondigd. Het is in ieder geval de bedoeling om alles wat in de beleidsbrief vermeld is, ook daadwerkelijk aan te vatten. Voor heel wat initiatieven is er al heel wat voorbereidend werk verricht, waardoor veel zaken op korte termijn aan de regering en het parlement kan worden voorgelegd. Daarop somt zij de decreten op die in 2001-2002 bij het parlement zullen worden ingediend of verder zullen worden besproken: themadecreet eindtermen; gelijke kansendecreet; decreet associaties; participatiedecreet; decreet Hogere Zeevaartschool; onderwijsdecreet XIV; decreet rechten en plichten van de leerlingen.

De minister bevestigt dat er in de beleidsbrief ook heel wat visieteksten en discussieteksten worden aangekondigd. Het is een bewuste keuze om niemand voor voldongen feiten te plaatsen, maar vooraf in debat te gaan over een aantal zaken. Als een decreet wordt geschreven, is men op die manier goed op de hoogte van de ideeën van de diverse actoren. Visie- en discussieteksten zijn ook belangrijk om het debat op gang te trekken. Op die manier spreekt iedereen vanuit dezelfde invalshoek en kan de discussie gestructureerder verlopen.

Voor wat de studies betreft verduidelijkt de minister dat men bepaalde studies bestelt op het moment dat een probleem zich stelt. De studie duurt meestal heel wat tijd, terwijl er ondertussen een oplossing moet gevonden worden voor het probleem. Voor haar blijft het daarom een uitdaging tussen langlopende en kortlopende studies een evenwicht te vinden.

De minister beseft dat de legislatuur halfweg is en dat er nog heel wat prioriteiten moeten worden gerealiseerd. Een periode van vijf jaar is te kort om een ernstige hervorming en optimalisering te verwezenlijken.

De minister zal aan het verslag een overzicht van de evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting laten toevoegen (Bijlagen 1 en 2).

2. Hertekening van het onderwijslandschap leerplichtonderwijs

De heer *Luc Martens* stelt dat de uitvoering van het eindrapport van de studie naar de objectieve verschillen een topprioriteit is voor zijn fractie. In de beleidsbrief wordt daar onvoldoende aandacht aan besteed. Vermits het rapport in juni 2001 werd overhandigd en de begroting tijdens de zomermaanden werd opgesteld, had de minister daar in de begroting 2002 rekening mee kunnen houden. De spreker stelt dat de vaststelling dat dit niet is gebeurd, hem niet heeft verrast vermits de minister in haar verklaringen over dit eindrapport twee elementen onderlijnde : er moet niet veel rekening mee gehouden worden, wat naderhand door de minister-president in de septemberverklaring werd bevestigd, en voor wat de aanbevelingen betreft, werd enkel de aanbeveling omtrent de samenwerking aangehaald.

De heer Martens beaamt het belang van samenwerking tussen de scholen. Er gebeurt vandaag reeds heel wat samenwerking op het terrein : zowel tussen scholen, over de netten heen, als over diverse vormen van onderwijs en opleiding heen. Die samenwerking, waarbij men meestal verwijst naar de infrastructuur, kent echter zijn grenzen. Uit bevraging blijkt immers dat de lokalen of andere infrastructuur zeer dikwijls zeer beperkt beschikbaar kunnen worden gemaakt voor samenwerking. De mogelijkheden zijn dus niet zo ruim als voorgesteld waardoor men geen besparingen zal kunnen realiseren.

Gevolg hiervan is dat daarmee niet tegemoet gekomen wordt aan de rechtmatige eisen die op basis van het eindrapport objectieve verschillen worden geuit. De spreker wil niet vitten op de invulling van details, maar aantonen dat de tendens duidelijk is : de verhouding 100/76 is een goed aanzet geweest om een groeipad uit te zetten dat weliswaar traag wordt ingevuld, maar vormt geen argument om de uitvoering van het eindrapport pas ingang te laten vinden op het moment dat het groeipad is voltooid om het dan eventueel te verlengen. De conclusies van het eindrapport moeten ernstig worden geno-

men. Zoniet zal er zich op het terrein een grote onrust gaan ontwikkelen die het beleid zal destabiliseren.

Het debat over de hertekening van het onderwijslandschap kan voor zijn fractie niet gevoerd worden als men geen rekening zal houden met de conclusies van het eindrapport over de studie m.b.t. de objectieve verschillen. Zijn fractie zal niet deelnemen aan dit debat als er omtrent de resultaten van de objectieve verschillen geen engagementen worden aangegaan.

De heer Martens verwijst in dit kader nog naar de septemberverklaring van de minister-president waarin die stelde dat er efficiënt en minder efficiënt werkende onderwijsinstellingen zijn. Als een overheid dit vaststelt, aldus de heer Martens, moet hier ook iets aan worden gedaan. Hij vraagt welke inspanningen zullen gebeuren om die efficiëntie bij de onderwijsinstellingen af te dwingen ?

De heer Martens vervolgt dat bij de voorstellen voor de hertekening van het onderwijslandschap de vrije keuze regeling wordt opgenomen. Het juridisch statuut van de school zou niet langer bepalend zijn voor de vrije keuze regeling. De spreker benadrukt dat de vrije keuze een grondwettelijk recht uitmaakt waar men niet lichtzinnig mag mee omspringen. Hier is bovendien een hele jurisprudentie over opgebouwd. Als de beleidsbrief stelt dat het juridisch statuut niet meer van belang is voor de vrije keuze regeling, maar wel het pedagogisch project, dan zal dit op zich leiden tot een debat over de plichten en rechten van een privaatrechterlijk versus een overheidsinitiatief. De jurisprudentie wijst in ieder geval op een onderscheid tussen beide. Bovendien kan men aantonen dat het statuut en het pedagogisch project aan elkaar gelinkt zijn : het ene krijgt gestalte door het andere. Als het statuut niet meer relevant zou zijn, zal men geconfronteerd worden met problemen waardoor het moeilijk zal zijn de vrije keuze te definiëren.

De heer Martens vraagt wat de aangekondigde decretale regeling m.b.t. de hertekening van het onderwijslandschap in het basisonderwijs concreet zal betekenen. De programmatie- en rationalisatienormen zijn achterhaald, maar verschillen van geval tot geval. Als de minister-president in de septemberverklaring stelt dat de publieke middelen meer efficiënt moeten worden aangewend, dan heeft dit vooral te maken met minumpakketten en een inbedding in het onderwijslandschap waar men zelf verantwoordelijk voor is. Dit kan men niet verhalen op hen die succesvol zijn.

De heren Martens en *Jos De Meyer* stellen dat de beleidsbrief omtrent de hertekening van het secundair onderwijs een merkwaardige zin bevat : “In het technisch en beroepssecundair onderwijs waar zware investeringen en infrastructuur en deskundige praktijkleerkrachten vereist zijn, zal worden gestreefd regionaal één goede netoverschrijdende opleiding per studiegebied te realiseren”. De sprekers vragen hoe men deze zin moet begrijpen : gaat het over de RTC's of over de sterkte van één net in het TSO/BSO ? De heer De Meyer vraagt of men bepaalde opleidingen zal centraliseren ? Zullen de leerlingen zich naar één plaats moeten begeven ? De heer Martens suggereert de oorzaken van het succes van het vrij gesubsidieerd onderwijs in het TSO/BSO te onderzoeken zodat anderen hier hun lessen kunnen uit trekken. Het is immers opvallend dat op het ogenblik van een secularisering, men moet vaststellen dat het katholiek onderwijs een sterkere positie inneemt. Volgens de heer Martens vormen het engagement, de inzet, de sociale inbedding, de contactvaardigheid van de betrokkenen e.d. elementen van dit succes.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat het debat over de studie m.b.t. de objectieve verschillen niet tijdens de begrotingsbespreking moet worden gevoerd. De minister heeft de studie aanvaard en ondertussen organiseerde de commissie hieromtrent hoorzittingen. De minister-president heeft een oproep en de minister van onderwijs een uitnodiging t.a.v. de politieke partijen gedaan om een meer globaal debat te voeren over de hertekening van het onderwijslandschap leerplichtonderwijs en de studie objectieve verschillen. Vraag is waar en hoe dit debat moet worden gevoerd. Het debat kan men niet ontlopen omwille van het kerntakendebat dat zich morgen aandient. Ook in dat debat zal de taak van de overheid inzake het onderwijs aan bod komen. Hij doet daarom een oproep om een globaal debat te voeren zonder preferenties. Hij heeft de indruk dat de CD&V-fractie de studie objectieve verschillen gebruikt om het globale debat uit de weg te gaan. Dit geeft een conservatieve behoudsgezinde reflex waarbij men het debat verengt tot de oude breuklijnen. Dit is dan ook een netversterkend verhaal dat zijn inziens haaks staat op het pleidooi van de CD&V omtrent de 'leefschool' waarbij men de grenzen openstelt.

De heer Van Baelen citeert ter illustratie van zijn opmerkingen uit een publicatie van het VEV onder de titel 'Nood aan creativiteit in het onderwijsdebat' : “Het debat over de toekomst van het onderwijs spitst zich vandaag toe op geld en rechten die men verworven acht, terwijl aan de echte uitdagingen voorbij wordt gegaan”.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat de studie omtrent de kwantificering van de objectieve verschillen veel te maken heeft met de hertekening van het onderwijslandschap, maar dat het ene het andere niet vervangt. Het debat over de studie objectieve verschillen mag niet herleid worden tot een debat over de hertekening van het onderwijslandschap. Hij vraagt zich af of het wel goed zou zijn te streven naar een onderwijslandschap waarbij men het officieel onderwijs zich zou samenbundelen tegenover het vrij gesubsidieerd onderwijs. Men moet zich hoeden voor polarisatie omdat het de netoverschrijdende samenwerking zal bemoeilijken.

– *replik van de leden*

De heer *Luc Martens* repliceert dat zijn fractie bereid is om een globaal debat over het onderwijslandschap te voeren, zonder zich in de plaats te stellen van de andere actoren in dat landschap. De conclusies van de studie objectieve verschillen mogen echter niet door deze gesprekken worden gehypothekeerd, maar moeten worden uitgevoerd. Indien men zich hiertoe engageert, zal zijn fractie actief meewerken aan het debat.

Hij vervolgt dat men niet kan verhinderen of afremmen dat scholen netwerken opzetten om samen hun logistiek te organiseren of een pedagogisch project uit te werken. Daarvoor moeten zij de nodige vrijheid krijgen, wat niet haaks staat op zijn pleidooi voor de leefschool. De leefschool is een pleidooi voor een open onderwijsgebeuren waarin diverse partners hun plaats moeten kunnen vinden. De dynamiek van het pedagogisch project zal bepalen wie die partners zullen zijn.

– *antwoord van de minister*

De *minister* reageert dat zij steeds heeft gesteld dat zij rekening zal houden met de studie omtrent de objectieve verschillen. Het zou volgens haar niet verstandig zijn om op basis van de conclusies aan één net gewoon meer middelen te geven. Het is nuttiger om alles in een breder kader te plaatsen, alhoewel zij beseft dat de noden in de diverse onderwijsniveaus sterk verschillen.

De minister geeft toe dat ook zij niet over dé oplossingen beschikt. Daar is een debat voor nodig : zowel in het parlement, als met de diverse actoren uit het onderwijslandschap.

Samenwerking is noodzakelijk. Zij beseft dat samenwerking beperkt is omwille van praktische bezwaren e.d., maar zij is ervan overtuigd dat er veel meer kan dan vandaag het geval is. De overheid

moet daar stimulerend in optreden. Zij heeft o.m. vastgesteld dat er zowel in het BaO als in het SO nog heel wat kleine scholen actief zijn, dat er heel wat overlappingsen zijn, dat er nog heel veel zaken naast elkaar gebeuren. Bij de hertekening van het onderwijslandschap moet men echter opletten voor de richting die men daarbij zal uitgaan. Ook zij is er niet van overtuigd dat de evolutie naar één officieel net versus één vrij net de meest optimale ontwikkeling zou zijn.

– *replik van de leden*

De heer *Luc Martens* repliceert dat de scholengemeenschappen een nieuwe dynamiek hebben veroorzaakt. In heel wat gemeenten en regio's heeft men op dat vlak structuurplannen opgesteld die overlappingsen hebben weggevoerd. Ook hijzelf was voorstander van de structuurplannen omdat dit een positief effect heeft. Een optimalisatie is voor hem mogelijk, maar hij wijst erop dat dan de vrije keuze moet gelden wat een objectiveerbaar gegeven is.

De heer *Gilbert Van Baelen* is voorstander van de structuurplannen in de schoolgemeenschappen, maar vreest dat men dit enkel bekijkt vanuit het eigen net en niet vanuit de omgeving waarin de school functioneert. Hij pleit daarom voor meer netoverschrijdende samenwerking over de scholengemeenschappen heen.

De heer *Ludo Sannen* voegt hieraan toe dat men de scholengemeenschappen moet laten evolueren naar één inrichtende macht en één school. Men moet zich er dan voor behoeden dat dit niet wordt afgestraft. Hieromtrent zijn dringende initiatieven nodig.

– *antwoord van de minister op de repliek*

De *minister* ziet geen tegenspraak met de heer *Martens*. Er zijn reeds heel wat inspanningen gebeurd, maar zij roept op om na te denken over een optimaler en efficiënter onderwijslandschap. De middelen die daardoor vrijkomen, zouden op datzelfde onderwijsniveau nuttiger kunnen worden ingezet. In die zin zou het nuttig zijn na te gaan wat een kwaliteitsvolle school in het basisonderwijs is, welke noden die heeft, enz.

3. Waardering van het leerkrachtenberoep

De heer *Luc Martens* merkt op dat de beleidsbrief veel aandacht besteedt aan de waardering van het leerkrachtenberoep. Het is zijn inziens noodzakelijk op dit vlak een coherent actieplan uit te teke-

nen. Het voorstel om de TBS55+-maatregel aan te passen leidde tot een confrontatie met de leerkrachten. Dit had o.m. te maken met de manier waarop dit werd voorgesteld, alsook met het geïsoleerde karakter van de maatregel. Iedereen is het erover eens dat er werk moet worden gemaakt van een voldoende aantal leerkrachten en een herwaardering van het beroep, maar dit kan men niet oplossen met lineaire maatregelen. Hier is een brede waaier van maatregelen nodig. Hij verwijst in dit kader naar de lerarenopleiding, de carrière, de neveninstroom met een valorisatie van de anciënniteit, een bredere waardering van de talenten van een leerkracht, enz. De heer *Martens* besluit dat ook zijn fractie hoopt op een positieve afwikkeling van de onderhandelingen m.b.t. de TBS55+-maatregel. Leerkrachten moeten enerzijds terecht de motivatie krijgen om langer in het onderwijs te staan, maar anderzijds moet er ook begrip zijn voor hen die het onderwijs willen verlaten omdat zij niet meer meekunnen omwille van hun leeftijd.

De heer *Martens* brengt in dit kader ook de nascholing van de leerkrachten aan bod. Er worden voor de nascholing veel te weinig middelen uitgetrokken. Het zou gaan om duidelijk minder middelen dan in de bedrijfsectoren. Onderwijs is nochtans het kennisbedrijf bij uitstek. Vanuit dit oogpunt zou deze sector actief de maatschappelijke ontwikkelingen moeten opvolgen en mensen daartoe moeten opleiden. Daarom moet er veel meer geïnvesteerd worden in de navorming van de leerkracht. Vandaag wordt er te veel beroep gedaan op de goodwill van de leerkracht.

De heer *Frans Ramon* brengt aan dat men omtrent de waardering van de leerkracht te veel aandacht heeft voor de uitstroom en minder voor de instroom. Ook al zijn een verhoging van het werkloon en een verbetering van het werkcomfort belangrijke stimuli, toch vormen het imago van het onderwijs en de instroom vanuit het TSO en BSO elementen die veel meer aandacht moeten krijgen. Het imago van het onderwijs is een complex verhaal, maar moet positiever worden ingevuld. Elke maatregel om het onderwijs als rigide systeem te doorbreken is goed. Als voorbeeld verwijst hij naar de instroom van zij-instromers en de problemen die daarmee gepaard gaan. Het blijft een complex verhaal waarbij men oog moet hebben voor de kleinere aandachtspunten, zoals het comfortabel maken van de situatie van een leerkracht op school om daar aanwezig te blijven. De instroom in de lerarenopleiding vanuit TSO en BSO als nieuwe doelgroep zal ook heel wat vernieuwing inbrengen. Zij staan dicht bij sommige jongerenculturen en hebben wellicht meer oog voor andere vaardigheden.

De heer Ramon gaat ervan uit dat inzake planlast telkens de vraag naar de zinvolheid van de taken moet bekeken worden. Als men er de zin niet van inziet, motiveert dit de mensen zeker niet om allerlei papieren in te vullen. Anderzijds zijn er heel wat instrumenten zoals het leerlingvolgsysteem dat ernstig moet worden gevaloriseerd.

De heer *Kris Van Dijck* vraagt naar een stand van zaken van het aangekondigde genummerde onderwijsdecreet XIV. In dat decreet zouden namelijk heel wat afspraken van CAO VI m.b.t. het werkcomfort en werkdrukverlaging hun decretale grondslag moeten krijgen. Hij heeft eenzelfde vraag naar de stand van zaken van de tweede fase van de loonstudie.

In de voorliggende beleidsbrief staat niets over de opleiding en nascholing, over de differentiatie van de loopbaan of over de begeleiding van jonge leerkrachten. Dit blijven echter voor zijn fractie belangrijke aandachtspunten.

De heer *Dirk De Cock* steunt de maatregelen die in de beleidsbrief worden aangekondigd om het leerkrachtentekort tegen te gaan. Er komt een mediacampagne om het leerkrachtenberoep te promoten en men zal onderzoek verrichten naar de mogelijkheden om kleuteronderwijzers en regenten lichamelijke opvoeding via een zijdelings traject tot onderwijzer bij te scholen. De langere, aaneensluitende periodes van zelfstandige stageopdrachten in de lerarenopleiding kan volgens de heer De Cock echter geen oplossing bieden. Deze piste is niet geëigend om het tekort op te vangen. Men mag niet te veel verwachten van dergelijke aaneensluitende stageperiodes.

De heer De Cock merkt op dat in het kader van het vermelde HRM-beleid het loopbaankrediet voor het eerst als een principe wordt aangehaald. Bij dit loopbaankrediet moet er zijn inziens aandacht besteed worden aan de nascholing van de leerkrachten.

Hij kan enkel toejuichen dat de planlast moet verlaagd worden om het personeelscomfort te verhogen. Een doorlichting zou dan ook minder gebaseerd moeten zijn op documenten, dan wel op dagdagelijkse schoolactiviteiten.

De heer *Ludo Sannen* pleit voor een brede inzetbaarheid van de leerkrachten als daar de mogelijkheid toe is. Maar hij waarschuwt ervoor dat dit ook kan leiden tot problemen. Als voorbeeld vermeldt hij een regentes kleding. Vermits deze opleiding werd uitgebouwd, werd zij benoemd voor enkele

uren basisinformatica. Zij krijgt omwille van die benoeming nu opdrachten om informatica te geven tot in het derde jaar van de derde cyclus beroepskantoor. Dit is hopeloos voor de betrokkene omdat zij daar niet toe in staat is, maar ook hopeloos voor de leerlingen die slechte lessen krijgen. Dit is een nefast gevolg van een brede inzetbaarheid. Hij pleit er daarom voor de afdwingbaarheid van de brede inzetbaarheid te beschermen.

De heer *Julien Librecht* stelt dat niemand het groot belang van de stage in het onderwijs kan ontkennen. Stage is belangrijk omwille van de praktijkrelevantie en het vermijden van een vaak fatale praktijkshock. In dit verband is er sprake van heel wat elementen die gaan van contextstages, over coaching, tot intervisionering enz. Dit alles vraagt heel veel mankracht en geld. Hij vraagt of deze problematiek nog wel beheersbaar is ?

De heer *André Moreau* wenst m.b.t. het lerarentekort de neveninstroom in het TSO en BSO via duidelijke afspraken met de beroepssector te doen toenemen. De anciënniteit van deze instromers moet daarbij ruimer dan vandaag worden gevaloriseerd.

– antwoord van de minister

De minister is gevoelig voor de vragen van neveninstromers vermits ze zorgen voor nieuwe dynamieken in de scholen. Zij heeft met de administratie gesprekken gehad om na te gaan hoe dit kan worden opgelost. Het is echter niet eenvoudig om de anciënniteit mee te laten tellen : het is niet altijd duidelijk welke voorgeschiedenis iemand heeft gehad en dus moeilijk dit om te zetten in ervaring ; er is het kostprijkaartje ; wat moet men doen met die leerkrachten die reeds eerder de overstap hebben gedaan.

De minister is voorstander van de zelfstandige stage dat via het decreet tot regeling van een aantal maatregelen betreffende het lerarenambt werd ingesteld. Via overleg met de lerarenopleidingen zal het kader verder worden uitgewerkt. Een aantal instellingen organiseren de zelfstandige stages al tot tevredenheid van de afnemende scholen, als van henzelf. Deze win-winsituatie wordt gecreëerd door de mentor in de afnemende school een tijdlang klavrij te maken zodanig dat die mentor zich een tijdlang met andere zaken kan bezig houden. Dit betekent ook voor de mentor een erkenning.

Zij bevestigt dat ook voor de leerkracht het levenslang leren geldt. Na de lerarenopleiding is er nood aan nascholing. Ook de nascholing zal geëvalueerd

moeten worden. Zij is van mening dat de nascholing meer schoolintern en teamgericht moet worden georganiseerd. Men kan hier meer mogelijkheden creëren zonder dat dit meer middelen moet vergen.

De minister beaamt dat de vermindering van de planlast een lijdensweg is. Dit is immers niet alleen afhankelijk van de overheid, maar ook van andere actoren. Dat wat de leerkracht moet doen inzake planlast, komt ook van andere instanties : inspectie, pedagogische begeleiding of directies. Ieder gaat ervan uit dat men zelf niet verantwoordelijk is voor de grote planlast.

– *repliek van de leden*

De heer *Luc Martens* repliceert dat de minister slechts één bepaald model van zelfstandige stage vooropstelt. Hij verneemt dat de scholen die ervaring hebben met zelfstandige stages, ontevreden zijn over de invulling van de stage volgens dat bepaald model. Zij zijn immers lange tijd bezig met zelfstandigheid in de stage, wat een belangrijk onderscheid inhoudt met de zelfstandige stage.

4. Afstemming van het onderwijs op de verschillen tussen leerlingen en tussen cursisten

a. Decreet gelijke kansen

De heer *André Van Nieuwkerke* verwijst naar de diverse hoorzittingen in de commissie onderwijs over het gelijkekansenbeleid en wetenschappelijke studies terzake. Daaruit bleek dat de ongelijkheid in het onderwijs nog schrijnender is dan verondersteld. Zijn fractie meent dat het budget voor een gelijkekansenbeleid in het onderwijs sneller dan oorspronkelijk voorzien moet worden verhoogd. De totale budgettaire inspanning is nu gestegen tot 78,0 miljoen euro. Zal dit budget volstaan om alle scholen met relatief veel sociaal-economisch kwetsbare kinderen voldoende extra middelen te geven om een goed gelijke kansenbeleid te voeren ? Behalve de noodzaak om voldoende middelen te investeren in een gelijkekansenbeleid, is er ook de belangrijke vraag hoe men deze middelen zo doeltreffend mogelijk kan aanwenden. In dit kader vraagt hij naar de wetenschappelijke evaluaties van het zorgverbredingsbeleid en het onderwijsvoor-rangsbeleid.

De heer Van Nieuwkerke is verheugd dat het aangekondigde gelijkekansendecreet een decretaal kader biedt over het toelatingsbeleid zodat meer duidelijkheid wordt gecreëerd en meer garanties worden geboden. Of dit decretaal kader echter

meer effect zal hebben dan het voormalig non-discriminatiebeleid dat grotendeels op een vrijwillig engagement steunde, hangt volgens zijn fractie in grote mate af van de maatregelen die het bevat om te streven naar een meer gemengde populatie in alle scholen. De sp.a-fractie heeft er sterk voor gepleit dat de multi-culturele scholen zouden gesteund en beschermd worden om hun sociaal gemengde populatie te kunnen behouden. Daarom is hij tevreden dat dit in het decreet ook is voorzien. Het beleid moet echter niet alleen alles op alles zetten om nieuwe concentratiescholen te vermijden, maar ook de bestaande concentratiescholen aansporen om andere leerlingen te bereiken. Daartoe moeten de concentratiescholen over de nodige middelen en ondersteuning kunnen beschikken. Multi-culturele scholen beschermen en concentratiescholen stimuleren om zich een nieuw profiel aan te meten, heeft alleen zin als men van de scholen met een bevoorrecht publiek méér kan verwachten dan dat ze louter “andere” leerlingen toelaten wanneer die zich aanmelden. De zogenaamd witte scholen zullen naar deze voor hen nieuwe jongeren toe ook een beleid moeten voeren en hun leerkrachtenkorps hierop moeten voorbereiden. Zijn fractie hoopt dat het decreet behalve een bescherming van multi-culturele scholen, ook een herprofilering van concentratiescholen en een actief toelidingsbeleid van witte scholen voorziet.

Wat het ondersteuningsluik betreft, hoopt hij vooral de nadruk op preventief optreden terug te vinden. Dit betekent prioritaire aandacht voor het basisonderwijs en uitgaan van sociaal-economische indicatoren.

Mevrouw *Veerle Heeren* is ontgoocheld dat het gelijkekansendecreet zich zal beperken tot het toelatingsbeleid en het lokale gelijkekansenbeleid. In de beleidsbrief wordt weliswaar een visietekst over het buitengewoon onderwijs aangekondigd, maar dit is een gemiste kans. De geïntegreerde, inclusieve benadering zoals bijvoorbeeld in Zweden gebeurt, had deel moeten uitmaken van het gelijkekansendecreet. Ook de problematiek van de leerstoornissen en leerproblemen behoort tot de problematiek van de gelijke kansen : elk kind is belangrijk, welke talenten of beperkingen hij of zij ook heeft. Zij vraagt waarom het gelijkekansendecreet beperkt werd en of de commissieleden zouden kunnen beschikken over het voorontwerp van decreet.

Mevrouw Heeren laat zich positief uit over de inspanningen voor het onderwijsvoor-rangsbeleid en de zorgverbreding die worden voortgezet en versterkt. Er zijn ook aanzetten tot nieuwe initiatieven :

de concentratiescholen in het basisonderwijs, de ondersteuning van het lokaal overleg en de steun voor het secundair onderwijs. Zij vraagt op welke manier deze middelen in het nieuwe gelijke kansenbeleid zullen worden geïntegreerd.

De heer *Gilbert Van Baelen* is van mening dat als men het globale debat, met inbegrip van het inclusief of geïntegreerd onderwijs, over het gelijke kansenbeleid wil voeren, ook de plaats en rol van de CLB's betrokken moet worden. Op de begroting is voor de CLB's ongeveer 4,5 miljard frank voorzien. Het buitengewoon onderwijs beschikt zelf over tientallen miljarden. Een parameter voor een geslaagd gelijke kansenbeleid zou een vermindering van de kostprijs van deze beide soorten instellingen met zich mee moeten brengen. Als men streeft naar meer inclusief en geïntegreerd onderwijs, zullen deze actoren in de praktijk minder doorstroom krijgen.

De heer *Julien Librecht* wijst erop dat de middelen voor inburgering zullen verhoogd worden tot 3,6 miljard frank. Hij heeft niets tegen de zorgverbreding, op voorwaarde dat deze maatregel geldt voor alle, echte, integratiebereide en in doorzichtige structuren gevatte kansarmen. De spreker meent dat er orde moet gebracht worden in de overlappingen in de inburgeringsinitiatieven en dat er duidelijke spelregels worden opgesteld.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat het gelijkekansendecreet voor begrotingsakkoord is verzonden en op 30 november 2001 op de agenda van de Vlaamse regering staat. Daarna kan het decreet de vooropgestelde procedure volgen om uiteindelijk in het parlement ingediend te worden.

Zij verduidelijkt dat het gelijkekansendecreet een eerste fase is van een globaal project. Het decreet vormt een bundeling van bestaande elementen : het herbekijken van het non-discriminatiebeleid en het ondersteuningsbeleid. Het doel is om op basis van de ervaring die de afgelopen 10 jaar hierover is opgedaan, de goede elementen te bewaren en de knelpunten weg te werken. Deze knelpunten betreffen o.m. een grotere transparantie tot stand brengen, onderwijsvoorrrangsbeleid en zorgverbreding, en een betere ondersteuning van het non-discriminatiebeleid. Tegelijkertijd wil het decreet een toelatingsbeleid verwezenlijken en bevat het een ondersteuning voor een aantal projecten inzake inclusief werken met kinderen uit het buitengewoon onderwijs type 1, 3 en 8. Met deze pilootprojecten wil men de nodige ervaring opdoen die bij een her-

tekening van het buitengewoon onderwijs de fouten moet vermijden.

Daarop aansluitend reageert zij op mevrouw Heeren die stelde dat het een gemiste kans is dat het buitengewoon onderwijs niet opgenomen werd in het gelijkekansendecreet. Het buitengewoon onderwijs is in vergelijking met het buitenland zeer complex en zeer uitgebreid uitgebouwd. Daardoor is het voor het buitenland, zoals in Zweden, gemakkelijker om inclusief te werken. Het buitengewoon onderwijs heeft zelf ook de vrees dat men dit soort onderwijs zal afschaffen. Daarbij verwijzen zij naar de visietekst waaraan de minister werkt. De minister is evenwel van mening dat het verkeerd zou zijn de indruk te wekken dat men het onderwijs zodanig kan inrichten dat het buitengewoon onderwijs niet meer nodig zou zijn.

Zij zal van zodra de Vlaamse regering het voorontwerp van gelijkekansendecreet principieel heeft goedgekeurd, dit aan de commissieleden bezorgen. Het decreet zou vanaf 1 september 2002 ingang moeten vinden.

T.a.v. de opmerking van de heer Librecht reageert zij dat het steeds de eigenheid van zorgverbreding is geweest om zich niet alleen tot allochtone kansarmen te beperken. Uit het gelijke kansendecreet zal blijken dat de indicatoren duidelijk aantonen dat het decreet gericht is op alle kansarmen.

De minister beaamt t.a.v. de heer Van Baelen dat men kritisch moet blijven staan t.a.v. de CLB's, maar dat de werking zeer sterk van plaats tot plaats verschilt.

b. Actieplan buitengewoon onderwijs

De heer *André Van Nieuwkerke* kijkt met belangstelling uit naar de visietekst over het buitengewoon onderwijs. Ook hier schort er immers nog iets op vlak van gelijke kansen. Kinderen uit sociaal-economisch kwetsbare gezinnen komen namelijk veel meer terecht in het buitengewoon onderwijs en hoewel zij daar goed opgevangen worden, betekent dit toch vaak opnieuw een vermindering van hun kansen. Hun doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs is vaak het gevolg van een gebrek aan preventief en gericht ingrijpen bij de aanvang van hun schoolcarrière in het gewoon onderwijs waardoor hun achterstand zodanig is opgelopen dat het buitengewoon onderwijs de enige uitweg lijkt. Een preventieve en vroegtijdige aanpak van leerachterstanden bij kansarme leerlingen is hier dus noodzakelijk. Voor leerlingen met leerstoornissen ligt de problematiek enigszins anders,

hoewel het ook voor deze leerlingen, ongeacht hun sociale of etnische achtergrond, nodig is dat zij mits extra aandacht voor hun specifieke behoefte het gewoon onderwijs kunnen volgen. Maar kinderen met een leerstoornis hebben nood aan een andere aanpak, namelijk een meer remediërende en individuele aanpak dan kinderen die omwille van hun sociale of etnische achtergrond minder kansen hebben meegekregen : om deze kansarme kinderen in het onderwijs meer kansen te geven is er vooral een preventieve, groepsgerichte aanpak nodig. Ook de partners waarmee de scholen moeten samenwerken, zijn verschillend. Daarom pleit de sp.a-fractie er samen met de VIOR voor om voor beide problematieken afzonderlijke beleidslijnen uit te tekenen en de lokale overlegplatforms niet te belanden met deze twee verschillende opdrachten.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verwijst naar haar antwoord op de opmerkingen bij het gelijkekansendecreet.

c. *Basiseducatie*

De heer *Luc Martens* verklaart dat de basiseducatie een prioriteit moet zijn in het onderwijsbeleid. Zijn fractie heeft daar in het verleden herhaaldelijk aandacht voor gevraagd. Deze sector heeft nood aan meer structurele tegemoetkomingen.

De heer *André Moreau* is verheugd dat de basiseducatie extra middelen krijgt en als prioriteit wordt beschouwd. De meest kwetsbaren krijgen daardoor aandacht in dit sociaal beleid.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verwijst naar de verhoging van de middelen voor basiseducatie als bewijs dat basiseducatie een prioriteit is in het onderwijsbeleid.

5. Extra middelen voor het basisonderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* vindt het positief dat er heel veel aandacht en middelen worden vrijgemaakt voor het basisonderwijs. Hij verwijst daarbij ook naar de toelichting waarin de minister de aangroei van de werkingsmiddelen per leerling sinds 1996 aangaf. Het is duidelijk dat een detectie van een achterstand op zo jong mogelijke leeftijd, meer kansen biedt om die te vermijden of aan te pakken. Hij hoopt dat de verhoging van de middelen voor het basisonderwijs hiertoe kan bijdragen.

De heer *Ludo Sannen* uit zijn waardering over de inspanningen die de minister belooft voor het ba-

sisonderwijs en de administratieve ondersteuning. Deze middelen worden weliswaar niet via een enveloppesysteem aan de scholen besteed, waar hij zelf voorstander van is, maar het belangrijkste is dat de middelen voor de administratieve ondersteuning verhoogd worden.

De heer *Jos De Meyer* vermeldt dat de geco's van het basisonderwijs volgens de begroting op 1 januari 2002 een contractueel statuut zullen krijgen. Hij vraagt over hoeveel mensen het gaat in de onderwijssector ? Is er een spreiding voorzien of geldt de datum direct voor alle geco's ? De heer *De Meyer* wenst dat men zou onderzoeken welke mogelijkheden er zouden zijn om voor deze geco's uit het basisonderwijs een statutair ambt te voorzien.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat het de bedoeling is de geco's om te zetten in contractuele betrekkingen vanaf 1 januari 2002. Dit dossier volgt het normale traject.

6. Secundair onderwijs

a. *Leerlingoriëntering en waardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs*

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt dat in het secundair onderwijs gelijke kansen nauw samenhangt met een goede oriëntering. Die loopt echter dikwijls mank. Men heeft hier te maken met de niet bedoelde, maar in de maatschappelijke perceptie toch reële, hiërarchie van de onderwijsvormen en het daarmee gepaard gaande watervalstelsel. Het regeerakkoord stelt terecht dat alleen door het watervalstelsel aan te pakken een oplossing kan geboden worden voor de onderwaardering van het TSO en BSO. Het aanpakken van het watervalstelsel impliceert dat men zich niet alleen richt tot de “onderste” trappen van de waterval maar ook tot de onderwijsvorm waar de waterval begint. Hoe nodig en verdienstelijk de diverse projecten en experimenten i.v.m. de modularisering, regionale technologische centra, stages, enz., ook zijn, ze zullen uiteindelijk niet volstaan om de maatschappelijke waardering voor het TSO en BSO te verhogen. Zolang ASO, TSO en BSO erg gescheiden werelden blijven, zal het watervalstelsel blijven bestaan en een positieve oriëntering van de leerlingen verhinderen. Een echte aanpak van het watervalstelsel zal een debat over de strakke scheiding tussen de onderwijsvormen vergen.

De heer *Frans Ramon* meent dat men bij de herwaardering van het TSO/BSO, te snel vergeet dat

men te maken heeft met diverse jongerenculturen. Daarom is het nodig de bestaande muren te slopen. Het samenbrengen van jongeren binnen dezelfde schoolinfrastructuur helpt die kloof mee overbruggen. Het wegwerken van de schotten tussen de opleidingen en het meer afstemmen van de opleidingen op de diverse onderwijsniveaus op elkaar zou ook veel sneller moeten worden gerealiseerd. Zo merkt hij op dat de afstemming met en van het volwassenenonderwijs al jarenlang tergend traag verloopt.

De heer *Kris Van Dijck* laat zich bijzonder positief uit over de ontwikkelingen inzake de modularisering van het BSO. Dit komt tegemoet aan de bezorgdheid dat heel wat jongeren nog zonder enig attest het onderwijs verlaten.

De heer *Jos De Meyer* vraagt wat de concrete gegevens zijn voor wat de herwaardering van het TSO en BSO betreft : op het vlak van infrastructuur, werkmiddelen, personeelsbeleid ? Hoe kan men praktijkleerkrachten ruimer recruteran ? Hoe zit het met de wisselwerking onderwijs en bedrijfsleven ?

De heer *De Meyer* vraagt vervolgens naar het aantal leerlingen in het DBSO voor het schooljaar 2001-2002. Hij herinnert de minister eraan dat zij bij de bespreking van de begroting 2000 beloofd had gesprekken op te starten met het bedrijfsleven m.b.t. de stage van deze leerlingen. Bovendien zou zij erop toezien vanuit het VESOC middelen te genereren om de industriële leercontracten aantrekkelijker te maken. Tijdens de bespreking van de begroting 2001 antwoordde de minister op een vraag naar een stand van zaken dat er diverse gesprekken met het bedrijfsleven bezig waren over de stages vanuit TSO, BSO en DBSO. Vermits zij toen stelde dat deze problematiek zou terugkeren bij de bespreking van de herwaardering TSO en BSO, vraagt de heer *De Meyer* naar een stand van zaken.

De heer *Dirk De Cock* vindt de beleidsoptie om het TSO en BSO op te waarderen tot een evenwaardige plaats in het middelbaar onderwijs van enorm groot belang. De diverse richtingen moeten immers naast elkaar kunnen staan, zonder gradatie vanuit prestige.

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat het voor de overheid vooral in TSO en BSO onbetaalbaar wordt om een goede infrastructuur zelf te betalen. Daarom werden de Re-

gionale Technologische Centra, RTC's, opgestart. Er zijn momenteel drie experimentele projecten die netoverschrijdend werken, maar toch heel verschillend zijn naar ingesteldheid. Daaruit zal men de nodige lessen moeten trekken voor de definitieve fase.

De minister reageert m.b.t. de aanpak van de wachterval in het onderwijs dat dit ontzettend moeilijk is vermits dit te maken heeft met het beeld dat men heeft over het secundair onderwijs. Daarom kan dit probleem niet via een decreet, maar enkel via flankerende maatregelen worden aangepakt. Hier moet men kunnen rekenen op de goodwill van de leerkrachten. Als voorbeeld vermeldt zij de leerkrachten van het zesde leerjaar basisonderwijs. Men gaat er vandaag steeds vanuit dat de leerlingen met de beste punten gestimuleerd moeten worden om Latijn te volgen. De leerkrachten kennen meestal ook alleen maar uit eigen ervaring het ASO. Daarom is het belangrijk dat ook leerlingen uit het TSO en BSO een kans krijgen in de lerarenopleiding. Een meer gevarieerde populatie aan leerkrachten kan positief zijn voor de oriëntering van leerlingen.

Zij voegt hier aan toe dat de Koning Boudewijnstichting momenteel werkt aan een project rond de herwaardering van de TSO en BSO. Dit gebeurt i.s.m. het bedrijfsleven. Zij stelt meer en meer vast dat scholen op het terrein contact zoeken met het bedrijfsleven.

De minister laat als bijlage bij het verslag een overzicht van de schoolbevolking in het DBSO toevoegen (Bijlage 3).

– *replik van de leden*

De heer *Luc Martens* bevestigt de onbetaalbaarheid van het TSO en BSO. Een RTC vormt daarbij één model. Hij waarschuwt de minister bij de inplanting van deze RTC's rekening te willen houden met een aantal regionale gevoeligheden. Het gevaar bestaat immers dat als men dit niet doet, de RTC's niet zullen lukken. Hij haalt daartoe een voorbeeld aan van de regio Kortrijk waar dit geleid heeft tot de nodige spanningen in het onderwijsveld.

De heer *Ludo Sannen* vraagt zich af of het wel aan het basisonderwijs toekomt om te oriënteren. Het komt immers de middenschool toe om een detectie uit te voeren en de leerlingen te oriënteren. Dit is niet de rol van het basisonderwijs.

– *antwoord van de minister op de repliek*

De *minister* is op de hoogte van het concrete voorbeeld dat de heer Martens aanhaalt. Zij stelt dat de zaak overtrokken is. Zij is inmiddels gerust gesteld door het engagement van de burgemeester van Kortrijk.

Zij wil het debat over de autonome middenschole voeren, maar stelt dat men realistisch moet zijn. Enerzijds beseft zij dat de middenschool de rol heeft om te oriënteren, maar stelt anderzijds in de praktijk vast dat men reeds in het laatste jaar basis-onderwijs oriënteert.

b. Andere elementen secundair onderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* vermeldt m.b.t. het secundair onderwijs diverse maatregelen : de stopzetting van de besparingen uit de vorige legislatuur, uren die aan 100 percent kunnen gebruikt worden, de coördinerend directeur die kan worden vrijgemaakt. In dit kader vraagt hij naar analogie met andere onderwijsniveaus de mogelijkheid om ook voor het secundair onderwijs het enveloppesysteem toe te passen. De scholengemeenschappen zouden op die manier meer autonomie verkrijgen.

De heer *Ludo Sannen* merkt op dat er in het secundair onderwijs heel wat noden blijven bestaan naar ondersteuning, begeleiding, probleemopvang, enz. Hij heeft in het verleden reeds gesuggereerd om via een uitbreiding van de bijzondere pedagogische taken uren ruimte te creëren voor de zorgvraag in het SO. In die zin stelt hij een maatregel voor in het kader van de hertekening van het TSO en BSO. Daarbij gaat men er vanuit dat men er meer naar moet streven via een verhoging van de stages meer ervaring te laten opdoen op de werkvloer. Via deze weg zou men van het aantal lessen enkele uren kunnen vrijmaken om op de vermelde noden in te gaan. In het ASO krijgen de leerlingen 32 uren, terwijl dit voor het TSO 34 en BSO 36 uren zijn. Een reductie van dit lessenpakket naar bijv. 34 zou budgettair een nuloperatie zijn, maar zou ruimte creëren voor bijkomende pedagogische ondersteuning.

– *antwoord van de minister*

De *minister* is van mening dat de opdrachten en taken die de scholengemeenschappen werden toebedeeld, voor haar kunnen worden uitgebreid. Het traject voor de hertekening van het onderwijslandschap is ingezet. Nadien zal moeten blijken of een

enveloppefinanciering dan zal worden ingevoerd of niet.

De minister vindt de suggestie van de heer Sannen zeer interessant. Zij heeft ondertussen aan de administratie de opdracht gegeven te onderzoeken waar het onderscheid in het aantal lessen tussen ASO, 32 uren, TSO, 34 uren en BSO, 36 uren vandaan komt. Daarbij moet men nagaan of dit te maken heeft met pedagogische redenen en zo ja, of die redenen nog van toepassing zijn. Op basis daarvan kan men nagaan of er ruimte kan gecreëerd worden in het secundair onderwijs om meer aandacht te geven aan de sociale noden.

7. Hoger onderwijs

a. Eén structuurdecreet hoger onderwijs

De heer *Luc Martens* werpt op dat de implementatie van de Sorbonne/Bolognaverklaring veel meer moet zijn dan een structureel associatiedecreet om geen gemiste kans te zijn. Het doel van de Bolognaverklaring is te komen tot een grote ruimte waarin de studenten zich vrij kunnen bewegen. Daarbij moet het de student zelf zijn die een dynamisch perspectief wordt geboden. Hij is van mening dat men daarom geen decreetale regelingen zou voorop stellen die er enkel uit bestaan nieuwe etiketten op de bestaande structuren te plakken. De hertekening van het tertiair onderwijs dat via het associatiedecreet zal worden doorgevoerd, mag zich dus niet beperken tot een betere wetenschappelijke onderbouw van het onderwijs. Bovendien mag Vlaanderen zich t.a.v. Europa niet overschatten. De huidige dynamiek toont aan dat leerlingen en studenten veel mobieler zijn geworden. De multi- en interculturele samenleving zal steeds prominenter worden. Associatievorming mag daarom enkel een eerste stap zijn die in se reeds de ambitie moet bevatten om daarin mee te gaan.

De heer *Gilbert Van Baelen* ondersteunt de heer Martens waarbij die stelde dat er n.a.v. de implementatie van de Bolognaverklaring en het zgn. associatiedecreet een spanningsveld is ontstaan tussen de diverse onderwijsactoren en de ambitie om te komen tot rationalisatie en optimalisatie. Het zal noodzakelijk zijn hierbij te zoeken naar een evenwicht tussen wat op korte termijn haalbaar en wat op lange termijn de wens is over hoe het hoger onderwijs er moet uitzien.

De heer *André Van Nieuwkerke* is van mening dat men in het hoger onderwijs vooral oog moeten hebben voor de manier waarop het Vlaamse hoger onderwijs de nieuwe kansen van de Bolognaverklaring aan kan grijpen, zonder daarbij het risico te lopen dat de democratisering van het hoger onderwijs hierdoor stagneert of achteruit gaat. Men moet in Vlaanderen kunnen komen tot een concurrentieel kwalitatief hoogstaand aanbod, maar tegelijk ook de democratisering nog kunnen verbeteren. Er zijn flexibelere studietrajecten nodig, maar zonder dat dit leidt tot studieduurverlenging. Het open toegangssysteem in het hoger onderwijs moet men kunnen behouden en toch vermijden dat zoveel jongeren er mislukken en definitief afhaken.

De heer *André Moreau* vraagt om bij de hertekeuring van het hoger onderwijs niet overhaast te werk te gaan. Ondanks artikel 24 van de Grondwet heerst er enige ongerustheid bij een bepaald deel van het onderwijsveld. Hij hoopt dat deze ongerustheid onterecht zal zijn en dat er via een samenwerkingsovereenkomst een oplossing zal worden gevonden.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat het aangekondigde zgn. associatiedecreet meer zal zijn dan een structuur. Zij is wel van mening dat er eerst een kader wordt gecreëerd om nadien verder te kunnen werken. Het gaat uiteindelijk niet om de structuren, maar om de inhoud : de internationalisering, de flexibilisering van het opleidingstraject, het gemakkelijken van de mobiliteit, de democratisering van het hoger onderwijs enz. Zij onderstreept dat het associatiedecreet in tegenstelling tot wat sommigen vrezen, de democratisering van het hoger onderwijs moet verhogen. Zo moet men verhinderen dat studeren in het buitenland voorbehouden zou zijn voor studenten die zich dit financieel kunnen veroorloven.

Zij vervolgt dat de implementatie van de Bologna-verklaring ook refereert naar het principe van het levenslang leren. Levenslang leren wordt vandaag ingevuld door het zogenaamde volwassenenonderwijs, maar ook de hogescholen en universiteiten zullen hun aandeel daarin krijgen.

De minister reageert m.b.t. de ongerustheid van de heer Moreau omtrent de KUB, dat het overleg daaromtrent bezig is. Zij gaat hier niet verder op in, vermits zij dit overleg niet in het gedrang wil brengen.

b. Evaluatie van de lerarenopleiding

De heer *Luc Martens* verwijst naar de studiedag van 17 november 2001 over de evaluatie van de lerarenopleidingen die georganiseerd werd door het departement Onderwijs. Deze studiedag heeft hem niet veel bijgeleerd. Dit was onder meer te wijten aan de opmaak van het evaluatierapport omtrent de lerarenopleidingen zelf dat niet overtuigend was. De verwarring over de plaats van de lerarenopleiding blijft daardoor bestaan. Als de lerarenopleiding met een eigen plaats geïsoleerd zou worden van de bachelor/masterstructuur, zou dit volgens de spreker een gemiste kans zijn. De lerarenopleidingen zouden dit als een blaam ervaren. Deze opleidingen vragen zelf geïntegreerd te worden in deze structuur.

Volgens de heer *Dirk De Cock* haalt m.b.t. de lerarenopleiding het Scandinavisch model aan waar leerkrachten een masteropleiding hebben ondergaan. Deze leerkrachten zijn niet alleen uitvoerders, maar ook mededenkers. Deze visie is niet op korte termijn realiseerbaar, maar moet op lange termijn worden meegenomen. Dit houdt ook in dat de instroom meer kwaliteit moet bevatten. In die zin is het belangrijk om het beeld van de leerkracht ook binnen het onderwijs zelf terug positief in te kleuren. Beroepskeuze hangt immers samen met de prestige van een beroep. Ook de opvang van de jonge leerkrachten vergt heel wat meer aandacht.

De heer *Ludo Sannen* pleit voor een onderscheid in de opleiding voor leerkrachten voor de midden-school en eventueel beroepsonderwijs enerzijds, en de andere secundaire opleidingen anderzijds. Een regentenopleiding is voor hem zinvol voor die opleidingen die zich situeren tussen het basisonderwijs en de tweede graad secundair onderwijs, met eventueel ook voor het beroepsonderwijs.

De heer Sannen vervolgt dat hem in de lerarenopleiding vooral de vakinhoudelijke zwakte opvalt. Daarom pleit hij voor een verhoging van de vakinhoudelijke verdieping door een inperking van het aantal vakken waarvoor men inhoudelijk wordt opgeleid. Die inperking van vakken kan ook best gebeuren met vakken die aan elkaar verwant zijn.

Hij is tevens van mening dat in het kader van de hervorming van de lerarenopleiding ook andere bachelors in het onderwijs vlot moeten kunnen instromen. Een maatschappelijk assistent(e) kan bvb. volgens hem evenzeer in het onderwijs terecht.

De heer *Kris Van Dijck* verwijst naar de studiedag van 17 november 2001 over de evaluatie van de lerarenopleiding. Ook hij doet een oproep om de lerarenopleiding niet los te koppelen van een hertekening van het hoger onderwijslandschap dat in het aangekondigde zgn. associatiedecreet is opgenomen.

De heer *Julien Librecht* stelt vast dat er omtrent de lerarenopleiding vanuit de VIHORA 15 structurele aanbevelingen worden gedaan. Deze opleiding is echter zeer weinig innoverend. Er worden enkel steeds meer bijkomende disciplines gevraagd voor gedifferentieerde trajecten, voor posthogeschoolvorming, voor voortgezette opleidingen zorgverbreiding, enz. De overbevraging blijft hier het grote probleem : het is onmogelijk om in 3 jaar alle beroeps- en maatschappelijke dimensies te vatten. In dit kader stelt hij ook vast dat heel wat leerkrachten naar andere arbeidssectoren worden gelokt met hogere wedden en promotiekansen. Hij vraagt hoe men de lerarenopleiding zal innoveren, of deze problematiek nog beheersbaar is en waar men de nodige middelen vandaan zal halen ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* heeft op de studiedag van 17 november 2001 over de evaluatie van de lerarenopleidingen vastgesteld dat de inrichters van deze opleidingen ongerust zouden zijn dat zij buiten de associaties zullen vallen. Zij benadrukt evenwel dat de lerarenopleidingen in de associaties zijn opgenomen. Het is haar bedoeling te onderzoeken hoe de lerarenopleidingen van de hogescholen en de universiteiten elkaar kunnen versterken. Daartoe is een intensere samenwerking nodig. In die optiek heeft zij het idee van de instituten voor lerarenopleiding gelanceerd. Zij dacht daarbij niet aan nieuwe infrastructuur voor dergelijke centra, maar wel aan een bundeling van de knowhow inzake lerarenopleidingen. De evaluatie van de lerarenopleiding had immers tot doel de kwaliteit van het onderwijs te bewaren. Daarvoor heeft men kwaliteitsvolle leerkrachten nodig. Zij is ervan overtuigd dat samenwerking op het vlak van expertise noodzakelijk is. Hoe ver dit moet gaan, zal de toekomst uitwijzen.

Als overheid heeft de minister een andere taak t.a.v. de lerarenopleidingen dan t.a.v. andere opleidingen. Daarom volgt zij deze opleidingen meer van naderbij op. Zij is er in ieder geval op basis van de informatie die zij van het departement heeft gekregen, van overtuigd dat er ernstig en hard aan de evaluatie is gewerkt. Het is mogelijk dat dit niet

voldoende overtuigend in het evaluatierapport werd opgenomen. Voor haar was het tijdens de studiedag wel opmerkelijk dat de lerarenopleidingen zich vrij defensief opstellen t.a.v. eventuele veranderingen.

– *replik van de leden*

De heer *Ludo Sannen* ondersteunt het voorstel van de minister m.b.t. het bevorderen van de kwaliteit van de lerarenopleiding via instituten voor lerarenopleiding, maar wijst erop dat de perceptie van dit voorstel in eerste instantie anders was vermits het via de media niet als dusdanig werd voorgesteld.

De heer *Luc Martens* is van mening dat een meerwaarde van de associaties terecht zal moeten blijken uit het samenbrengen van expertise die op diverse plaatsen voorhanden is. Ook hij is van mening dat de eerste perceptie van het idee van de instituten voor lerarenopleiding inhield dat er aparte instellingen zouden worden opgericht die ook voor de opleiding zouden instaan. Dergelijke communicatie wekt echter een wantrouwen op in het onderwijsveld. Hij is dan ook tevreden vandaag iets anders te vernemen van de minister.

Hij stelt dat het evaluatierapport elementen omvat die niet overeenstemmen met wat beweerd zou zijn. Daardoor heeft de minister wellicht de indruk gekregen dat er bij de lerarenopleidingen weerstand is ontstaan t.a.v. mogelijke voorstellen tot verandering.

8. Participatie aan de schoolcultuur

De heer *Luc Martens* stelt dat het participatiedecreet een prioriteit moet zijn van het onderwijsbeleid. Hij verwijst daarbij naar de voorstelling van het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat. De Kinderrechtencommissaris wees daarbij op het gevoel van onwelzijn dat bij de leerlingen en studenten zou aanwezig zijn. Zij uitte tevens haar bezorgdheid over het gebrek aan een leerlingenstatuut dat de rechten en plichten van leerlingen vastlegt.

De heer *Frans Ramon* beaamt dat participatie op alle niveaus bijdraagt tot een meer democratisch burgerschap. In die zin is het positief dat de school meer en meer een leefgemeenschap zal worden, waar alle actoren betrokken kunnen worden.

De heer *André Moreau* brengt aan dat het participatiedecreet alle actoren van het onderwijsveld zal omvatten. Dit is vernieuwend en positief. Hij merkt daarbij wel op dat dit een goede communicatie impliceert.

De heer *Gilbert Vanleenhove* vraagt naar een stand van zaken van het aangekondigde participatiedecreet. In dit kader verwijst hij tevens naar het netoverschrijdend ondersteuningscentrum voor ouders dat zal worden opgericht. In welke mate zijn de bestaande ouderverenigingen daarbij ingeschakeld? Worden zij daarin opgenomen of blijven zij verder bestaan? De budgettaire inspanningen die voor de ouderverenigingen werden gedaan, zijn zeer positief, maar vormen echter geen structurele oplossing.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat het participatiedecreet begin 2002 aan de Vlaamse regering voor een principiële goedkeuring zal worden voorgelegd. Nadien zal het decreet m.b.t. de rechten en plichten van de leerlingen worden voorgelegd. Deze decreten vormen samen met het gelijke kansendecreet één geheel en komen tegemoet aan de klachten zoals deze opgetekend zijn in het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat. Zij is van mening dat het aantal klachten vanwege ouders en leerlingen niet stijgt. Alleen het feit dat er een Kinderrechtencommissariaat bestaat, geeft de mogelijkheid dat de klachten worden gebundeld waardoor ze zichtbaarder worden.

De minister verduidelijkt t.a.v. de heer *Vanleenhove* dat de ouderverenigingen vertegenwoordigd zullen zijn in het ondersteuningscentrum voor ouders en daarnaast verder zullen blijven bestaan.

9. Informatie- en Communicatietechnologie integreren in het onderwijs

De heer *Gilbert Vanleenhove* merkt op dat de minister van Onderwijs op 16 november 2001 de CST-award heeft gekregen. Dit werd uitgereikt omdat de Vlaamse overheid de laatste jaren heel wat inspanningen heeft geleverd inzake ICT in het onderwijs. Vooral het PC/KD-project dat de vorige regering heeft opgestart, wordt verdergezet zodat men de doelstelling van 1 pc per 10 leerlingen heeft bereikt. In de huidige begroting worden nog andere initiatieven in deze zin opgenomen, zoals de regionale expertisenetwerken, REN, die zullen in-

staan voor de nascholing inzake ICT en de ICT-coördinatoren. De spreker vraagt of de regionale expertisenetwerken ondertussen op kruissnelheid zijn gekomen. Vervolgens wil hij vernemen op welke basis de ICT-coördinatoren zullen ondersteund worden. Het is immers niet duidelijk hoe en op basis van welke criteria het voorziene budget zal worden verdeeld.

De heer *Vanleenhove* leest verder in de beleidsbrief dat de Katholieke Hogeschool van de Kempen en Smash Digikids de licentie voor België bezitten voor het afleveren van het European Computer Driving License (ECDL). Het zou de bedoeling zijn via samenwerking met de licentiehouder de toegang tot het ECDL voor leerlingen, studenten, cursisten en werkzoekenden voor de komende drie jaar te bevorderen. Onderwijsinstellingen zouden als testcentra dienen. Leerlingen, studenten en leerkrachten zouden dan de tests aan een voordeeltarief kunnen afleggen. De heer *Vanleenhove* merkt op dat de VIOR zich verzet tegen ECDL in het onderwijs omdat dit project een eenzijdige nadruk legt op de ICT-vaardigheden zonder dat de ICT in een bredere context wordt geplaatst. Hij is met de VIOR van mening dat dit een gevaarlijk precedent is t.a.v. de eindtermen. Leerlingen zullen immers die ICT-vaardigheden bijkomend moeten gaan bewijzen, onafhankelijk van het totale evaluatiesysteem. Bovendien strookt het betalen van testen niet met het beleid om te komen tot een kosteloos leerplicht onderwijs.

De heer *Julien Librecht* merkt op dat een algemene ICT-aanpak in de lerarenopleiding ontbreekt. De achterstand moet hierin dringend worden ingehaald. Hij beaamt de maatregel dat het accent verplaatst moet worden van de hard- en software naar begeleiders-coördinatoren. In dit kader vraagt hij waar men – gezien de hoge wedden en voordelen in de privé-sector – deze coördinatoren die zowel op de hoogte zijn van de technologische als de pedagogische aspecten, zal vinden? Waar zal men de middelen vinden om deze plannen volledig te verwezenlijken? Houdt men rekening met de reële uitdagingen van deze planning?

De heer *Frans Ramon* stelt dat niet zozeer de vraag moet opgeworpen worden of men de ICT-coördinatoren met de nodige competenties wel zal vinden. Ze zijn er wel degelijk, maar zij moeten de mogelijkheid krijgen om die taak op te nemen. In die zin vindt hij het positief dat er heel wat middelen voor worden uitgetrokken.

– *antwoord van de minister*

De *minister* bevestigt dat er een probleem is m.b.t. de ICT in de lerarenopleiding. Men kan niet verwachten van leerkrachten dat zij geïntegreerd omgaan met PC's in het onderwijs als zij dit zelf nooit geleerd hebben. Daarom is er 50 miljoen frank voorzien voor ICT in de lerarenopleiding. Dit is een vorm van gekleurd geld. Bovendien zal de leerkracht van morgen zich heel anders moeten opstellen in de klas. Zij stelt wel vast dat er de voorbije jaren heel wat aandacht is besteed aan de aankoop van computerhardware en pc-lokalen e.d., maar dat er weinig aandacht is gegaan naar een visie op het gebruik van computers in het onderwijs. Dit is niet alleen in Vlaanderen zo. Daarom is er een visietekst omtrent ICT opgesteld die op korte termijn aan de commissie zal worden voorgelegd.

Er is voor 2002 een startbedrag van 220 miljoen frank voorzien voor de ICT-coördinatoren. De modaliteiten en de implementatie moeten daartoe nog worden uitgewerkt. Het is de bedoeling dat diverse scholen zullen samenwerken om iemand aan te stellen. Uit een gesprek met computerspecialisten blijkt dat men voor een groep van scholen zowel technische informaticacoördinatoren, TIC's, als pedagogische informaticacoördinatoren, PIC's, moet hebben. Sommigen in het onderwijs hebben de twee in zich, wat het meest ideaal is. In 2003 zal het bedrag in ieder geval worden opgetrokken.

De minister vervolgt dat de REN's een moeilijke opstart hebben gekend. Daarom heeft zij opdracht gegeven deze diensten ook snel te evalueren. Indien er inefficiëntie zou blijken, wil zij immers zo snel mogelijk bijsturen.

De minister licht m.b.t. het ECDL toe dat de schoolgemeenschappen en het volwassenenonderwijs 1 licentie per schoolgemeenschap of centrum hebben gekregen. Het ECDL staat volledig los van de eindtermen. Het gaat om een extra te verwerven competentie.

10. Levenslang en levensbreed leren

De heer *André Van Nieuwkerke* poneert dat men op het vlak van levenslang leren de kloof tussen de hogeschoolden, die zich blijven scholen, en de laaggeschoolden, die nauwelijks aan volwassenenonderwijs participeren, moet verkleinen. Uit onderzoeken blijkt dat Vlamingen weliswaar weinig deelnemen aan levenslang leren maar dat slechts

16 percent er helemaal niet in geïnteresseerd is. De vraag is dus hoe men de interesse van de Vlamingen en vooral van de laaggeschoolden kan omzetten in actieve participatie aan levenslang leren. Een goed geordend, laagdrempelig en doorzichtig leeraanbod dat afgestemd is op de behoeften van de deelnemers zal daar zeker toe bijdragen. Maar een database die informatie over het opleidingsaanbod via internet of een call center tot bij de klant brengt, zal niet die groepen aantrekken die nu al ondervertegenwoordigd zijn. Naar laaggeschoolden en ouderen toe zullen er een intensievere acties moeten gevoerd worden. Leerinspanningen moeten ook meer gewaardeerd worden en leiden tot een (betere) job en een (hoger) inkomen. Het uitbouwen van een geïntegreerd model van erkenning en beoordeling van verworven competenties is daartoe van groot belang. De heer Van Nieuwkerke hoopt dat de experimenten die het denkwerk hierover kunnen ondersteunen, snel van start kunnen gaan.

De heer *Julien Librecht* steunt de inhoudt van de beleidsbrief m.b.t. het levenslang leren. Basisopleidingen kunnen niet meer instaan voor de vorming die alle hedendaagse aspecten van een beroep beheersen. Ook mensen buiten de opleidingen hebben nood aan bijscholing dat bijdraagt tot de volksontwikkeling. Er is op dit vlak echter sprake van zeer uitgebreide en diverse voorstellen van vorming. De heer Librecht vraagt of deze bevraging nog beheersbaar is. Bovendien zullen er nog meer middelen nodig zijn dan vandaag reeds voorzien. Tot slot vraagt hij naar verduidelijking bij de bedoeling om een enveloppefinanciering voor de centra voor volwassenenvorming in te voeren en bij de realisatie van de personeelsharmonisaties.

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat uit onderzoek blijkt dat 17 percent van de Vlamingen laaggeletterd zou zijn. De oorzaken daarvan blijken vooral te maken te hebben met slechte ervaringen in het onderwijs. Daarom is het belangrijk het welbevinden en het graag naar school gaan te stimuleren. Kinderen moeten dit in het basisonderwijs eigen kunnen maken. Vlaanderen blijkt in internationale vergelijkingen op dit vlak trouwens laag te scoren.

Er moet voor het levenslang leren meer samenwerking komen met het bedrijfsleven en tussen de diverse opleidingsverstrekkers. De regering heeft de minister van Onderwijs aangesteld om een coördinatie op gang te brengen. Via een interface zal alles

meer op elkaar worden afgesteld. Dit verloopt traag omwille van de historiek en de territoriumdrang.

11. Wegwerken van financiële drempels

De heer *André Van Nieuwerkerke* wijst namens zijn fractie op het probleem van de nog steeds bestaande financiële drempels die doorheen heel het onderwijs lopen. Er zijn het voorbije jaar reeds belangrijke stappen gezet om deze drempels te verkleinen. Voor het hoger onderwijs werd een nieuw decreet betreffende de studietoelagen uitgewerkt en in het mozaïekdecreet worden de scholen opgelegd om de ouders te informeren over de studiekosten. De sp-a-fractie blijft echter vragende partij om meer garanties te bieden op de beperking van de kosten in het basis- en secundair onderwijs en om afdoende oplossingen te bieden aan die gezinnen die het financieel moeilijker hebben.

De heer *Kris Van Dijck* wijst op het belang van het nieuwe decreet m.b.t. de studietoelagen voor het hoger onderwijs. Hij vermeldt daarbij de problematiek van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs zoals dit opgenomen werd in het regeerakkoord. Die is nog niet verwezenlijkt. Zijn fractie hecht hier heel veel belang aan en onderstreept dat dit voor heel wat gezinnen een lastenverlaging met zich mee kan brengen. Hierbij verwijst hij naar een uitspraak van de minister-president, de heer *Patrick Dewael*, waarbij die stelde dat eventuele beleidsruimte voor 1/3 moet dienen voor investeringen, 1/3 voor een versnelde schuldafbouw en 1/3 voor lastenverlaging. De heer *Van Dijck* stelt dat het principe van kosteloosheid van het leerplichtonderwijs in dit laatste pakket thuishoort.

De heer *Lucien Suykens* vraagt daarop of het mogelijk is om aan het leerplichtonderwijs een maximum bedrag op te leggen van kosten die men een leerling mag aanrekenen.

De heer *Ludo Sannen* is tevreden over de aanhoudende stijging van de sociale toelagen in het hogescholenonderwijs. In het kader van de implementatie van de Bolognaverklaring vermeldt de beleidsbrief dat alle studenten de mogelijkheid moeten krijgen te studeren in het buitenland. De heer *Sannen* vraagt of de vorming van de associaties in het kader van deze implementatie niet zal leiden tot een herstructurering van de sociale voorzieningen in het hoger onderwijs waarbij men tot één structuur zal komen.

De heer *Gilbert Vanleenhove* haalt aan dat de verhoging van de sociale toelagen niet systematisch gebeurt. Voor 2002 stijgen ze met 500 frank per student terwijl ze in 2001 met 1000 frank stegen en het jaar voordien ook met 1000 frank. Daardoor is het niet voorspelbaar hoeveel de stijging het volgend jaar zal zijn en kunnen de hogescholen terzake geen lange termijnplanning organiseren. Hij vraagt of men daartoe geen stappenplan kan uittekenen. Tijdens de vorige begrotingsbespreking antwoordde de minister hierop dat dit stappenplan niet kon worden opgezet, vermits er een evaluatie aan de gang was van de sociale voorzieningen. De heer *Vanleenhove* vraagt of deze evaluatie ondertussen is afgerond.

De heer *Vanleenhove* is verder tevreden over de volledige implementatie van de resolutie van 7 februari 2001 omtrent de studietoelagen voor het secundair onderwijs. Ook de oprichting van een task force in 2002 die voor het hoger onderwijs een strategisch plan zal uitwerken met het oog op een aanpassing van het decreet studietoelagen aan de implementatie van de Bolognaverklaring, draagt zijn goedkeuring weg. Hij is evenwel van mening dat dit alles zal moeten leiden tot een verhoging van het budget voor de studietoelagen.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat zij met het mozaïekdecreet een duidelijke aanzet heeft gegeven voor het debat omtrent de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs. In dat decreet is immers opgenomen dat de kosten voor de ouders zichtbaar moeten worden gemaakt. Daardoor zal men vervolgens een zicht kunnen krijgen op de kosten die van de ouders wordt gevraagd. Het is de bedoeling dat de scholen daaruit kunnen vaststellen hoe hoog het kostenplaatje is en daarover een intern debat zullen aangaan. Zij vraagt de resultaten van het in kaart brengen van deze kosten af te wachten. Op basis daarvan kan dan een debat worden gevoerd.

De minister vervolgt dat de sociale toelagen voor de hogescholen elk jaar stijgen, wat op zich belangrijk is vermits een traject wordt aangehouden zodat dit tegen het eind van de legislatuur zal zijn afgevoerd. De evaluatie van de sociale toelagen is afgerond. Daaruit blijkt dat er vragen zijn naar een evenwicht tussen algemene en specifieke maatregelen. Bovendien blijkt dat sommige SOVO's vrij hoge reserves hebben opgebouwd.

Zij stelt dat de vorming van associaties zal toelaten zowel de studietoelagen als de sociale toelagen op elkaar af te stemmen en de middelen efficiënter te gebruiken.

12. Schoolinfrastructuur

De heer *Jos De Meyer* herinnert aan de suggestie van de heer Martens bij de bespreking van de begroting 2000 om pedagogisch verantwoorde schoolgebouwen te ontwerpen door het samenbrengen van architecten en pedagogen. Dit idee kreeg algemene instemming. Heeft de minister ondertussen hieromtrent verdere stappen ondernomen ?

De heer *De Meyer* wijst op de enorme wachtlijst bij de DIGO. De vorming van scholengemeenschappen en andere herstructureringszaken zullen in het vrij gesubsidieerd onderwijs bijkomende infrastructuur vereisen. Door de fusie-operatie van de hogescholen zijn nieuwe infrastructurele knooppunten ontstaan voor hogeschoolcampussen. Welke maatregelen voorziet de minister om hieraan tegemoet te komen.

Hij vervolgt dat vooral instellingen uit het basisonderwijs moeilijkheden hebben om hun aandeel in de aflossingen van de leningen in te vullen. Dit probleem keert telkens terug. Kan er een groeipad worden uitgetekend zodat deze situatie kan verbeterd worden ? Hoe staat het met de lasten uit het verleden ?

De heer *Gilbert Vanleenhove* vermeldt dat men n.a.v. het Lambermontakkoord een koninklijk besluit zou hebben opgemaakt voor scholen die in het verleden gebouwd hebben met het Nationaal Waarborgfonds. Dit KB zou de aflossingstermijnen verlengen met 10 jaar en zou vaste kapitaalsaflossingen voorzien. Hij vraagt wat de stand van zaken is van dit KB.

In dit kader herinnert de heer Vanleenhove de minister aan haar belofte om een lijst op te maken van de bijkomende kosten die door gewesten en federale overheden aan de scholen worden opgelegd en niets te maken hebben met pedagogisch-didactische kosten.

De heer *André Moreau* is eveneens van mening dat de achterstand inzake de schoolinfrastructuur uitdrukkelijk aantoonbaar is dat dit budget moet verhoogd worden. Hij vraagt hiervoor meer middelen te voorzien.

– antwoord van de minister

De *minister* bevestigt dat de wachtlijst lang blijft. Er werd voor de legislatuur 10 miljard frank extra ingeschreven voor infrastructuur, of 2 miljard frank per jaar. Deze extra middelen hebben niet geleid tot een kortere wachtlijst. De Vlaamse regering werkt momenteel aan een reorganisatie van de overheidsdiensten. Dat heeft ook gevolgen voor de DIGO. Het is de bedoeling hiervan gebruik te maken om ook de aanvraagprocedures te herzien.

Zij vervolgt dat men initiatieven om de architecten te betrekken heeft willen nemen, maar door de geplande herschikkingen binnen de Vlaamse overheid is hier niet mee verder gegaan.

De minister heeft de administratie opdracht gegeven een lijst op te stellen van de kosten die aan scholen worden verrekend en niets te maken hebben met het pedagogisch-didactisch element.

De minister antwoordt omtrent het Nationaal Waarborgfonds dat zij de stand van zaken heeft opgevraagd. Binnen de federale regering zouden er echter problemen zijn met het vermelde uitvoeringsbesluit. Zij zal dit dossier verder opvolgen.

13. Internaten

De heer *Jos De Meyer* onderstreept dat de financiële nood bij de vrije internaten zeer groot is zodat langer wachten moeilijk wordt. Er werden meer middelen voorzien, maar die voldoen niet. Hij vraagt wat de minister nog wil ondernemen op het vlak van werkingsmiddelen, personeel en infrastructuur van de internaten.

Ook de heer *Ludo Sannen* vraagt aandacht voor de precaire situatie van de vrije internaten. De studie omtrent de objectieve verschillen heeft dit expliciet aangetoond. Hij pleit voor een verlichting van deze situatie, maar niet als voorafname van het toekomstig debat.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat een oplossing van de problematiek van de internaten 1 miljard frank kost. Dit kan dus niet in één keer worden opgelost. Er wordt daarom een stappenplan worden uitgetekend. In dat kader zal, afhankelijk van de sociale situatie van de ouders, gekeken worden naar de ouderlijke bijdragen. De sociale samenstelling verschilt weliswaar erg van internaat tot internaat. Ook de huidige vrij lage rationalisatienorm van 30 leerlingen moet mee in de discussie worden gebracht.

– *repliek van de leden*

De heer *Ludo Sannen* steunt de visie van de minister omtrent de internaten, maar is van mening dat men ervoor moet zorgen dat de huidige internaten het hoofd boven water kunnen houden. Zoniet zullen ze gewoon verdwijnen.

14. Cultuureducatie in het onderwijs

De heer *Julien Librecht* is van mening dat cultuureducatie een enorm belangrijk gegeven is in het streven naar een andere vorm van school en inhoud. Toch wordt cultuureducatie niet expliciet vermeld in de doelstellingen van de lerarenopleiding. Cultuurgangmakers zijn ofwel autodidact ofwel wat bijgeschoold. De integratie van kunst- en cultuureducatieve vakken in alle basisvakken blijft voorlopig dan ook een utopie. De enige steunfunctie in deze omgeving vormt CANON, de cultuurcel van het departement Onderwijs. Deze cel ondersteunt jaarlijks heel wat projecten, maar moet veel initiatieven afwijzen wegens gebrek aan middelen. Bovendien is de werking bureaucratisch belast en heeft men te weinig mankracht om te voldoen aan de vragen en behoeften. De spreker vraagt of de cultuurcel verder zal worden uitgebreid en hoe dit zal gebeuren.

De heer *André Moreau* sluit zich aan bij de heer Librecht omtrent diens bezorgdheid over de cultuureducatie in het onderwijs. De minister heeft in ieder geval de durf linken te leggen naar andere beleidsdomeinen. Dit proces, waarvan hij het begin waardeert, moet groeikansen krijgen.

– *antwoord van de minister*

De *minister* geeft toe dat er nog heel wat werk moet gebeuren op het vlak van de cultuureducatie. Zij bereidt met de Vlaams minister van Cultuur een protocol voor om de samenwerking tussen onderwijs en cultuur intenser te maken. Daarnaast heeft zij de administraties deeltijds kunstonderwijs en basisonderwijs de opdracht gegeven na te gaan hoe zij kunnen samenwerken. Het is belangrijk dat de leerlingen in hun school zouden kunnen kennismaken met het deeltijds kunstonderwijs. Veel ouders blijken dit namelijk niet te kennen waardoor geïnteresseerde jongeren verloren gaan.

Ook zij vindt dat de CANON-cel schitterend werk levert. De cel heeft bij het begin van het nieuwe schooljaar een extra personeelslid gekregen.

15. Beleidscommunicatie

De heer *Julien Librecht* stelt dat de communicatie in de onderwijssector faalt. Hij verwijst daarbij naar de TBS55+-maatregel. Hij heeft de indruk dat de begroting te weinig rekening houdt met communicatieverbeterende en –structurerende middelen.

De heer *Frans Ramon* stelt dat een hertekening van het onderwijslandschap gepaard moet gaan met een goede communicatie met de mensen op het terrein. Er gaapt immers een kloof tussen de decreetgeving en de implementatie ervan. Daarbij hoort ook een goede planning: het gebeurt nog te vaak dat de praktijkmensen laattijdig worden op de hoogte worden gebracht van de wijzigingen. De participatiekanalen moeten daarbij optimaal worden benut. Dit vormt voor hem evenzeer een element voor de (her)waardering van de leerkracht.

– *antwoord van de minister*

De *minister* beaamt dat de scholen uit eerste hand moeten kunnen vernemen wat de overheid heeft beslist. Daardoor wordt ook desinformatie vermeden. Daarom werd Schooldirect geïnstalleerd zodat de directies direct op de hoogte kunnen worden gebracht. Optimaal zou zijn dat alle leerkrachten over Schooldirect zouden kunnen beschikken.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INICATIEVE STEMMING

a. Decreetsbepalingen

Artikelen 15, 18, 19, 20, 27, 41, 42, 43, 44, 45 en 55

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 56

Een amendement van de Vlaamse regering strekt ertoe onder de kolom “BA” het nummer van de basisallocatie 40.03 te vervangen door het nummer “43.03” (Stuk 15/3, amendement nr. 38). De *minister* licht toe dat het hier een verbetering van een tikfout betreft.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 56 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 69

Een amendement van de Vlaamse regering strekt ertoe in § 2, op de vierde regel, de woorden “in artikel 17, § 2” te vervangen door de woorden “in artikel 18” (amendement nr. 46).

De *minister* licht toe dat deze juiste verwijzing ingaat op de opmerking van het Rekenhof.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 69 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 70

Een eerste amendement van de Vlaamse regering strekt ertoe in § 1, op de eerste en tweede regel, de woorden “De dotatie aan de scholengroepen van het gemeenschapsonderwijs” te vervangen door de woorden “De dotatie aan het gemeenschapsonderwijs, bestemd voor de scholengroepen” (amendement nr. 47).

De *minister* licht toe dat hiermee wordt ingegaan op de opmerking van het Rekenhof. Deze aanpassing van de formulering kan echter hoe dan ook niet tot doel hebben dat geldmiddelen voor de scholengroepen zouden gebeuren via het centrale niveau van het Gemeenschapsonderwijs. De storingen moeten rechtstreeks kunnen gebeuren van de Vlaamse Gemeenschap naar de scholengroepen toe.

Een tweede amendement van de Vlaamse regering strekt ertoe in § 2, op de zesde regel, de woorden “in artikel 17, §1” te vervangen door de woorden “in artikel 18” (amendement nr. 48).

De *minister* licht toe dat hiermee wordt ingegaan op de opmerking van het Rekenhof om een juiste verwijzing op te nemen.

Beide amendementen en het aldus geamendeerde artikel 70 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikelen 71, 72 en 90

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

b. Begrotingstabel

AFDELING I

Programma 31.10

Gewoon Basisonderwijs

1. Kostenloosheid basisonderwijs

De heer *Luc Martens* gaat in op de kostenloosheid van het basisonderwijs. In de mate dat de scholen over voldoende middelen zullen beschikken, zullen de kosten voor de ouders kleiner worden. De middelen moeten van ergens komen. Hij vraagt welke stappen ondernomen zullen worden om de kostenloosheid te bereiken.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verwijst voor de vraag omtrent de kostenloosheid naar de algemene bespreking.

Zij herhaalt dat de eerste stap gezet werd met het mozaïekdecreet. De kosten voor de ouders moeten kenbaar gemaakt worden in het schoolreglement. Deze stap zal het debat over de kostenloosheid kunnen voeden. Met een overzicht van deze kosten, zal men volgend jaar de nodige conclusies kunnen trekken. Bovendien is het de bedoeling dat de scholen zelf ook dit debat zullen voeren. Zolang hier niet over gesproken wordt, nemen de scholen ook hun verantwoordelijkheid niet.

– *replik van de leden*

De heer *Luc Martens* kan zich in deze manier van werken inschrijven. Toch merkt hij op dat de kostenstructuur tussen de onderwijsnetten heel erg kan verschillen. Het is daarom niet alleen belangrijk tegen volgend jaar een zicht te krijgen op de kosten voor de ouders, maar evenzeer op de kostprijs van het onderwijs. De gegevens daartoe zijn momenteel beschikbaar.

2. Omkadering kleuteronderwijs

De heer *Luc Martens* herinnert eraan dat men de omkadering van het kleuteronderwijs via een verhoogde weging van de kleuters tussen 2,5 jaar en 3 jaar met 10 percent heeft willen versterken. In uitvoering van CAO VI werd dit systeem vanaf 1 september 2001 vervangen door het ter beschikking stellen van een urenpakket voor kinderverzorgsters. Het zou hierbij gaan om 20.200 uren of 630 voltijdse banen. Hij vraagt of alle uren zijn opgebruikt en wat de stand van zaken is daaromtrent.

– *antwoord van de minister*

De *minister* beaamt dat CAO VI het wegingssysteem heeft bijgestuurd. De scholen krijgen vanaf 1 september 2001 een vast aantal uren, met daarbij een surplus op basis van het aantal vestigingsplaatsen, kleuters, enz. Dat systeem blijkt goed te werken. Op de arbeidsmarkt schept dat voor het onderwijs geen probleem.

3. Spijbelproject basisonderwijs

De heer *Luc Martens* wenst meer informatie omtrent het spijbelexperiment. In het schooljaar 2000-2001 werd er in navolging van het secundair onderwijs, een spijbelexperiment voorzien voor het basisonderwijs. Is dit experiment geëvalueerd?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat er m.b.t. het spijbelexperiment in het basisonderwijs nog geen conclusies zijn getrokken. Het experiment wordt verlengd met het schooljaar 2001-2002 omdat er geen duidelijke conclusies konden getrokken worden. Zij zal de gegevens m.b.t. het spijbelexperiment aan het verslag laten toevoegen (Bijlage 4).

4. Nascholing

De heer *Luc Martens* merkt op dat de nascholing, ook in andere onderwijsniveaus, een belangrijk element is voor de professionalisering van het leerkrachtenberoep. Hij stelt vast dat de geleverde inspanningen daartoe uiterst gering blijven.

– *antwoord van de minister*

De *minister* reageert dat zij n.a.v. gesprekken met vertegenwoordigers van de lerarenopleidingen uitdrukkelijk gesteld heeft dat de navorming een onderdeel uitmaakt van de opleiding. Er zal onderzocht worden hoe dit moet bijgestuurd worden. Zij is ervan overtuigd dat op inhoudelijk vlak veel kan

veranderen zonder dat dit veel extra middelen moet kosten. De vraag is of de navorming wel georganiseerd wordt op een manier waarbij de leerkrachten daar ook veel aan overhouden. In die zin zou meer teamgericht moeten gewerkt worden. De middelen stijgen zoals het groepspad voorziet.

5. Stappenplan 100/76

De heer *Luc Martens* vermeldt het stappenplan zoals voorzien in het Tivoli-akkoord om te komen tot een verhouding 100/76. Hij vraagt of de nieuwe middelen voor het basisonderwijs gevolgen zullen hebben voor een versnelde uitvoering van dit stappenplan. De toelichting bij de begroting stelt dat in 2002 de verhouding 100/54,4 voor het gesubsidieerd vrij onderwijs en 100/53,7 voor het gesubsidieerd officieel onderwijs wordt bereikt. Dit betekent dat er tijdens de volgende 3 begrotingen nog een hele weg moet worden afgelegd. Uitgaande van de ervaring dat dit stappenplan slechts moeizaam vooruitgaat, vraagt hij in welk ritme de volgende jaren dit plan zal worden verwezenlijkt.

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat er twee zaken moeten gebeuren: het stappenplan zal worden gevolgd, maar tegelijkertijd moet worden nagedacht hoe het onderwijs in de toekomst kan gefinancierd worden. Een financiering per leerling gekoppeld aan een financiering per school volgens de samenstelling van de school en met inbegrip van rechten en plichten is daartoe een mogelijkheid. Dit debat dat de volgende maanden zal gevoerd moeten worden, moet daaromtrent duidelijkheid scheppen.

– *replik van de leden*

De heer *Luc Martens* repliceert dat hij verstaat dat de minister een alternatief wil bieden voor het stappenplan zoals dit momenteel voorligt. Hij kan zich vinden in een andere leerlinggebonden financiering waarbij men rekening houdt met objectieve variabelen die bepaald zijn door de schoolcontext zoals de studie objectieve verschillen voorop stelt. Op die manier kan men het stappenplan honoreren en eventueel op basis van gelijke behandeling en kansen verder gaan.

De heer *Gilbert Van Baelen* herinnert aan zijn oproep om het debat over het onderwijslandschap serieus te voeren en alle actoren op een evenwaardige wijze daarbij te betrekken. Het parlement heeft daar een belangrijke rol bij te spelen. Als het CD&V daarin wil meewerken, zal misschien blijken dat er principieel niet veel afstand zal zijn tus-

sen de standpunten. Het debat zou dan onder de vorm van een staten-generaal of iets dergelijks op korte termijn kunnen worden gevoerd.

De heer *Luc Martens* wil ingaan op het voorstel van de minister met inbegrip van rechten en plichten, maar ook met het besef dat de vrijheid van onderwijs eigen voorwaarden stelt. Een opdracht van de overheid is niet identiek met dat van een vrij initiatief.

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt dat ook de sp-a-fractie dit debat wil aangaan. Hij wil wel voorkomen dat dit debat over het onderwijslandschap gemediatiseerd zou worden.

6. Extra middelen ondersteuning

De heer *Luc Martens* laat zich m.b.t. het basisonderwijs positief uit over de stijging van de middelen met 6,2 miljoen euro voor het administratief en beleidsondersteunend personeel, in uitvoering van CAO VI, van de middelen voor zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid, zoals bepaald in CAO V, en over de inspanningen, zoals voorzien in CAO V, voor het verlagen van de maximumprestaties van kleuteronderwijzers.

Hij vraagt ter verduidelijking of de 6,2 miljoen euro die als extra middelen voorzien zijn in de begroting 2002 voor het administratief en beleidsondersteunend personeel, anders dan in het verleden 'gekleurde middelen' zijn. De eerste maal dat dit gebeurde, waren deze middelen immers zowel bedoeld voor het ondersteunend personeel, de kosteloosheid van het onderwijs, als voor het gratis schoolzwemmen. De manier waarop deze middelen ter beschikking worden gesteld, ligt gevoelig bij de vakbonden. Dat komt omdat de extra middelen voor 2001 uitgehold werden door een andere maatregel, nl. de afbouw van het aantal geco's. Het gevolg daarvan was dat enerzijds gegeven werd, maar anderzijds teruggenomen werd.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat de extra middelen voor de administratieve beleidsondersteuning voor het basisonderwijs 'gekleurd' zijn en dus exclusief daar moeten voor aangewend worden. Enerzijds wil men autonomie geven aan de scholen, maar anderzijds wordt vastgesteld dat niet alle scholen deze autonomie goed invullen vermits men de middelen voor andere zaken aanwendt. Vermits de administratieve ondersteuning de grote klacht uit-

maakt vanuit het basisonderwijs, werd uitdrukkelijk gekozen voor 'gekleurd' geld.

De heer *Luc Jansegers*, *adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming*, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt dat er in het basisonderwijs nog heel wat kleine scholen zijn waardoor deze input voor hen minimale gevolgen zal hebben. Toch zal men trachten hieraan tegemoet te komen. De administratieve omkadering bestaat vandaag uit vier statuut-groepen: contractuelen daterend van voor de periode van de Polder- en Tivoli-akkoorden, personeelsleden die tewerkgesteld zijn op basis van het groeitraject sinds 1998, geco's en specifiek voor het gemeenschaps-onderwijs een historisch contingent aan vastbenoemde administratieve medewerkers. Deze situatie is complex omdat meerdere van deze statuut-groepen soms bij één individueel personeelslid zijn terug te vinden.

Vanaf 1 januari 2002 zullen de geco's omgezet worden in gewone contractuelen. Op basis van een analyse van de aanwending van de werkingsmiddelen – op een onbewaakt moment – zal vastgesteld worden in welke mate de basisscholen middelen besteden aan deze personeelsgroepen. Deze middelen zullen uit de werkingsmiddelen worden genomen en bij de loonmiddelen worden toegevoegd. Deze operatie zal doorgaan vanaf 1 september 2003. Op dat moment zal het statuut van een administratief ondersteunend personeelslid van het basisonderwijs zeer dicht bij dat van een gelijkaardig personeelslid uit het secundair onderwijs komen te liggen.

Programma 31.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 31.20

Buitengewoon basisonderwijs

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt duidelijkheid over de besteding van de middelen die in de begroting voor zieke kinderen werd ingeschreven. Zijn deze middelen bestemd voor de ziekenhuisscholen, gaan er nieuwe ziekenhuisscholen worden opgericht of zijn deze middelen exclusief bestemd voor de kinderpsychiatrische diensten, de zgn. K-diensten?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt m.b.t. het onderwijs voor zieke kinderen dat de beschikbare middelen be-

steed zullen worden aan onderwijs aan huis en de K-diensten. Zij verwijst naar de inleiding bij de begroting waar zij hier meer informatie heeft gegeven. Het is in ieder geval niet de bedoeling extra ziekenhuisscholen op te richten.

Programma 31.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 32.10

Gewoon Secundair onderwijs

1. Amendementen

Twee amendementen van de Vlaamse regering strekken ertoe het totaal van de niet-gesplitste kredieten voor programma 32.10 “2.653.126 duizend euro” te brengen op “2.679.474 duizend euro” en het totaal van de niet-gesplitste kredieten voor programma 32.10 “2.653.126 duizend euro” te brengen op “2.626.778 duizend euro” (amendementen nr. 77 en 78).

De *minister* verduidelijkt dat de kredieten, zoals het Rekenhof terecht stelt, opgenomen moeten worden onder de gepaste basisallocaties.

2. Boekhoudkundige controle

De heer *Luc Martens* merkt op dat het budget voor het gewoon secundair onderwijs voor het overgrote deel naar lonen gaat, nl. bijna 89 procent. Ongeveer 11 procent is slechts beschikbaar voor werkmiddelen.

De heer *Luc Martens* verwijst naar de bespreking van de begroting 2001. Toen werd een gelijkwaardige boekhoudkundige controle voor alle scholen in het vooruitzicht gesteld. Daarbij zou men de keuze laten tussen het behoud van een eigen methode en het volgen van een door de overheid vastgelegd model. Aan de hand van testen zou worden nagegaan, hoe dit verder zou verlopen. Hij vraagt wanneer dit project is opgestart en wat de stand van zaken is.

– *antwoord van de minister*

De heer *Luc Jansegers*, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, treedt op namens de minister. Hij licht toe dat het gemeenschapsonderwijs sinds 1 januari 2000 een economische boekhouding hanteert. Voor de provincies bestaat er een tijdstraject voor de invoering van de economische boekhouding overeenkomstig

de federale regelgeving. De situatie in steden en gemeenten is onduidelijk. Voor deze laatste is het belangrijk te beschikken over een analytisch luik om duidelijkheid te krijgen.

In het vrij onderwijs is er i.s.m. het VSKO een selectie gemaakt van scholen en inrichtende machten secundair onderwijs. Daarin zitten zowel grote als kleine scholen en zowel scholen met een economische vzw-boekhouding, als scholen zonder een dergelijke boekhouding. Het is de bedoeling dat deze laatste een systeem zouden overnemen van de anderen. Om dit geheel te begeleiden is een firma geselecteerd die vanaf 1 januari 2002 gedurende één jaar de concrete begeleiding van deze groepen zal doen. Met het vrij onderwijs is overeengekomen dat indien dit experiment lukt, hun huidige rapportering t.a.v. de overheid kan vervallen. Ondertussen zal er wel gedeeltelijk ‘dubbel’ moeten worden gewerkt.

3. Regionale Technologische Centra

De heer *Luc Martens* stelt dat er momenteel 3 RTC's operationeel zijn. Dit is slechts een beperkte dekking van Vlaanderen. Wat is de planning van de minister om deze uit te breiden ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat het de bedoeling is dat er in 2002 drie RTC's bijkomen. Daar zijn reeds heel wat aanvragen voor binnengekomen. Het is de bedoeling dit te doen vanuit een spreidingsidee zodat de nieuwe RTC's andere regio's zullen dekken dan de huidige 3. Uiteindelijk moet dit uitmonden in een dekking van gans Vlaanderen. Uit de ervaring die men ondertussen opdoet, zal men moeten afleiden hoeveel er moeten erkend worden, hoe groot de mobiliteit is van de leerlingen in het secundair onderwijs, enz.

4. Bijzondere noden

De heer *Luc Martens* brengt aan dat er voor scholen met bijzondere noden uit het gewoon secundair onderwijs met ingang van 1 september 2000 een extra ondersteuningsbeleid werd opgezet. Daar kwamen 71 scholen voor in aanmerking. Is dit ondertussen geëvalueerd ? Zijn het dezelfde scholen die verder van de steun kunnen genieten of is deze lijst gewijzigd ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat het project bijzondere noden is voortgezet voor het schooljaar 2001-

2002. Het is verlengd met 1 jaar omdat dit project opgenomen zal worden in het gelijkekansendecreet. Doordat sommige scholen gefusioneerd zijn, zijn er een aantal plaatsen vrijgekomen. Daarom zijn er enkele bijgekomen.

5. Verhouding 100/76

De heer *Luc Martens* stelt dat het decreet secundair onderwijs de verhouding van de werkingsmidelen tussen het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs laat evolueren naar een verhouding 100/76. In de begroting 2002 wordt de verhouding 100/63 behaald. Door de voortdurende daling van het aantal leerlingen in het gemeenschapsonderwijs moest voor 2001 de berekening technisch worden aangepast. Hij vraagt of voor 2002 zich een zelfde beweging heeft voorgedaan.

– *antwoord van de minister*

De heer *Luc Jansegers*, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, treedt op namens de minister. Hij licht toe dat het groeipad tot 100/76 bepaald wordt door een koppeling van het bedrag van het gesubsidieerd onderwijs aan het bedrag van het gemeenschapsonderwijs. De berekening van de dotaties van het gemeenschapsonderwijs aan de hand van leerlingenaantallen voor het gewoon secundair onderwijs leidt tot oneigenlijke effecten. Vermits de daling van het leerlingenaantal in het gemeenschapsonderwijs sterker is dan de evolutie van de denataliteit, ontvangt het gemeenschapsonderwijs per leerling een hoger bedrag en zodoende ook het gesubsidieerd onderwijs. Om dit te corrigeren werd zowel voor 2001 via het programmadecreet, als voor 2002, maar dan in mindere mate, een aanpassing doorgevoerd. Voor het gesubsidieerd onderwijs zou dit voor 2002 een extra input van 61 miljoen frank en voor het gemeenschapsonderwijs een daling van ongeveer 14,2 miljoen frank betekend hebben.

6. Modulair onderwijs

De heer *Luc Martens* merkt op dat het modulair onderwijs tijdens het lopende schooljaar ingericht wordt in 42 scholen in het gewoon secundair onderwijs en in 3 scholen in het buitengewoon secundair onderwijs. Het aantal studiegebieden werd daarbij uitgebreid. Voor 2002 worden de middelen daartoe uitgebreid. Is het mogelijk een overzicht te krijgen van de scholen en de respectievelijke studiegebieden?

– *antwoord van de minister*

De *minister* zal aan het verslag een lijst van de scholen en de studiegebieden m.b.t. het modulair onderwijs laten toevoegen (Bijlage 5).

7. Scholengemeenschappen

De heer *Luc Martens* stelt dat de invoering van de scholengemeenschappen tijdens de vorige legislatuur een dynamiek heeft veroorzaakt in het secundair onderwijs. Hij vraagt of het mogelijk is een stand van zaken hiervan te krijgen en wat de gevolgen hiervan zijn op de structuurplannen van de scholengemeenschappen.

Naar analogie met de schaalvergroting van het secundair onderwijs vraagt hij of het mogelijk is in tabelvorm of in kaartvorm een beeld te krijgen van de schaalgrootte van de scholen in het basisonderwijs. Daarbij zou het nuttig zijn dit in relatie te zetten met de dichtheid van de bevolking.

De heer *Gilbert Van Baelen* merkt op dat het structuurplan Vlaanderen vastligt. De gemeenten moeten tegen 2006 hun gemeentelijke uitvoeringsbesluiten klaar hebben. Het zou daarom nuttig zijn een overdruk te kunnen maken van het structuurplan met de schaalgrootte van zowel het basis- als het secundair onderwijs. In het Gemeentefonds zijn criteria opgenomen voor gemeenten of steden met bijvoorbeeld secundair onderwijs. De overheid zal bij de toepassing van de parameters voor bepaalde bevoegdheidsdomeinen consequent moeten optreden voor andere bevoegdheidsdomeinen.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat zij de administratie hier al enige tijd geleden de opdracht heeft toegegeven. Daaruit is een bundel aan informatie uit voortgekomen over zowel het basis- als het secundair onderwijs die nuttig is voor het debat over de hertekening van het onderwijslandschap. Zij zal deze informatie aan de commissieleden laten bezorgen. Deze informatie zal de discussie kunnen vereenvoudigen.

8. MVD-personeel

De heer *Luc Martens* merkt op dat in de toelichting bij de begroting bij diverse onderwijsniveaus telkens staat dat 'de financiële weerslag van CAO VI (lineaire loonstijging vna het MVD-personeel en de loongelijkschakeling tussen MVD-personeel en het gemeenschaps- en gesubsidieerd onderwijs)

niet werd verrekend maar in afwachting op een aparte basisallocatie geplaatst'. Hij vraagt waarom hier niet het administratief personeel bij betrokken werd.

– *antwoord van de minister*

De heer *Luc Jansegers*, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt dat CAO VI bepaalt dat via een werkgroep onderzocht moet worden hoe men de verloning van het MVD-personeel - en niet het A-personeel - kan gelijkschakelen. Het MVD-personeel heeft dikwijls een zeer verscheiden statuut. Dit is immers bepaald door gemeenten en steden of het gemeenschapsonderwijs of het paritair comité in het vrij gesubsidieerd onderwijs. Het gaat om diverse categorieën waardoor er ook zeer verschillende benamingen worden gebruikt. Het is de bedoeling een basissysteem aan te leggen om op basis daarvan een uniforme schaal te ontwikkelen. Nadien moet dan iedere categorie daarop worden geplaatst. In Programma 39.2 zijn de compensaties voor een eventuele meerkost hiervan opgenomen.

De amendementen en het aldus geamendeerde programma 32.10 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 32.20

Buitengewoon secundair onderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 32.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 33.10

Hogescholenonderwijs

1. Nieuwe ba 40.12

De heer *Luc Martens* stelt dat er voorzien wordt in een nieuwe basisallocatie 40.12 – bijkomende werkmiddelen voor de heroriëntering hogeschoolonderwijs. Als verantwoording wordt in de toelichting vermeld: "Deze middelen zullen worden aangewend voor de bekostiging van nieuwe opleidingen, voor het dekken van de kosten die gepaard gaan met de optimalisering van het onderwijsaan-

bod, voor onderwijsvernieuwing, enz." De heer Martens vraagt of deze middelen in het toekomstig herstructureringsdecreet of in het kader van de evaluatie van de hogeschoolopleidingen die op 1 mei 2002 moet afgerond zijn, passen? Bijkomend vraagt hij naar een stand van zaken van deze evaluatie.

In het decreet omtrent de hogescholen staat ook vermeld dat zij vanaf 1 mei 2002 opnieuw mogen programmeren. In het zgn. voorontwerp van het associatiedecreet worden de studiegebieden echter bevroren. Er is weliswaar een mogelijkheid van programmatie, maar dan in zeer strak omschreven termen en onderworpen aan een strikte procedure. De heer Martens leidt uit dit alles af dat de homogeniteit tussen al deze elementen verloren is gegaan. De hogescholen verkeren daardoor in een onduidelijke situatie.

– *antwoord van de minister*

De minister antwoordt dat de extra middelen bij de nieuwe basisallocatie 40.12 voor de academisering van de twee cycli opleidingen is voorzien. Deze middelen moeten de associaties van hogescholen en universiteiten de nodige slagkracht geven met het oog op het verder uitbouwen van het potentieel inzake onderzoek en dienstverlening.

De minister repliceert t.a.v. de heer Martens dat de homogeniteit niet verloren is. Later zal blijken dat alles perfect op elkaar zal aansluiten. Zij wil echter niet vooruitlopen. Het associatiedecreet is immers nog niet definitief afgerond. Zolang er geen definitief ontwerp is, wil zij de discussie niet aangaan.

Zij vervolgt dat de evaluatie aan diverse firma's is toegewezen. Door het feit dat de evaluatie voor 1 mei 2002 moet afgerond zijn, is het de bedoeling dat de hogescholen in het kader van de associatievorming zullen kunnen rekening houden met hun evaluatie.

Zij laat aan het verslag ter informatie de volgende tekst m.b.t. de evaluatie van de hogescholen toevoegen:

"De in art. 12 van het hogescholendecreet bepaalde evaluatie valt uiteen in 4 luiken:

– De decretale bepalingen: deze toetsing is reeds verricht door de administratie in februari 2001.

- De inhoudelijke kwaliteit: wordt verricht door de VLHORA. Eind september is dit ingediend.
- De beroepsprofielen: was aanvankelijk toegevoegd aan de VLHORA, maar zij hebben gevraagd om van deze taak te worden ontheven. Omwille van de verbondenheid met de maatschappelijke relevantie wordt dit luik daar behandeld.
- De maatschappelijke relevantie: de format en de niet gereguleerde beroepen worden verricht door het CHEPS; de gereguleerde beroepen door een advocatenkantoor. Aan beide instanties is ook gevraagd om de beroepsprofielen erbij te nemen. De tussenrapportages zijn gebeurd en beide instanties finaliseren momenteel hun eindrapport. In de loop van december leveren zij hun werk af.

In januari moet worden beslist op welke wijze deze evaluatie wordt bekendgemaakt.”

2. Sociale voorzieningen

De heer *Luc Martens* herinnert eraan dat de sociale voorzieningen voor de hogescholen in 2001 verhoogd werd met 1000 frank per student. Voor 2002 is er een verhoging voorzien van 500 frank. Waarom voorziet de minister niet in een stappenplan om de intentie, nl. een gelijkschakeling van de sociale voorzieningen hogescholen-universiteiten, cijfermatig gestalte te geven? Dit zou aan de hogescholen budgettaire perspectieven bieden. Tijdens de vorige begrotingsbespreking 2001 stelde de minister dat een eventueel traject niet kon worden uitgeschreven, vermits er een evaluatie van de sociale voorzieningen bezig was. Is deze evaluatie afgerond?

De heer *Lucien Suykens* sluit zich aan bij de heer *Martens*. Als men op het eind van de legislatuur tot een gelijkschakeling van 10.000 frank wil komen, zullen de volgende stappen veel groter moeten zijn dan deze voor 2002. In dit kader vraagt hij aandacht voor het feit dat hogescholen die veel beursstudenten tellen, benadeeld worden in hun financiering. Hogescholen die dus oog hebben voor ‘kansarmen’ worden gesanctioneerd.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de sociale toelagen in het kader van de associatievorming een nieuwe dynamiek zullen krijgen. Het is immers de bedoeling

dat men ook in het kader van de sociale toelagen de krachten zal bundelen. Bij de begroting 2003 moet duidelijk zijn hoe men de gelijkschakeling zal aanpakken. In dat kader zal eveneens rekening gehouden moeten worden met de opmerking van de heer *Suykens* omtrent de benadeling door studiebeursstudenten.

3. Kortlopende studieopdrachten

De heer *Luc Martens* brengt aan dat in 2001 in de begroting een bedrag van 3,7 miljoen frank omvatte voor ‘Algemene werkingskosten en begeleiding schaalvergroting hogescholen’. In de voorliggende begroting is dit 4,1 miljoen frank. Tijdens de begrotingsbespreking voor 2001 verduidelijkte de minister, aldus de spreker, dat dit bedrag vooral bedoeld was voor kortlopende studieopdrachten. De heer *Martens* vraagt daarop een overzicht van deze kortlopende studieopdrachten.

– *antwoord van de minister*

De *minister* zal een overzicht van de kortlopende studieopdrachten aan het verslag laten toevoegen (Bijlage 6).

Programma 33.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 33.20

Universitair onderwijs

1. Amendement

Een amendement van de Vlaamse regering strekt ertoe de omschrijving van basisallocatie 44.79 vervangen door “Werkingsuitkering aan de Universiteit Antwerpen” (amendement nr. 79). De *minister* licht toe dat dit technisch amendement tegemoet komt aan de opmerkingen van het Rekenhof.

2. Gevolgen van de CAO Vlaamse ambtenaren

De heer *Luc Martens* verwijst naar het bericht dat de CAO voor de Vlaamse ambtenaren waarbij de eindejaarstoelage en het vakantiegeld verhoogd zullen worden, ook van toepassing zou zijn op de personeelsleden van de universiteiten. Het zou hier gaan om ongeveer 850 miljoen frank op jaarbasis, die niet in de begroting voor 2002 is voorzien. Hij vraagt naar de oorzaken van deze fout en hoe de minister dit budgettaire probleem zal oplossen.

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst naar aanleiding van de vraag van de heer Martens naar het ontslag van de heer Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming en bevoegd voor het hoger onderwijs als gevolg van een uitspraak in het tijdschrift Knack van 21 november 2001. Hij voelt zich persoonlijk én politiek ernstig gevat door dit gebeuren. Hij richt zich daarbij in strikt persoonlijke naam naar de persoon van de secretaris-generaal van het departement Onderwijs.

Hij stelt dat de administratie onderwijs op vrijdag 23 november 2001 een open brief heeft gestuurd aan alle betrokkenen, o.m. de politieke fracties van het Vlaams Parlement. Daarin vragen zij het ontslag van de heer Luwel en wijzen zij erop dat er op een correcte manier met elkaar zou worden omgegaan.

Hij kan niet aanvaarden dat de secretaris-generaal van het departement Onderwijs, de heer Monard, in wiens naam het ontslag van de heer Luwel wordt gevraagd, zich op zaterdag 24 november 2001 permitteert in Het Belang van Limburg uitspraken te formuleren die minstens even zwaar doorwegen als die van de heer Luwel in Knack. De heer Van Baelen is van mening dat de secretaris-generaal die over de heer Luwel stelt dat hij een voorbeeldfunctie heeft, minstens zélf ook een voorbeeldfunctie te vervullen heeft naar het onderwijsveld toe. Hij vraagt daarom van de secretaris-generaal een reactie op het artikel in de bewuste krant vermits hij daarin te ver is gegaan.

Hij hoopt dat er geen politieke motieven zouden meegespeeld hebben bij de houding van de secretaris-generaal. Deze laatste heeft nooit een reactie gegeven op een vroeger artikel uit Knack waarin stond dat hij op regelmatige basis overleg zou plegen met leden van de CD&V. De spreker stelt dat ieder wel de vrijheid heeft van meningsuiting en vereniging, maar merkt op dat de secretaris-generaal het vermelde nooit heeft weerlegd. De heer Van Baelen stelt dat de secretaris-generaal ook te pas en te onpas naar buiten treedt met persoonlijke standpunten. Hij verwijst daarbij naar een toespraak die de betrokkene heeft gehouden over de studie objectieveerbare verschillen. Hij vraagt zich daarbij af of de betrokkene hierover vooraf overleg pleegt met de minister, vermits hij daarin politieke uitspraken doet.

Hij heeft op basis van de reacties in de pers op het ontslag van de heer Luwel de indruk dat de admi-

nistratie met haar standpunt 'een vlucht vooruit heeft genomen'. De verantwoordelijkheid over het functioneren van de administratie ligt echter bij de secretaris-generaal, alhoewel de minister volgens hem daarover in gesprek moet treden met de administratie. Indien de secretaris-generaal op de hoogte zou geweest zijn van de implementatie van de ambtenaren-CAO op het personeel van de universiteiten, stelt zich voor hem hier een ernstig probleem naar het functioneren van deze persoon.

Naar de persoon van de heer Luwel toe is hij van mening dat de heer Monard zich moet onthouden van persoonlijke aanvallen. Het onderwijsveld heeft de afgelopen jaren ernstig samengewerkt met de heer Luwel, met concrete realisaties tot gevolg. Hij distantieert zich van de uitspraken van de heer Luwel, maar wijst erop dat ook andere ambtenaren in de wandelgangen naar politici en pers toe stappen met allerlei statements. De vraag is of niet dezelfde deontologische regels moeten gelden voor zowel kabinetsmedewerkers als ambtenaren.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt t.a.v. de heer Martens dat er m.b.t. de Vlaamse ambtenaren-CAO en de gevolgen hiervan voor het universitair personeel twee vaststellingen moeten worden gemaakt. Eén : er was bij het aantreden van de huidige regering een grote achterstand inzake sociaal overleg. Als voorbeeld vermeldt zij dat de protocollen voor CAO IV en V pas in de loop van 2000 werden goedgekeurd. Tweede vaststelling : CAO VI heeft betrekking op het leerplichtonderwijs en de hogescholen. Het was haar bekend dat er nog een CAO VI specifiek voor de universiteiten moest worden afgesloten. De Vlaamse ambtenaren-CAO komt hier nog eens bovenop. Dit impliceert dat er budgettaire in de CAO voor de universiteiten niets financieel meer kan worden opgenomen.

De minister verduidelijkt wat er concreet aan de hand is. De intersectorale CAO, afgesloten in het comité A, voor 2001-2002 voorziet in een traject tot verhoging van vakantiegeld en de eindejaarstoelage. Een bepaald percentage moest worden bereikt in 2009. Een voorbeeld is de 92 percent van de bruto maandwedge voor het vakantiegeld.

Op Vlaams niveau – in comité XVIII – heeft men een CAO afgesloten voor het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap met o.a. de volgende elementen : in december 2001 een verhoging van de eindejaarstoelage tot percentage tussen de 50 en 65

percent van het bruto maandsalaris ; tussen 2002 en 2004 het optrekken van het vakantiegeld tot het niveau van 92 percent van het bruto maandsalaris.

Volgens de artikelen 104 en 120 van het universiteitendecreet ontvangen de personeelsleden van de universiteiten ten laste van de werkingsuitkeringen en vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen die aan de personeelsleden van de Vlaamse Gemeenschap worden toegekend.

Dit laatste werd, aldus de minister, door sommige mensen blijkbaar over het hoofd gezien. Zij zoekt momenteel naar een oplossing. Zij kan niet met zekerheid zeggen over hoeveel extra kosten het hier gaat, noch wie dit over het hoofd heeft gezien. Dit wordt onderzocht.

Het amendement en het aldus geamendeerde programma 33.20 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 33.30

Coördinatie hoger onderwijsbeleid

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 33.30 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 34.10

Deeltijds Kunstonderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 34.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 34.20

Onderwijs Sociale Promotie

1. Coördinatie volwassenenonderwijs

De heer *Luc Martens* brengt aan dat hij in de sector onderwijs sociale promotie heel wat ongerustheid vaststelt. Hij vraagt aandacht voor deze ongerustheid die volgens hem nog toeneemt. Zij voelen zich t.a.v. VDAB en VIZO als het zwakke broertje, mede in het kader van de EDUFORA die men

verder wil activeren. De heer Martens vraagt in dit kader wat de stand van zaken is van de EDUFORA.

Hij vervolgt dat in de toelichting vermeld staat dat bijna alle centra voor volwassenenonderwijs groot genoeg zijn om een voltijds directeur te hebben. Hoeveel centra hebben nog geen voltijds directeur ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de Vlaamse regering de sector van het volwassenenonderwijs wil reorganiseren. Dit heeft o.m. te maken met de samenwerking met de andere vormingsactoren. Een Interface, bestaande uit leidende ambtenaren van onderwijs, VDAB en VIZO zal het ministerieel comité dat door haarzelf gecoördineerd wordt, ondersteunen om deze actoren meer op elkaar af te stemmen.

Het volwassenenonderwijs heeft te maken met strakke statuten die flexibiliteit in de weg staan. Daarom wordt gedacht aan een enveloppefinanciering. Het is daarbij de bedoeling te komen tot meer afstemming en meer flexibiliteit. De integratie van het levensbreed leren vanuit het sociaal-cultureel veld en het deeltijds kunstonderwijs is daarbij een doel.

Zij laat aan het verslag een overzicht toevoegen van centra voor volwassenenonderwijs waar geen voltijds ambt van directeur kan worden ingericht (Bijlage 7).

Als antwoord op de vraag naar een stand van zaken van de Eufora laat zij aan het verslag de volgende tekst toevoegen :

“1. De Educatieve Kaart Eufora : De EK Eufora (<http://edufora.vlaanderen.be>) is een databank van opleiding en vorming en organisatiegegevens en bevat momenteel +/- 18.000 opleidingen. Deze wordt verder ontwikkeld en zal in de loop van 2002 verder uitgebreid worden met andere databanken van o.a. sectorfondsen en Deeltijds Kunstonderwijs. De kaart zal ook dynamischer en flexibeler gemaakt worden.

2. Het Behoeftedetectierapport : Aan de hand van de regionale behoeftedetectierapporten die afgerond werden op 30 juni 2001 heeft de Centrale Beleidscel in samenwerking met de Eufora - coördinatoren het Vlaams behoeftedetectierapport opgesteld. Dit werd aan de minister overhandigd op 5 oktober 2001.

3. Het Educatief Richtplan : Uit de confrontatie en de analyse van het educatieve aanbod en de behoefte en vraag naar opleiding en vorming, op basis van het regionale BDR en/of het Vlaams BDR is men gestart met het bepalen van de prioritaire educatieve behoeften. Vóór eind december 2001 zullen voor alle regio's de educatieve behoeften vastgelegd en zijn.

In 2002 zal via werkgroepen een stappenplan gevolgd worden om tot een Educatief Richtplan te komen. Tegen 31 mei 2002 worden alle ERP's verwacht bij de Centrale Beleidsceel waarmee gestart zal worden met de uitvoering van de voorgestelde samenwerkingsprojecten. Zowel bij het einde van het opstellen van het ERP, als bij het einde van de uit te voeren projecten (einde van de Edufora - overeenkomsten per 28/02/2003) zullen er aanbevelingen geformuleerd worden voor het beleid i.v.m. de verdere coördinatie van de 7 publieke opleidingssectoren. “

2. Personeelsreglementering

De heer *Luc Martens* vermeldt dat de toelichting op twee plaatsen stelt dat er een bedrag van 991.000 euro wordt voorzien om de personeelsreglementering van de centra voor volwassenenonderwijs én het deeltijds kunstonderwijs bij te sturen zodat anomalieën worden weggewerkt en de operationaliteit van het personeel wordt verhoogd. Hij vraagt wat dit concreet betekent.

– antwoord van de minister

De heer *Luc Jansegers*, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt dat vanuit het OSP regelmatig de vraag wordt gesteld hoe personeelsleden gemakkelijker zouden kunnen veranderen tussen bvb. volwassenenonderwijs en secundair onderwijs. In de praktijk doen zich in de prestatieregeling van het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs heel wat problemen voor, zoals o.m. anciënniteitsoverdrachten. Het is de bedoeling dat voor de deelsectoren deze anomalieën bij een overstap zouden weggewerkt worden. De kostprijs die hiertegenover staat is in een basisallocatie ingeschreven zodat bij een akkoord met de begrotingscontrole deze middelen gedeeltelijk naar SO, DKO en OSP kan worden overgeheveld.

3. Brailleliga en welzijn

De heer *Luc Martens* werpt tot slot op dat de tijdelijke leergangen van de Brailleliga overgeheveld

worden naar het departement Welzijn. Is dit doorgepraat met de sector ? Hebben hierover al gesprekken met de minister van Welzijn plaatsgevonden ?

De heer Martens voegt hier aan toe dat meer en meer personen met een handicap willen participeren aan het volwassenenonderwijs. Dit vergt echter extra inspanningen waar budgettair niets tegenover staat. Hij suggereert om met de minister van Welzijn te onderzoeken hoe deze studenten met een handicap een zwaardere weging kunnen krijgen.

– antwoord van de minister

De minister antwoordt omtrent de Brailleliga dat zij zal nagaan of de contacten werden gelegd. Het is in ieder geval niet de bedoeling dat zij nadeel zouden ondervinden van de overheveling. Ter informatie laat zij aan het verslag de volgende tekst toevoegen :

“Op dit ogenblik weet de Brailleliga enkel dat onderzocht wordt hoe haar tijdelijke leergangen in de toekomst gesubsidieerd kunnen worden. In de loop van de volgende weken zullen vertegenwoordigers van de Brailleliga uitgenodigd worden om dit dossier verder te bespreken. Dit gesprek heeft slechts zin als duidelijk wordt of de voorgestelde denkpiste - nl. een overdracht naar Welzijn - realiseerbaar is.”

Programma 34.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 34.30

Begeleid Individueel Studeren

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 34.30 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 34.40

Basiseducatie

De heer *Luc Martens* vindt het positief dat de middelen voor basiseducatie stijgen. De bedoeling is om met deze nieuwe middelen rekening te houden met de aanbevelingen van de studie ‘Tien jaar basiseducatie’. Uit de toelichting blijkt dat niet vast-

staat hoe deze aanbevelingen zullen worden geïmplementeerd.

Hij vraagt bijzondere aandacht voor de kosten van de centra voor basiseducatie. Het engagement en de toewijding van de betrokkenen in deze sector is enorm groot en mag niet verloren gaan. Zij moeten werken in omstandigheden die niet optimaal zijn. Daarom vraagt hij om de decretale enveloppemiddelen aan de hand van een berekening van de kosten te herbekijken.

Programma 34.40 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 34.50

Coördinatie Permanente Vorming

De heer *Luc Martens* herhaalt hier zijn vraag of er een horizontale begroting is voor het levenslang leren. De Vlaamse regering heeft het thema 'levenslang leren' verheven tot prioriteit. Indien er geen horizontale begroting is, is er dan een totaalplan voorzien ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat er geen horizontale begroting is voor levenslang leren. Zij heeft tijdens de vorige legislatuur de vraag gesteld waarom er in deze sector niet meer afstemming kon gebeuren. De huidige Vlaamse regering heeft het actieplan Levenslang Leren uitgetekend. Zij verwijst naar de bespreking van het programma Onderwijs Sociale Promotie waar zij het uitvoeringstraject daaromtrent heeft uiteengezet. Er zijn geen nieuwe structuren nodig als alles optimaal op elkaar kan worden afgestemd.

Programma 34.50 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 35.10

Studietoelagen en –financiering

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 35.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 35.20

Centra voor Leerlingenbegeleiding

De heer *Luc Martens* vraagt naar een stand van zaken van de uitvoering van het CLB-decreet.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de belangrijkste besluiten voor een goede functionering werden uitgevoerd. Zij zal aan het verslag een overzicht van de resterende uitvoeringsbesluiten van het CLB-decreet laten toevoegen (Bijlage 8).

Programma 35.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 35.30

Leerlingenvervoer

1. Statuut busbegeleiders

De heer *Luc Martens* werpt op dat het statuut van de busbegeleiders zeer precair is. In het verleden zijn er al voorstellen gedaan om dit te verbeteren. Wat is ondertussen de stand van zaken ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de gesprekken omtrent het statuut van de busbegeleiders nog niet werden afgerond.

2. Gemeenschapsonderwijs

De heer *Luc Martens* merkt op dat het leerlingenvervoer van het departement Onderwijs sinds 1 september 2001 overgeheveld werd naar de Lijn. Het Gemeenschapsonderwijs beschikt daarnaast nog over een eigen bussenpark. Hij vraagt welke aankooppolitiek van het Gemeenschapsonderwijs op dit vlak tijdens de afgelopen jaren heeft gevoerd.

Hij is zelf steeds voorstander geweest van een overheveling naar de Lijn. Op het terrein zelf blijkt dat de dekking van de Lijn echter niet in alle regio's optimaal is. De theoretische gelijke benadering blijkt in de praktijk dus niet gelijk te zijn. Daardoor moeten sommige scholen zelf instaan voor leerlingenvervoer. Dit gebeurt in moeilijke omstandigheden vermits dit moet gebeuren aan de prijzen van de Lijn die zeer laag liggen. Een over-

leg met de minister bevoegd voor Mobiliteit zou deze problemen kunnen oplossen.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de problemen m.b.t. de dekkingsgraad van het leerlingenvervoer nog moet worden opgelost.

De heer *Luc Jansegers*, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt m.b.t. het bussenpark van het Gemeenschapsonderwijs dat dit deel uitmaakt van de tweede fase van de overheveling van het leerlingenvervoer, dat nog aan bod moet komen. Een moeilijk element hierbij is dat voor het bussenpark van ongeveer 400 voertuigen een bepaalde tegenwaarde van de Lijn zal worden verwacht. Daarmtrent moeten nog besprekingen worden gevoerd. In de begroting is er ongeveer 158 miljoen frank ingeschreven voor het leerlingenvervoer van het Gemeenschapsonderwijs.

Programma 35.30 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 35.40

Algemeen onderwijs en vorming

– *Gemeenschapsonderwijs*

1. Personeelsbeleid

De heer *Luc Martens* verwijst naar het personeelskader van de centrale administratie van het Gemeenschapsonderwijs. Uit voorafgaandelijke studies en op basis van de lange voorgeschiedenis werd uiteindelijk een personeelskader weerhouden van 270 eenheden. Wat is de stand van zaken van deze nieuwe personeelsformatie ? Zal de Vlaamse regering hierover beslissen in het kader van de globale reorganisatie van de overheidsadministratie ? Voorziet de minister een overgang van de gebouwendienst van het gemeenschapsonderwijs naar de andere onderwijsgebouwendiensten ? Is er een terbeschikkingstelling van centraal administratief personeel voor de scholen en de meso-niveaus ? Wordt hier een link gelegd met de studie objectieve verschillen ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de hervorming van de centrale raad en het bestuurlijk beleid zal worden gekoppeld. Voordeel is dat beide aanpassingen ingang zullen vinden op 1 januari 2003. Er is een voorstel om de infrastructuurdiensten samen te brengen in één agentschap. Hierover is nog geen beslissing van de regering. Op dat moment kan er ook over de personeelsformatie beslist worden.

2. Pedagogische begeleidingsdiensten

De heer *Luc Martens* stelt in vergelijking met de andere onderwijsnetten vast dat er in het gemeenschapsonderwijs op drie niveaus pedagogische begeleiders zijn. Daarbij worden wel andere functienamen gebruikt : adviseurs, begeleiders en mensen die voor de uitvoering zijn toegevoegd. Dit werkingsbudget is daardoor niet zichtbaar in de begroting. Hoe zal men dit handhaven als men komt tot een transparante financiering ?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de middelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten voor alle netten gelijk worden berekend. Er kan 0,1 percent van de organieke betrekkingen omgezet worden in de pedagogische begeleidingsdiensten.

Programma 35.40 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 35.50

Aanwending van teruggevorderde wedden en weddetoelagen

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 35.50 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 39.10

Provisionele kredieten

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 39.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Programma 39.20

Coördinatie Beleid en Gegevensbeheer

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 39.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Afdeling III

DAB Hogere Zeevaartschool

Bij de DAB Hogere Zeevaartschool worden geen opmerkingen geformuleerd.

De begroting 2002 van de DAB Hogere Zeevaartschool wordt indicatief met 8 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

DEEL II. WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGISCH INNOVATIEBELEID

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING

De minister wenst haar toelichting rond het wetenschappelijk onderzoek te beperken tot vier onderwerpen :

- de begroting zelf ;
- de versterking van de universitaire financiering ;
- de rationalisatie van de financieringskanalen voor universitair onderzoek ;
- aanpassingen aan de regelgeving.

De minister verklaart dat de universiteiten in de aanloop naar de verkiezingen van 1999 sterk aandrongen op meer middelen voor de basisfinanciering. Die vraag was terecht.

Enerzijds waren de werkingstoelagen geërodeerd door een aantal tendensen, zoals een forse stijging van het aantal studenten en de ontwikkeling van de loonmassa. Anderzijds was de publieke financiering voor contractonderzoek fors toegenomen, waarbij er een onevenwicht was ontstaan tussen

het ZAP-kader en het aantal onderzoekers op tijdelijke contracten.

Dit probleem deed zich het scherpst gevoelen in de snelgroeiende onderzoeksdomeinen en bij de meest dynamische onderzoeksgroepen. Tenslotte waren er in de basisfinanciering anomalieën tussen de instellingen ontstaan, die op korte termijn minstens gedeeltelijk dienden te worden weggewerkt.

In 2000 heeft de Vlaamse regering een ambitieus schema goedgekeurd om in de periode 2001-2004 de universitaire werkingstoelagen planmatig te laten stijgen. Deze middelen zijn ingeschreven in de meerjarenbegroting en decretaal verankerd. Het decreet tot herziening van de financiering van universiteiten wordt op 21 november 2001 in plenaire zitting door het Vlaams Parlement behandeld. Ook volgend jaar stijgt de basisfinanciering van de universiteiten met meer dan 300 miljoen frank.

De minister wil er sterk op aandringen dat men zich bij de analyse van de begroting niet – zoals dat in het verleden maar al te vaak het geval was – zou beperken tot de middelen die zijn ingeschreven op de programma's 71, maar ook de evolutie van de middelen van de programma's 33 mee in rekening zou nemen. Op die manier ziet men voor de drie jaren waarvoor deze regering een begroting heeft opgesteld, de volgende evolutie :

- in vergelijking met 2000 stijgen dit jaar de kredieten voor wetenschapsbeleid die op bovenvermelde programma's zijn ingeschreven, met 1,6 miljard frank en het gedeelte hiervan bestemd voor onderzoek en ontwikkeling met 1,4 miljard frank ;
- voor de begroting van 2002 is er op deze programma's in vergelijking met dit jaar een stijging met 2,1 miljard frank. Het gedeelte hiervan dat volgens de regels vastgelegd in de Frascati manual wordt beschouwd als O&O bedraagt 1,5 miljard frank.

De minister hoopt hiermee de beweringen dat deze regering geen aandacht besteedt aan wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid, te hebben ontkracht. Zonder een proces van de voorbije legislatuur te willen maken, zou zij er willen aan herinneren dat zeker tijdens de twee laatste jaren van deze periode niet meer O&O-middelen beschikbaar kwamen.

Zij weet dat de VRWB pleit voor een nog snellere stijging van 3 miljard frank per jaar. Los van de budgettaire problemen waarmee elke regering te kampen heeft, wil zij waarschuwen dat het O&O-systeem en zeker het universitaire systeem beheersbaar moet blijven. Men ziet nu reeds de eerste problemen ontstaan om onderzoekers in bepaalde sectoren aan te trekken. Om dan nog niet te spreken over de nood aan academisch personeel tengevolge van de reeds aan gang zijnde generatiewissel op de universiteiten. Dat ook de volgende jaren de inspanningen moeten worden verder gezet om progressief onze achterstand inzake O&O uit te geven weg te werken, is een ieders overtuiging. Er moet wel een weg van geleidelijkheid gevolgd worden. Middelen zijn één zaak, ze optimaal aanwenden een andere.

Inzake wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid is het Vlaams regeerakkoord erg precies. Dit wordt daarom ook stapsgewijs uitgevoerd. Voor het universitair onderzoek staan hierbij centraal :

- de autonomie van de instellingen ;
- de deregulering en de afbouw van bureaucratische beslommingen ;
- het initiatief van de onderzoeker ;
- een evenwichtige financiering van de verschillende types van onderzoek ;
- dit alles gekoppeld aan een coherent en robuust stelsel van kwaliteitsbewaking.

Deze hele hervorming is gericht op het samenbrengen van de Vlaamse middelen voor universitair onderzoek in een beperkt aantal financieringskanalen waarvoor de regels aan eenieder bekend zijn en de kwaliteit het selectie criterium moet zijn.

De minister somt de financieringskanalen op :

- voor fundamenteel onderzoek : het FWO-Vlaanderen en de Bijzonder Fondsen voor Onderzoek in de universiteiten ;
- voor basisonderzoek op initiatief van de onderzoeker is er het programma ‘Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten’ en worden de specialisatiebeurzen gefinancierd ;

- voor langlopend beleidsgericht onderzoek financiert de regering een beperkt aantal steunpunten.

Daarnaast kunnen de universiteiten als partners deelnemen aan projecten inzake technologische innovatie die worden voorgesteld door bedrijven en gefinancierd door het IWT.

Vlaams Minister Dirk Van Mechelen bereidt momenteel een initiatief voor dat het basisonderzoek op initiatief van de bedrijven een extra impuls wil geven. Vanzelfsprekend zullen de Vlaamse universiteiten hierin ook een belangrijke rol spelen. De minister is ervan overtuigd dat men het geheel van het basisonderzoek moet uitbouwen tot een volwaardige derde pijler in het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid. De implementatie vanaf 2002 van de beslissingen inzake een beter bestuurlijk beleid vormen hier een uitstekend kader voor.

De minister geeft vervolgens voor deze verschillende financieringskanalen een stand van zaken van wat is uitgevoerd en wat in voorbereiding is.

FWO-Vlaanderen. Dit jaar heeft de minister de middelen van het Fonds opgevoerd, onder meer om de gestarte cyclus van bijkomende mandaten te financieren en meer middelen ter beschikking te stellen voor projecten. In het kader van de nieuwe beheersovereenkomst met het FWO, die zal ingaan vanaf 2002, zal de regeling inzake de 4 percent beleidsruimte waarover de regering thans beschikt, niet meer worden opgenomen. M.a.w. het FWO zal autonoom over deze middelen kunnen beschikken.

Met het oog op de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst heeft de Vlaamse regering een wetenschappelijke doorlichting van het FWO-Vlaanderen laten uitvoeren. Hiervoor werd een beroep gedaan op het Centrum voor Wetenschaps- en Technologie Studies (CWTS) van de Universiteit Leiden. Het CWTS heeft samen met haar medewerkers een aantal indicatoren ontwikkeld om de performantie van het FWO kritisch op te volgen. Deze analyse is thans beëindigd en op 6 december 2001 worden de resultaten aan onder meer het FWO gepresenteerd. Vervolgens zal de minister onder meer op basis van deze resultaten en van de eerder uitgevoerde financiële doorlichting een overleg starten met het oog op het afsluiten van de nieuwe beheersovereenkomst. De minister kondigt daarbij aan dat de werking van de wetenschappelij-

ke commissies en de globale aansturing van deze commissies een belangrijk onderwerp zal zijn. Ook de uitbouw van een sterkere internationale samenwerking zal aan bod komen. Zij denkt hierbij aan het Nederlandse NWO en de European Science Foundation. Zij wil hierbij evenwel niet de huidige taakverdeling tussen het FWO en het BOF in vraag stellen. De eindverantwoordelijkheid voor het onderzoeksbeleid en de bijhorende kwaliteitsbewaking blijft bij de universitaire instellingen.

Het BOF is in de loop van de jaren inderdaad uitgegroeid tot het centraal financieringskanaal voor grensverleggend onderzoek. Vanaf volgend jaar wordt het bestaande programma voor bilaterale wetenschappelijke samenwerking grondig hervormd. Met het oog hierop werden de middelen die voor dit programma bestemd zijn, reeds overgedragen naar het BOF maar met behoud van hun bestemming. Het principe van gemeenschappelijke geselecteerde en gefinancierde projecten voorgesteld door Vlaamse onderzoekers en door instellingen uit een beperkt aantal landen blijft behouden. In het voorstel dat is uitgewerkt in nauw overleg met de universiteiten, het ITG, VITO en IMEC werden de regels drastisch vereenvoudigd en wordt het beheer van de middelen aan genoemde instellingen toevertrouwd.

Aangezien het om een door de overheden geïnitieerde samenwerking gaat, zal het overleg met de overheden in de partnerlanden noodzakelijk blijven. Dit zal natuurlijk aan Vlaamse zijde worden geleid door de bevoegde administratie, maar nieuw is dat de universiteiten en de onderzoeksinstellingen hierbij uiteraard zullen betrokken zijn. Het voorstel inzake de hervorming van de bilaterale wetenschappelijke samenwerking zal nog voor het einde van de maand aan de Vlaamse regering worden voorgelegd.

Conform de beslissing van de Vlaamse regering van december 2000, zullen ook de middelen van de aankoop van bibliografisch bestanden en tijdschriften in elektronische vorm aan de instellingen worden overgedragen. Van de VLIR en VLHORA heeft de minister reeds een voorstel ontvangen over de concrete werkwijze. Zij kan zich akkoord verklaren om deze overdracht pas in 2003 te doen. Dit laat toe in 2002 de noodzakelijke regelingen met betrekking tot onder meer de intellectuele eigendomsrechten te treffen.

De minister is tevreden dat de universiteiten en de hogescholen snel tot een akkoord gekomen zijn om

in volle autonomie dit initiatief zelf verder te ontwikkelen. De op stapel staande associaties tussen universiteiten en hogescholen zullen hier wel niet vreemd aan zijn.

Zoals aangekondigd in de beleidsnota, wenst zij in de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen een groter gewicht te geven aan de wetenschappelijke productiviteit en de zichtbaarheid van het onderzoekswerk. Hierover heeft de VLIR haar onlangs een advies bezorgd. In de loop van volgend jaar zal zij het BOF-besluit herzien, waarvan onder meer de implementatie van de op dit advies gebaseerde verdeelsleutel een onderdeel zal zijn.

Tevens zal de minister in de regelgeving laten inschrijven dat de werking van de onderzoeksraden en de besteding van de BOF-middelen om de vijf jaar dient doorgelicht te worden. Zij zal in de loop van 2002 een dergelijke doorlichting laten uitvoeren. Doelstelling hierbij is niet sanctionerend op te treden, maar het uniek instrument waarover de universiteiten beschikken, namelijk de onderzoeksraden, nog performanter te maken.

Naast de beleidsheroriënteringen zullen de middelen voor het BOF volgend jaar stijgen met 200 miljoen frank. Het beleidsgericht onderzoek vormt een ander belangrijk dossier. Bij haar aantreden heeft zij een inventaris laten maken van de middelen die in de Vlaamse begroting zijn ingeschreven voor het beleidsondersteunend onderzoek : meer dan 3,4 miljard frank, of ongeveer het zelfde bedrag dat beschikbaar is voor het FWO.

De middelen voor beleidsgericht onderzoek zijn, aldus de minister, erg ongelijk verdeeld over de verschillende bevoegdheidsdomeinen. Elke minister beschikt op zijn of haar begroting over een bedrag voor kortlopende beleidsrelevante studies. Daarnaast werd in 1999 een nieuw financieringskanaal voor beleidsgericht onderzoek opgericht dat werd beheerd door de minister bevoegd voor wetenschapsbeleid en dat de bestaande kanalen versterkte maar ook alle zwakten ervan had : versnippering, kortlopend, geen coherentie, geen prioriteiten, ...

De minister heeft aan de regering voorgesteld om deze middelen te heroriënteren naar de ondersteuning van een aantal performante universitaire onderzoeksgroepen die in een beperkt aantal domeinen capaciteit hebben om het beleid van de Vlaamse overheid te ondersteunen. Elk geselecteerd steunpunt ontvangt gedurende vijf jaar een sub-

stantiële ondersteuning. Dit moet toelaten lange termijn onderzoek te verrichten en proactief te denken. Bovendien kan voor het eerst in deze sector een onderzoekspotentieel worden opgebouwd en is er ruimte om jonge afgestudeerden te laten doctoreren. Acht steunpunten werden reeds geselecteerd, voor vier thema's loopt de procedure nog. Eventueel worden in 2002 nog een beperkt aantal nieuwe onderwerpen geselecteerd.

Waar de steunpunten basisonderzoek verrichten rond de voor de overheid prioritaire domeinen, is er binnen het onderzoeksbestel ook nood aan de ondersteuning van technologisch basisonderzoek met een maatschappelijk of een economische finaliteit. De universiteiten hebben hiervoor de noodzakelijke capaciteit in huis, maar in het verleden werd de financiering van dit type onderzoek vaak stiefmoederlijk behandeld.

Een ander belangrijk element hierbij is dat dit onderzoek waarvan de toepassingen zich niet beperken tot één enkel product of dienst, niet centraal kan aangestuurd worden. Ook hier staat het initiatief van de onderzoekers centraal, eventueel in samenspraak met potentiële gebruikers van de resultaten.

Deze elementen zijn verwerkt in het programma "Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten" dat we in de loop van de volgende jaren verder zullen uitbouwen tot een volwaardig financieringskanaal. In 2002 worden de middelen voor dit programma verhoogd met 270 miljoen frank.

Met de door de regering besliste oprichting van een verzelfstandigd agentschap voor basisonderzoek in het kader van het initiatief "Beter Bestuurlijk Beleid" zal de Vlaamse overheid hiervoor bovendien over een geschikte administratieve structuur beschikken. In verband met de uitvoering van de beslissing inzake Beter Bestuurlijk Beleid vermeldt de minister dat zij in 2002 de problematiek van het personeelskader van de Academie zal opnemen. Vooraleer over te gaan tot nieuwe aanwervingen dient onderzocht te worden of er binnen de bestaande personeelsformaties geen herschikkingen kunnen worden doorgevoerd. De overheveling van middelen naar de universiteiten en de afbouw van kleine financieringskanalen bieden hier ongetwijfeld mogelijkheden.

De minister vervolgt dat zij de volgende twee jaar de nodige aandacht zal besteden aan problemen waarmee universiteiten geconfronteerd worden om

waardevol personeel aan te trekken, in de eerste plaats jonge, pas afgestudeerde onderzoekers. Er zijn in de voorbije twee jaar een aantal belangrijke studies gemaakt over de instroom, doorstroom en uitstroom van jonge onderzoekers aan onze universiteiten en publieke onderzoeksinstellingen. Hieruit moeten nu de gepaste beleidsconclusies worden getrokken.

Zij zal hierover aan de VLIR een advies vragen om vervolgens deze in de tweede helft van 2002 te vertalen in concrete acties : bijstelling regelgeving, aanpassing financieringskanalen, etc.. Inzake de herziening van de regelgeving staan meerdere thema's op het agenda : een herziening van de overheadregeling vermits men daarmee geconfronteerd wordt met terugkerende opmerkingen van het Rekenhof ; een eventuele aanpassing van de bestaande regelgeving inzake universitaire vindingen.

II. ALGEMENE BESPREKING

– namens de CD&V-fractie

De heer *Luc Van den Brande* hekelt de opdeling van de bevoegdheid wetenschapsbeleid over diverse ministers van de Vlaamse regering. Dit komt een coherent beleid niet ten goede.

De heer Van den Brande stelt dat de kennismaatschappij uitermate actueel is. Dit houdt in dat de mens meer centraal zal staan dan ooit. Het verdiepen in en het aanleren van kennis krijgt daardoor een enorm maatschappelijk belang in zowel het autonoom als het gericht onderzoek. Overheid, individuele en groepsactoren hebben daarin een essentiële rol te vervullen. Alhoewel wetenschap en technologie enorm belangrijk zijn voor de samenleving, worden deze domeinen niet altijd als dusdanig gepercipieerd. Dit vormt een reden te meer om er extra veel aandacht aan te besteden.

Hij wil er mede zorg voor dragen dat de basis gelegd wordt voor de toekomst van al wie een potentieel in zich heeft. Het beleid van de huidige regering is echter op dit vlak niet ambitieus genoeg. Wetenschaps- en technologiebeleid is per definitie een lange termijnbeleid. Het is echter niet populair.

Onderzoek, ontwikkeling, onderwijs, bestendige opleiding en onderneming vormen de vijf elementen voor de ontwikkeling van een duurzame samenleving. Ondanks de kritische bevraging is het onderwijsaanbod kwalitatief één van de potentiële

troeven van Vlaanderen. Vanuit het wetenschapsbeleid is het van wezenlijk belang dat het onderwijs de brug maakt naar onderzoek en ontwikkeling. Daarbij wijst hij op de mogelijkheden van opleidingskredieten, vormingsrechten, belang van het afstandsleren, certificering van vaardigheden.

In dit kader vraagt de heer Van den Brande in welke mate beroep wordt gedaan op de sectorfondsen en de bijdragen voor opleiding die voortkomen uit de interprofessionele akkoorden en waarbij een deel van de loonmassa specifiek bestemd is voor dit horizontaal en diepgaand onderzoek.

Op basis van de doelstellingen en het belang van het wetenschaps- en technologiebeleid kan hij enkel vaststellen dat het huidige beleid niet beantwoordt aan de behoeften. Er is volgens hem een lacune in de coördinatie en sturing van dit beleid. Veel personen uit de wetenschaps- en technologie-sector hebben reeds gesteld dat de huidige regering op een infantiele manier afrekenet met het beleid van de vorige regering.

De huidige regering heeft gesteld dat er een rustpauze nodig was om na te gaan of de middelen inzake wetenschaps- en technologiebeleid wel goed werden besteed. Daarbij zou men dit beleid eerst evalueren. De heer Van den Brande gaat ermee akkoord dat er geëvalueerd wordt, maar niet als de evaluatie dient als alibi om niet te doen wat men moet doen. In dit kader heeft hij vastgesteld dat wanneer het wetenschapsbeleid in handen is van liberale ministers, de middelen daartoe vermindere. Hij verwijst daarbij naar het vroegere federale ministerschap van Verhofstadt als minister bevoegd voor wetenschapsbeleid.

De heer Van den Brande verwijst naar de Science, Technology and Innovation Guide van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Daaruit blijkt dat de totaliteit van de Vlaamse middelen voor O&O in 2000 en 2001 achteruit ging. Hij benadrukt dat zelfs eigen publicaties van de Vlaamse overheid deze achteruitgang aantonen. In deze gids staat dat bij onderzoek van de O&O-middelen van het horizontaal programma blijkt dat de overheidsinspanning van 0,53 procent van het BBP in 1994 steeg tot 0,63 procent in 1999. Dit was het resultaat van de inhaalbeweging van 20 miljard frank in de vorige legislatuur. In 2001 zakte deze overheidsinspanning tot 0,61 procent van het BBP. In plaats van een inhaalbeweging was er een reële achteruitgang.

Onder maatschappelijke druk heeft de huidige minister echter volgens hem, voor 2002 een kleine inspanning gedaan. Deze inspanning is echter totaal onvoldoende om op het peil te blijven van het gemiddelde van de groep landen/regio's waar Vlaanderen zich moet aan refereren.

De heer Van den Brande vervolgt dat de gemiddelde totale uitgaven door overheid en bedrijven voor O&O als percent van het BBP voor Duitsland, Frankrijk en Nederland groeide van 1998 van 2,23 tot 2,30 percent. Als men hier de Scandinavische landen bij rekent komt de groei op 2,43. Als men dit vergelijkt met de vermelde cijfers voor Vlaanderen, nam de achterstand niet alleen toe omdat er minder overheidsinspanningen waren, maar ook omdat deze koplopers nog meer deden. De kloof wordt daardoor onoverbrugbaar.

Een klassieke opmerking is volgens de spreker dat men ook moet kijken naar het aandeel van de overheid en dat van het bedrijfsleven. Uit de vermelde cijfergegevens blijkt dat de gemiddelde overheidsinspanning voor Duitsland, Frankrijk en Nederland en deze voor dezelfde groep met inbegrip van de Scandinavische landen, respectievelijk gestegen is van 0,79 percent van het BBP tot 0,93 percent en van 0,80 tot 0,96 percent. Het overheidsaandeel is dus in belangrijke mate toegenomen.

De heer Van den Brande merkt op dat de sterke economische groei tijdens 2000 en 2001 de ernst van het non-beleid onderstreept. Als men geen inspanningen doet op een moment dat de groei relevant is, geeft dit een bijkomend element om het falend wetenschapsbeleid aan te tonen.

Hij concludeert uit de cijfergegevens dat de Vlaamse overheid - om tenminste tot het gemiddelde van de vermelde groepen van landen te behoren - per jaar én cumulatief - afhankelijk van de groep waar men zich mee vergelijkt - tenminste 4,8 tot 5,4 miljard frank extra moet voorzien. Als men tot de koplopers wil behoren is er zelfs een extra inspanning nodig van de overheid van 7,5 miljard frank.

Hij beaamt dat ook het bedrijfsleven een extra inspanning zal moeten doen. In Vlaanderen moet echter het overheidsaandeel in vergelijking met al de vermelde landen, procentueel veel meer stijgen dan het privé-aandeel om de parameters te bereiken. De overheidsdeelname bedraagt in Vlaanderen 32 percent, terwijl dit in de zone Duitsland-Frankrijk-Nederland gemiddeld 40 percent is.

De heer Van den Brande stelt vast dat de huidige regering, ondanks een te besteden pakket aan middelen ten belope van 280 miljard frank, dit niet in O&O heeft geïnvesteerd en daarmee onverantwoord is opgetreden. Bovendien is er momenteel sprake van een toekomstige recessie. Vanuit een macro-politiek beleid zou men daarom in een dergelijke periode een anticyclisch beleid moeten voeren en uitgerekend meer middelen moet voorzien voor het zgn. kennispotentieel voor de ontwikkeling van Vlaanderen.

De heer Luc Van den Brande merkt op dat de regering nieuwe initiatieven inzake wetenschapsbeleid aankondigt, maar dat het hier bij nadere beschouwing gaat om bestaande projecten die een nieuwe naam krijgen toebedeeld. Als voorbeeld verwijst hij naar het onderzoeksprogramma Strategische Technologieën voor Welvaart en Welzijn, STWW, dat voortaan Generisch Basisonderzoek aan de universiteiten heet.

De heer Luc Van den Brande vervolgt dat er heel wat vragen zijn bij het beleid t.a.v. de wetenschappelijke instellingen waar men een beheersovereenkomst mee afgesloten heeft. Hij verwijst naar het beleid t.a.v. het VITO en het VIB. Het VITO werd gepolitiseerd. Niemand weet in het VITO welke richting men uitgaat. De beheersovereenkomst met het VIB werd verlengd met 1 jaar alhoewel voor 2000 een nieuwe overeenkomst had moeten afgesloten worden. Uit neutrale externe rapporten blijkt evenwel dat het VIB uitstekend werk levert. In september 2000 werd een rapport m.b.t. het afsluiten van een nieuwe overeenkomst aan de minister overgemaakt. Eén jaar later heerst er bij het VIB een totale onwetendheid over de toekomst.

Hij besluit dat elk wetenschapsbeleid moet steunen op 5 strategische pijlers : grote en belangrijke investeringen in O&O ; een evenwichtige uitbouw van de bestedingen naar alle betrokken partijen ; het tot stand brengen van synergieën door coherentie en samenwerking ; het stimuleren van scholing, beroepsopleiding en permanente vorming en levenslang leren ; de positionering van Vlaanderen en zijn enorm potentieel vermogen binnen Europa en de wereld. Er is volgens hem niet alleen een beleidsdeficit, maar ook een democratisch deficit. Een aantal domeinen uit het wetenschapsbeleid worden niet vernoemd in de beleidsbrief. Als voorbeeld verwijst hij naar het volledig overbrengen van wetenschapsbeleid naar de deelstaten. Op dit vlak zit de huidige regering volgens de spreker in een inertie en onderneemt zij geen enkel initiatief.

Het DWTC lanceert bijvoorbeeld nieuwe impulsprogramma's, zoals bvb. mobiliteit of jongeren en innovatie, die bevoegdheidsoverschrijdend zijn. De huidige regering laat dit gewoon gebeuren en behoudt een volledig stilzwijgen.

Tot slot vraagt hij wat de weging is geweest van de Vlaamse regering m.b.t. het zesde kaderprogramma. Wat zijn de resultaten geweest onder het Belgisch voorzitterschap voor Vlaanderen ?

– *namens de Agalev-fractie*

De heer Dirk Holemans reageert vooreerst op de opmerkingen van de heer Van den Brande die volgens hem de werkelijkheid geweld aandoen. Hij stelt dat het beleid van de vorige legislatuur inzake wetenschap en technologie gestoeld was op een democratisch deficit. Er is nooit een groot maatschappelijk debat geweest over de technologische noden. Integendeel, ze werden desnoods via een raamakkoord met de VIB aan de universiteiten opgelegd.

De voorbeelden die door de heer Van den Brande werden aangehaald, zoals het VITO en het VIB zijn onterecht. Het VITO was, aldus de heer Holemans, een probleemkind. Er waren jaren van aanslepende problemen die door de huidige beheersovereenkomst zullen worden opgelost. In deze beheersovereenkomst zijn toekomstgerichte lijnen, zoals duurzame ontwikkeling en technology assessment, opgenomen. Voor wat het VIB betreft, stelt hij dat het evaluatierapport genuanceerd was. Er waren positieve, maar ook negatieve punten.

Het wetenschaps- en technologiebeleid was tijdens de vorige legislatuur te sterk economisch geïoriënteerd. Heel veel academici stellen uitdrukkelijk dat de universiteiten het moeilijk hebben om hun autonomie te bewaren tegenover deze economische oriëntatie. Daarom is het belangrijk dat de werkmiddelen voor de universiteiten stijgen.

De heer Holemans verwijst naar de toelichting van de minister. Daarin stelde zij dat moet worden nagegaan of de bestaande regelgeving inzake universitaire vindingen niet moet worden aangepast. Deze frase is voor hem essentieel. In het verleden resulteerde onderzoek dat gefinancierd werd door de belastingbetaler, in een octrooi voor privébedrijven waarbij de universiteiten er armer en de bedrijven er rijker van werden. Daardoor zijn heel wat universiteiten in de problemen gekomen. Hij pleit er daarom voor snel werk te maken van een

regeling waarbij de universiteiten de eigendomsrechten kunnen verwerven van de knowhow die men ontwikkelt. Via licenties kan de privésector daar nadien op inspelen.

Om zijn standpunt te staven citeert hij prof. Wijns uit de nieuwsbrief van de VRWB van 14 juni 2001 over 'Maatschappelijke dialoog, onafhankelijkheid en vorming': "De universiteiten hebben drie taken: onderwijs, basisonderzoek en maatschappelijke dienstverlening. De laatste tijd heb ik de indruk dat er een vierde taak is bijgekomen: commercialisering van wetenschappelijke vindingen. Dat vind ik gevaarlijk. Door de stijgende kostprijs van het onderzoek en de druk om de onderzoeksresultaten te valoriseren, bestaat het gevaar van belangenvermenging. Academics zitten in spin-offs of krijgen een mandaat in technologiebedrijven en ik stel vast dat zoiets de initiële basisopdrachten van onderwijs en onderzoek hypothekeert". De heer Holemans vindt dit laatste een relevante vaststelling. Hij heeft geen bezwaar tegen valorisatie van onderzoeksresultaten als de middelen terugvloeien naar de universiteit zelfs als de onafhankelijkheid van het academisch personeel wordt gewaarborgd. Hij vraagt op welke manier de minister hierop reageert en stelt voor dit VRWB-advies in de commissie te bespreken.

De heer Dirk Holemans vervolgt dat hij veel belang hecht aan de taak van de universiteiten inzake maatschappelijke dienstverlening. In dit kader verwijst hij naar een toespraak van de minister over wetenschapscommunicatie waarin zij de wetenschapswinkels als een goed instrument omschreef. Hij heeft nog vernomen dat er een nieuw BOF-besluit wordt opgesteld. Uitgaande van deze vaststellingen zou het nuttig zijn te onderzoeken in welke mate de universiteiten de maatschappelijke dienstverlening als taak t.a.v. de samenleving kunnen invullen. Bovendien vraagt hij of deze taak zou kunnen uitgevoerd worden met zgn. BOF-middelen.

Tot slot vermeldt de heer Holemans de samenwerking tussen diverse disciplines om maatschappelijke problemen die meer en meer complexer worden, op te lossen. De literatuur spreekt hierbij over de nood aan multi-, inter- en transdisciplinair onderzoek. In dit kader verwijst hij naar de werking van het FWO-Vlaanderen. In de praktijk blijkt dat het moeilijk zou zijn om in de disciplinaire commissies van het FWO interdisciplinair onderzoek op basisniveau gefinancierd te krijgen. Hij pleit ervoor om bij een hervorming van de werking en

procedures van het FWO-Vlaanderen de mogelijkheden voor het interdisciplinair onderzoek te versterken.

– *namens de VU&ID-fractie*

De heer Kris Van Dijck stelt een vraag naar de relevantie van cijfers uit OESO-publicaties. Deze cijfers geven voor Vlaanderen een vertekend beeld, vermits ze meestal verwijzen naar federale indicatoren. Is het mogelijk om bij OESO-publicaties rekening te houden met Vlaamse indicatoren?

– *antwoord van de minister*

De minister verwijst m.b.t. de discussie over de middelen voor het wetenschaps- en technologiebeleid naar haar toelichting waarin zij de verschuivingen heeft uiteengezet. Toch wil zij erop wijzen dat men enkel cijfers mag vergelijken die men kan vergelijken. Als voorbeeld vermeldt zij de 700 miljoen frank voor het PC/KD-project die vroeger onder het wetenschapsbeleid ressorteerden en nu bij onderwijs zijn toegevoegd. Hetzelfde geldt voor vergelijkingen met andere landen. Men moet eerst analyseren wat daar in die andere landen mee gerekend wordt en wat niet.

Het debat of het wetenschaps- en technologiebeleid bij één minister moet thuishoren of niet, werd ook tijdens de vorige begrotingsbespreking gevoerd. Er zijn voordelen aan te halen voor beide manieren van werken. Men is afgestapt van het systeem van de vorige regering omdat er een kloof groeide tussen het wetenschappelijk onderzoek en de universiteiten. Het zou volgens haar wel beter zijn dat wetenschapsbeleid door de beide ministers samen in het parlement zou kunnen worden voorgesteld.

Het belangrijkste element is gelegd door de heer Holemans, nl. de link tussen het wetenschappelijk onderzoek en de basisfinanciering van de universiteiten. Voor dit laatste element, dat ook moet gerekend worden tot het wetenschappelijk basisonderzoek, zijn er zeer grote inspanningen geleverd. Zij verwijst daartoe naar haar toelichting waarin zij een overzicht daarvan heeft gegeven.

Zij beaamt de analyse van de heer Van den Brande dat onze samenleving evolueert naar een kennismaatschappij waarin de mens meer en meer centraal staat. Het klopt ook dat wetenschapsbeleid niet populair is, maar het is volgens haar een taak van de overheid aan de bevolking duidelijk te

maken welke consequenties wetenschappelijk onderzoek met zich meebrengt.

In de aanloop naar de begroting zijn er diverse persberichten verschenen waarin men zich misnoegd uitliet over het wetenschapsbeleid. Zij verwijst opnieuw naar haar toelichting waarin zij dit heeft rechtgezet. De kritiek daarover is ondertussen verstomd. De VRWB pleit voor een snellere stijging van het wetenschapsbeleid, maar er is een probleem met het aantrekken van onderzoekers in bepaalde sectoren. Het heeft geen zin geld vrij te maken, als dat niet optimaal kan worden aangewend.

Als reactie op de opmerking dat de huidige regering 'op een infantiele manier' afrekent met het beleid van de vorige regering, antwoordt de minister dat het de bedoeling is een versnippering van de middelen tegen te gaan en meer transparantie mogelijk te maken. In heel wat domeinen is daar positief op gereageerd. De periode van evaluatie van de meeste sectoren van het wetenschappelijk onderzoek is inmiddels achter de rug en gebeurde vooral tijdens het eerste jaar van de legislatuur. Vandaag is men volop bezig met de evaluatie.

De minister reageert t.a.v. de heer Holemans dat de doorgedreven economische benadering van het wetenschapsbeleid een van de redenen was om het wetenschapsbeleid op te splitsen en het fundamenteel onderzoek niet uit het oog te verliezen.

Zij neemt de suggesties van de heer Holemans mee naar de gesprekken die zij in de nabije toekomst zal voeren. Zo wordt op 6 december 2001 de doorlichting van het FWO-Vlaanderen voorgesteld.

De minister antwoordt t.a.v. de heer Van Dijk dat er reeds pogingen ondernomen zijn om Vlaamse indicatoren te laten meespelen inzake onderwijs vermits er, zeker voor onderwijs, telkens grote verschillen zijn tussen Vlaanderen en Wallonië. Zij blijft daar bij de bevoegde instanties op aandringen.

– *repliek van de leden*

De heer *Luc Van den Brande* repliceert dat hij ondanks het beeld dat men heel wat doet, enkel kan vaststellen dat er slechts 1,5 miljard frank extra middelen zijn voor wetenschapsbeleid.

Hij beaamt dat het moeilijk is het belang van wetenschapsbeleid aan de samenleving duidelijk te

maken en zodoende jongeren te motiveren voor wetenschappen. Hij moet echter vaststellen dat de initiatieven zoals Technopolis, de Experion, de Wetenschapsweek, enz. zeker niet door de huidige regering worden versterkt.

De heer Van den Brande reageert t.a.v. de heer Holemans omtrent het VIB dat men bij de oprichting van dit instituut gezocht heeft naar een samenwerkingsverband tussen alle onderzoekskernen die op dit domein actief waren. Men heeft toen uitdrukkelijk deze instelling juist niet in een universiteit willen inplanten om ze onafhankelijk te laten functioneren.

De heer *Gilbert Van Baelen* reageert t.a.v. de heer Van den Brande dat het stimuleren van jongeren voor wetenschappen veel meer moet zijn dan de organisatie van een wetenschapsweek. Tijdens zijn bestuursfunctie aan een universiteit heeft hij vastgesteld dat jongeren die wetenschappelijk onderzoek wilden doen, daartoe niet de kans kregen of geen doorgroeimogelijkheden zagen. Daardoor zijn misschien niet de beste jongeren aan de universiteiten gebleven. Het fundamenteel onderzoek moet daarom versterkt worden. De onafhankelijkheid van de onderzoeker is daartoe van enorm belang. Dit laatste is echter tijdens de vorige legislatuur verwaarloosd. Met de verhoging van de basisfinanciering, het BOF, een heroriëntering van het FWO-Vlaanderen, het GBOU-programma, ... zijn de universiteiten terug tevreden dat jonge onderzoekers opnieuw kansen krijgen.

– *antwoord van de minister op de repliek*

De *minister* stelt dat initiatieven als Technopolis en de Wetenschapsweek verder kunnen blijven bestaan, maar vooral een groot show-gehalte hebben. Er moet daadwerkelijk iets gebeuren in het onderwijs. Jongeren warm maken voor wetenschappen moet vanaf het basisonderwijs gebeuren door hen vaardigheden en attitudes te laten ontwikkelen om hen zin te doen krijgen om onderzoek te doen. Het is vreemd dat Vlaanderen in internationale onderzoeken zeer goed scoort voor wetenschappen en wiskunde voor de eerste graad SO, maar dat de jongeren vanaf de tweede graad toch afhaken. Dit is een gegeven waar in eerste instantie moet aan gewerkt worden.

– *tweede repliek van de leden*

De heer *Luc Van den Brande* repliceert dat er tijdens de ganse opleidingscyclus aanzetten moeten

worden gegeven. Hij onderstreept dat bijna de helft van de 20 miljard frank waarmee het budget voor wetenschapsbeleid tijdens de vorige legislatuur is gestegen, naar fundamenteel onderzoek ging.

Voor wat de popularisatie van de wetenschappen betreft, stelt hij dat men niet moet denken in termen van of-of, maar eerder in termen van en-en. Sommige jongeren worden immers ook wel geprikkeld door een gewoon contact met de wetenschapswereld.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMINGEN

a. *Decreetsbepalingen*

Artikel 15 (pr. 71.10, 71.20, 71.30, 71.40)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 15 (pr. 71.10, 71.20, 71.30, 71.40) wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

b. *Begrotingstabel*

Programma's 71.10, 71.20 en 71.40

Bij deze programma's worden geen opmerkingen geformuleerd.

De programma's worden aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

De verslaggever,

Kris VAN DIJCK

De voorzitter,

Gilbert VANLEENHOVE

De waarnemend voorzitter,

André VAN NIEUWKERKE

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 :
Begroting 2002 : overzicht van de evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

Begroting 2002 : evolutie Vlaamse onderwijsbegroting1. Evolutie onderwijsbegroting

De middelen stijgen van 2001 naar 2002 met 15,2 mia of 5,52% nominaal (of 3,96% reël met een inflatieverwachting van 1,5% in 2002) Wanneer we rekening houden met de herschikkingen die gebeurd zijn binnen de Vlaamse begroting, dan stijgen de middelen van de onderwijsbegroting met 14,7 mio of 5,35% nominaal (3,79% reël met een inflatieverwachting van 1,5% in 2002)

	beleidskredieten onderwijs lopende prijzen (in miljard BEF)	evolutie lopende prijzen	inflatie	beleidskredieten onderwijs in prijzen 1999 (in miljard BEF)	evolutie in prijzen 1999
1999	253,5	100	1,12%	253,5	100
2000	264,4	104,3	2,54%	257,8	101,7
2001	275,5	108,7	2,35% (*)	262,5	103,6
2002	290,7	114,7	1,50% (**)	272,9	107,7

(*) Voorlopig cijfer dd. november 2001

(**) Instructies opmaak initiële begroting 2002

	beleidskredieten onderwijs lopende prijzen (in miljard BEF)	jaarlijkse evolutie		beleidskredieten onderwijs in prijzen 1999 (in miljard BEF)	jaarlijkse evolutie	
		in absolute cijfers	in %		in absolute cijfers	in %
1999	253,5			253,5		
2000	264,4	10,9	4,30%	257,8	4,3	1,70%
2001	275,5	11,1	4,20%	262,5	4,7	1,82%
2002	290,7	15,2	5,52%	272,9	10,4	3,96%

	beleidskredieten onderwijs na terugzetten transfers	jaarlijkse evolutie		na terugzetten transfers in prijzen 1999	jaarlijkse evolutie	
		in absolute cijfers	in %		in absolute cijfers	in %
1999	253,5			253,5		
2000	264,0	10,5	4,13%	257,4	3,9	1,55%
2001	274,1	10,2	3,85%	261,2	3,8	1,47%
2002	288,8	14,7	5,35%	271,1	9,9	3,79%

2. Evolutie procentueel aandeel Onderwijs in de totale Vlaamse begroting
(op basis van de aangepaste definitie van beleidskredieten – historische reeks beschikbaar vanaf 1999)

Aandeel Onderwijs	Aandeel Onderwijs na terugzetten transferten
1999: 42,7%	42,7%
2000: 42,2%	42,1%
2001: 41,1%	40,8%
2002: 42,4%	42,0%

3. Verhouding Onderwijs tov BRP (bruto regionaal produkt)

Deze indicator is relevanter dan de vorige. Hij drukt de overheidsinspanning van een land/regio uit tov het bruto binnenlands/regionaal produkt, zijnde de financiële waarde van alle goederen en diensten in een land geproduceerd.

De evolutie van deze indicator voor Vlaanderen¹:

1995: 4,7%
1997: 4,6%
1999: 4,5%

Maar ook hier is een dalende trend aanwezig gedurende het gehele decennium; een trend die zich in alle ons omringende landen in dezelfde of zelfs sterkere mate voordoet.

¹ Indien de onderwijsuitgaven van de Vlaamse Gemeenschap vermeerderd zouden worden met de supplementaire inspanningen van de lokale overheid, dan resulteert dit in een hoger percentage van het Bruto Regionaal Produkt.

BIJLAGE 2 :
Overzicht van de budgettaire kost van de CAO-overeenkomst 2001-2002

10/12/01 14:26

OVERZICHT VAN DE BUDGETTAIRE KOST VAN DE CAO-OVEREENKOMST 2001-2002

op basis van het akkoord van 30 maart 2001 (na advies van Inspectie van Financiën)

	TIMING	BEGROTINGSJAAR				
		2001	2002	2003	2004	2005
LONEN EXCL UNIVERSITEITEN verschuiving dec 1999 naar sept 1999 CAO IV en V Lineair 1% loonsverhoging (DO + contractuelen) Centra voor Volwassenen Onderwijs - bijbetrekking Vervoerkosten contractuelen (1ste) Rekenplichtig correspondent (1ste) Secretaris-rekenplichtige Loonverschillen MVD-personeel GO en VGO Inspectie /begeleiding basis (idem verhoging WS158) Directeurs Ba =OF+ 350 lln (+50.000 fr/jaar) Directeurs Ba -350 lln (+20.000 fr/jaar) Dir. BuBaO inclusief MPI Brussel taalexamen (cfr DHOS-vergoeding) Lineair 2x zelfde nominaal bedrag (DO + contractuelen)	1/09/01	85,9	28,7	28,7	28,7	28,7
	1/12/01		2.107,6	2.107,6	2.107,6	2.107,6
	1/09/01	65,7	262,8	197,1		
	1/01/02		40,0	40,0	40,0	40,0
	1/09/01	8,4	9,5	13,7	17,9	21,0
	1/09/01	0,4	0,3	0,4	0,5	0,6
	1/09/02		10,3	41,0	41,0	41,0
	1/09/01	8,7	7,9	10,4	13,1	15,0
	1/09/02		9,4	37,5	37,5	37,5
	1/09/02		10,4	41,5	41,5	41,5
	1/09/02		2,1	8,3	8,3	8,3
	1/09/02		3,9	15,4	15,4	15,4
	1/06/03			2.107,6	4.215,2	4.215,2
BASIS Bewegingsopvoeding kleuter 1u reeds voorzien in CAO V vlg CAO VI fase 1: 1u vlg CAO VI fase 2: 1u Correctie voor nieuwe fasering Kinderverzorgsters 20.200 uren Aanpassen lesjidenpakket kleuter Alle geco's contractueel (ook buiten basis) Bijkomend administratief personeel Afschaffen aanwend% Kuurne	1/09/01	101,4	507,1	912,8	1.217,1	1.217,1
	1/09/03	152,1	608,5		1.217,1	1.217,1
		50,7	101,4	-152,2	0,0	0,0
	1/09/01	200,0	800,0	800,0	800,0	800,0
	1/09/03			250,0	1.000,0	1.000,0
	1/01/02		155,8	170,0	170,0	170,0
	1/09/02		30,0	970,0	800,0	800,0
	1/09/03			0,3	1,0	1,0
SECUNDAIR Ondersteunend personeel Concordantie Fulltime per SG Praktijkleraars 30/30-sten Plage SG max. 2,3% en 7000 u Praktijkleraars 29/30-sten Plage SG max. 1,8% en 14000 u Plage SG max. 1,3% en 20000 u	1/09/01	103,0	227,0	325,0	325,0	325,0
	1/09/01	17,1	68,2	68,2	68,2	68,2
	1/09/02		46,4	185,6	185,6	185,6
	1/09/01					
	1/09/02		134,7	538,6	538,6	538,6
	1/09/02		108,0	431,8	431,8	431,8
	1/09/03			134,7	538,6	538,6
	1/09/04				115,4	461,6

	TIMING	BEGROTINGSJAAR				
		2001	2002	2003	2004	2005
BUITENGEWOON BASISONDERWIJS						
Enveloppe	1/09/02					
Afschaffen afwijkingen	1/09/02		30,0 pm	120,0 pm	120,0 pm	120,0 pm
Afschaffen aanwend% opvangcentra	1/09/02		3,5	14,0	14,0	14,0
BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS						
Enveloppe	1/09/02		27,7 pm	110,8 pm	110,8 pm	110,8 pm
Afschaffen afwijkingen	1/09/02					
HOGESCHOLEN						
Verhoging enveloppe	1/01/01	200,0	200,0	200,0	200,0	200,0
Benoemingspercentage 72%	1/01/02					
TBS 55+ voor degenen geboren in dec verlofregeling						
CLB						
ambtenkrediet	1/09/03			45,5	182,0	182,0
DKO						
verhoging aanwend%	1/09/02		13,5	54,0	54,0	54,0
TOTALE BENODIGDE MIDDELEN		739,9	4.439,1	8.915,5	12.221,7	12.573,0

BIJLAGE 3 :
Schoolbevolking in het deeltijds secundair onderwijs, DBSO

SCHOOLBEVOLKING IN HET DEELTIJDS SECUNDAIR ONDERWIJS

	GO			VGO			OGO			Totaal
	J	M	T	J	M	T	J	M	T	
Deeltijds beroepssecundair onderwijs 15-18 jarigen	1021	615	1636	1920	943	2863	550	419	969	5468
Deeltijds beroepssecundair onderwijs 18-25 jarigen	31	9	40	136	53	189	169	84	253	482
Deeltijds secundair zeevisserij onderwijs			0			0	11		11	11
Totaal deeltijds secundair onderwijs	1052	624	1676	2056	996	3052	730	503	1233	5961

BIJLAGE 4 :
Spijbelpoject in het basisonderwijs : stand van zaken november 2001

SPIJBELPROJECT IN HET BASISONDERWIJS.**Stand van zaken november 2001**

Het spijbelproject in het basisonderwijs heeft de opdracht om een nieuwe regelgeving rond afwezigheden voor te bereiden. Deze regelgeving zal ingaan op 1 september 2002.

De nieuwe regelgeving zal stimulansen bieden aan scholen en CLB's voor een aanpak van afwezigheden en zo vermijden dat de leerplicht en het leerrecht van kinderen in het gedrang zouden komen. Voorop in de aanpak staat de open communicatie met ouders omtrent de afwezigheden van kinderen.

Naar scholen toe is het uitgangspunt dat ze niet langer financieel gesanctioneerd zouden worden als ze werken aan de problemen die veelvuldige en problematische afwezigheden veroorzaken.

Het Departement Onderwijs werkt tijdens dit schooljaar experimenteel verder met de 58 scholen in Gent, Antwerpen, Mechelen, Hasselt, Genk en Maasmechelen aan de voorbereiding van die nieuwe regelgeving.

De vaststellingen in de experimentscholen wijzen erop dat in alle scholen aan de opvolging van afwezigheden aandacht besteed wordt maar afhankelijk van de school gebeurt dit op een meer of minder gestructureerde en systematische wijze. Cruciaal is hier vaak de samenwerking met het CLB en eventueel andere welzijns- en gezondheidsdiensten.

De gemiddelde afwezigheid in de experimentscholen gewoon lager onderwijs bedraagt

11 halve dagen per leerling. Het aantal afwezigheden omwille van ziekte bedraagt de helft daarvan. In het buitengewoon lager onderwijs bedraagt de gemiddelde afwezigheid 17 halve dagen.

Een derde van alle afwezigheden wordt niet gewettigd, niet correct gewettigd of wordt gewettigd om een reden die verschillend is aan de werkelijke.

We merken grote verschillen tussen de deelnemende scholen wat betreft de totale afwezigheidsgraad en het aantal leerlingen met problematische afwezigheden.

De voornaamste verklarende factoren zijn de grootstedelijke problematiek en kansarmoede.

Daarnaast speelt ook het schoolbeleid hier een belangrijke rol. We merken bijvoorbeeld dat in een aantal scholen er zeer weinig afwezigheidsattesten zijn omwille van een eerder gelaten opvolgingsbeleid.

Betreffende oorzaken en kenmerken van afwezigheden werden volgende grote lijnen vastgesteld.

Kansarmoede van de ouders is duidelijk de grootste risicofactor en is prominent aanwezig als kenmerk bij kinderen die veel en problematisch afwezig zijn.

Onmacht van de ouders als aanleiding voor afwezigheden komt in het basisonderwijs veel minder voor dan in het secundair onderwijs. Wel zien we dat sommige kinderen soms niet op school zijn omdat ze op een jonger kind moeten letten, ingezet worden voor huishoudelijke taken of thuis blijven omdat één van de ouders ziek is.

Sommige ouders vrezen ook dat hun kind achterop zal raken als het een langere periode afwezig blijft en sturen hun kind vroeger dan het einde van de ziekteperiode naar school.

De verlengde vakanties vertegenwoordigen 4 % van het totaal aantal afwezigheden. In sommige scholen komt het merkkelijk meer voor dan in andere. Het gaat zowel om allochtone kinderen als om luxeverzuim van autochtone ouders.

Het rapport met de vaststellingen in de experimentscholen na één jaar werking wordt op dit ogenblik afgewerkt en zal de basis zijn voor de keuzes die moeten worden gemaakt voor een nieuwe regelgeving.

Het uitgangspunt van de leerplichtopvolging blijft het belang van de leerling. Dit betekent dat de regelgeving rond afwezigheden een stimulans en instrument zal moeten worden in het optimaliseren van de leerlingenbegeleiding in de scholen. Dit zal een bijzonder aandachtspunt zijn in de communicatie van de nieuwe regelgeving naar de scholen en de CLB's toe.

Ook de communicatie naar ouders toe over de regelgeving behoort tot de aandachtspunten en dient daarbij ook het belang van onderwijs te duiden. Bij de uittekening van de regelgeving zal rekening gehouden worden met de inbrengen en de ervaringen van de experimentscholen en de CLB's en zal het niet verhogen van de planlast een aandachtspunt zijn.

Er zal over gewaakt worden dat de nieuwe regelgeving geen log administratief instrument wordt, maar wel een inhoudelijk. In dit kader zal ook een geïnformatiseerde werking rond afwezigheden mogelijk worden gemaakt. Op experimentele basis wordt hier reeds werk van gemaakt in een aantal scholen, die hierop zeer positief reageren.

BIJLAGE 5 :

Lijst van de scholen en de studiegebieden m.b.t. het modulair onderwijs

STUDIEGEBIEDEN MODULAIR ONDERWIJS

- Auto
- Bouw
- Grafische technieken
- Handel
- Hout
- Kleding
- Koeling en warmte
- Lichaamsverzorging
- Mechanica-elektriciteit
- Personenzorg
- Textiel
- Voeding

BIJLAGE 2: LIJST VAN DE SCHOLEN

Koninklijk Technisch Atheneum II van het Gemeenschapsonderwijs, Moorseelestraat 170, te 8501 Heule.
 Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied bouw.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw, hout.

Koninklijk Technisch Atheneum II van het Gemeenschapsonderwijs, Sint-Baafskouterstraat 129, te 9040 St-Amandsberg.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden kleding, personenzorg.

Koninklijk Technisch Atheneum van het Gemeenschapsonderwijs, Augustijnenlaan 32, te 2200 Herentals.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg.

Koninklijk Technisch Atheneum van het Gemeenschapsonderwijs, Augustijnenstraat 92, te 2800 Mechelen.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Koninklijk Technisch Atheneum van het Gemeenschapsonderwijs, Zijp 14-16, te 1780 Wemmel.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied voeding.

Middenschool 2 van het Gemeenschapsonderwijs, Dr. Van Weddingenlaan 10, te 3540 Herk-de-Stad.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied grafische technieken.

Provinciaal Technisch Instituut, Graaf Karel de Goedelaan 7, te 8500 Kortrijk.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied textiel.

Provinciale Secundaire School, Gouverneur Verwilghensingel 3, te 3500 Hasselt.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Provinciale Technische Scholen Boom, Beukenlaan 44/1, te 2850 Boom.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden handel, mechanica-elektriciteit, voeding.

Provinciale Technische School, Europaplein 36, te 3630 Maasmechelen.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden auto, bouw, hout, mechanica-elektriciteit.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw, handel.

Handelsschool Coupure, Coupure rechts 54, te 9000 Gent.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied handel.

Kasterlieden - Secundair onderwijs voor gehoor- en gezichtsgestoorden, Dilbeekstraat 1, te 1082 St-Agatha-Berchem.

Buitengewoon secundair onderwijs : studiegebied handel.

Secundair Instituut voor Paramedische Beroepen, Antonius Triestlaan 10, te 9000 Gent.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (enkel schooljaar 2001-2002).

Stedelijk Instituut voor Technisch Onderwijs nr. 5, Vilde Olympiadelaan 2, te 2020 Antwerpen.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied lichaamsverzorging.

Stedelijk Instituut voor Handel en Ambachten, Bredastraat 35-37, te 2060 Antwerpen.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw, handel, hout, kleding, voeding.

Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten, Cadixstraat 2, te 2000 Antwerpen.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw, grafische technieken, lichaamsverzorging.

Stedelijk Instituut voor Technisch Onderwijs nr.7, Lamorinièrestraat 244-248, te 2018 Antwerpen I.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Gemeentelijk Instituut voor Secundair Onderwijs, C. Peetersstraat 39, te 1830 Machelen.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden auto, mechanica-elektriciteit.

Gemeentelijk Instituut voor Technisch en Beroepsonderwijs, Molenstraat 2 te 3140 Keerbergen.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden auto, bouw, hout, koeling en warmte, mechanica-elektriciteit.

Gemeentelijke School Buitengewoon Secundair Onderwijs "Galbergen", Don Boscostraat 37-39, te 2400 Mol.
Buitengewoon secundair onderwijs : studiegebied bouw
(vanaf 1/9/2002 uitbreiding met de studiegebieden : mechanica-elektriciteit, personenzorg en voeding).

Bu.S.O. Sint Idesbald, De Zilten 52, te 8800 Roeselare.
Buitengewoon secundair onderwijs : studiegebieden bouw, hout
(vanaf 1/9/2002 uitbreiding met de studiegebieden : mechanica-elektriciteit, personenzorg en voeding).

Damiaaninstituut - TSO / BSO, P. Dergentlaan 220, te 3200 Aarschot.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden auto, hout, koeling en warmte, mechanica-elektriciteit.
Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden auto, handel, voeding.

Don Bosco Hoboken, Salesianenlaan 1, te 2660 Hoboken.
Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden handel, mechanica-elektriciteit, voeding.

Francesco Paviljoen, Bovenrij 30, te 2200 Herentals.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied handel.

Hogere Beroepsopleiding voor Verpleegkunde Sint-Jan - Sint-Jozef, Koning Albert I-laan 6, te 8200 Sint-Michiels-Brugge.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Hoger Instituut voor Verpleegkunde Sint-Elisabeth, Herentalsstraat 70, te 2300 Turnhout.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (met inbegrip van de opleiding verpleegkunde).

Ic Dien, Westlaan 99, te 8800 Roeselare.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Instituut voor Verpleegkunde Sint-Vincentius, Molenaarsstraat 22, te 9000 Gent.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (met inbegrip van de opleiding verpleegkunde).

Instituut voor Verpleegkunde Huize Aleidis, Vijfseweg 2, te 8790 Waregem.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Regina Mundi, Grotestraat 25, te 3600 Genk.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Sint-Aloysiusinstituut voor Verpleegkunde, Kolveniersvest 24, te 2500 Lier.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Sint-Augustinusinstituut voor Verpleegkunde, Leopoldlaan 9, te 9300 Aalst.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (met inbegrip van de opleiding verpleegkunde).

St.-Fransiscusinstituut voor Verpleegkunde, Naamsestraat 105, te 3000 Leuven.
Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenzorg (opleiding verpleegkunde).

Sint-Guido-instituut, Dr. Jacobsstraat 67, te 1070 Anderlecht.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenverzorging (opleiding verpleegkunde).

Sint-Jozefinstituut, Waaiberg 5, te 3300 Tienen.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied mechanica-elektriciteit.

Sint-Niklaasinstituut, Doorniksesteenweg 145, te 8500 Kortrijk.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenverzorging (opleiding verpleegkunde).

Sint-Norbertusinstituut, Amerikalei 47, te 2000 Antwerpen.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenverzorging (opleiding verpleegkunde).

Sint-Norbertusinstituut ASO – TSO – BSO, Stationstraat 6, te 2570 Duffel.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenverzorging (opleiding verpleegkunde).

Technisch Instituut Sint-Carolus, Hospitaalstraat 2, te 9100 Sint-Niklaas.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenverzorging (opleiding verpleegkunde).

Technisch Instituut Sint-Lodewijk, Mosselerlaan 110, te 3600 Genk.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied bouw.

Vrij Instituut voor Technisch Onderwijs Sint-Lambertus, Antwerpseweg 48, te 2340 Beerse.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebied personenverzorging.

Vrij Technisch Instituut, Boeveriestraat 73, te 8000 Brugge.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw, hout.

Vrij Technisch Instituut, Leon Declercqstraat 1, te 9800 Deinze.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden bouw, hout.

Vrij Technisch Instituut, Groenplein 6, te 3500 Hasselt.

Voltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden handel, lichaamsverzorging, personenverzorging (met inbegrip van de opleiding verpleegkunde).

Vrij Technisch Instituut, Oudenaardsesteenweg 168, te 8500 Kortrijk.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs : studiegebieden auto, bouw, handel, mechanica-elektriciteit, personenverzorging, voeding.

BIJLAGE 6 :
Overzicht kortlopende studieopdrachten hogescholen

Naam van onderzoek (titel en korte omschrijving van doel):

“Onderzoek betreffende de taakbelasting van het onderwijzend personeel in de Vlaamse Hogescholen”

De opdracht heeft tot doel te onderzoeken of de taak van de personeelsleden sinds de hogescholenherstructurering is toegenomen en een onderzoek uit te voeren naar de taakinfilling van deze personeelsleden in functie van de globale onderwijskundige en maatschappelijke opdracht van de hogescholen.

Opdrachtgever (afdeling, VOI, VWI): afdeling Hogescholen Jaartal van uitvoering: 2000

Frequentie (éénmalig, jaarlijks, om de X-jaar, jaarlijks gedurende X-jaar, andere - omschrijf): éénmalig

Type van onderzoekseenheden (individuele, huishoudens, bedrijven, organisaties, andere - omschrijf): personeelsleden van de hogescholen

Regio van de onderzoekseenheden (hele Vlaamse Gewest, subregionaal, andere - omschrijf): Vlaamse Gemeenschap

Omvang van de steekproef (aantal te bevrage eenheden) : Diepte interviews met personeelsleden van 3 hogescholen aangevuld met 8237 vragenlijsten Methode van bevraging (face to face, telefonische interviews, schriftelijk per post, websurvey of andere –omschrijf): face to face en vragenlijsten per post

Deed u beroep op externe ondersteuning bij een universiteit, consultancybureau, enquêtebureau of andere ? Zo ja ,omschrijf door wie en voor welke fase: uitbesteed aan de Vlaamse Hogescholenraad en uitgevoerd door een onderzoeksteam van het Departement handelswetenschappen en bestuurskunde van de Hogeschool Gent. Voor iedere fase werd een beroep gedaan op het onderzoeksteam.

- a) het opstellen van de vragenlijst:
- b) het verzamelen en coderen van de antwoorden:
- c) het verwerken van de gegevens:
- d) het rapporteren
- e) andere-omschrijf: Kostprijs voor uitbesteding (zo mogelijk per onderdeel) : 1.800.000 BEF

Contactpersoon op uw afdeling, VOI of VWI (naam, e-mail adres, tel):

Wim Leybaert, wim.leybaert@ond.vlaanderen.be tel. 02 553 97 01

Andere opmerkingen:

Naam van onderzoek (titel en korte omschrijving van doel):**“VAMOS”**

Kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de internationalisering aan de Vlaamse hogescholen, meer bepaald naar het aantal buitenlandse studenten dat in of via een Vlaamse hogeschool in Vlaanderen een studie- en/of een stageperiode heeft doorgebracht en naar de bevindingen van de betreffende studenten omtrent de kwaliteit van hun verblijf..

Opdrachtgever (afdeling, VOI, VWI): afdeling hogescholen Jaartal van uitvoering: 1999

Frequentie (éénmalig, jaarlijks, om de X-jaar, jaarlijks gedurende X-jaar, andere - omschrijf): éénmalig

Type van onderzoekseenheden (individuele, huishoudens, bedrijven, organisaties, andere - omschrijf):
face to face en vragenlijsten

Regio van de onderzoekseenheden (hele Vlaamse Gewest, subregionaal, andere - omschrijf):
Vlaamse Gemeenschap

Omvang van de steekproef (aantal te bevragen eenheden) : 29 hogescholen en 464 buitenlandse studenten

Methode van bevraging (face to face, telefonische interviews, schriftelijk per post, websurvey of andere -omschrijf): face to face en vragenlijsten

Deed u beroep op externe ondersteuning bij een universiteit, consultancybureau, enquêtebureau of andere ? Zo ja ,omschrijf door wie en voor welke fase: voor iedere fase werd een beroep gedaan op de Vlaamse Hogescholenraad

- a) het opstellen van de vragenlijst:
- b) het verzamelen en coderen van de antwoorden:
- c) het verwerken van de gegevens:
- d) het rapporteren
- e) andere-omschrijf: Kostprijs voor uitbesteding (zo mogelijk per onderdeel): 1.200.000 BEF

Contactpersoon op uw afdeling, VOI of VWI (naam, e-mail adres, tel):
Wim Leybaert, wim.leybaert@ond.vlaanderen.be tel. 02 553 97 01

Andere opmerkingen:

Naam van onderzoek (titel en korte omschrijving van doel):**“Vlaamse obstakels inzake internationale samenwerking”**

Onderzoek naar de obstakels die belemmerend werken voor de internationalisering in het hogescholenonderwijs.

Opdrachtgever (afdeling, VOI, VWI) : afdeling Hogescholen Jaartal van uitvoering: 2000

Frequentie (éénmalig, jaarlijks, om de X-jaar, jaarlijks gedurende X-jaar, andere - omschrijf) : éénmalig

Type van onderzoekseenheden (individuele, huishoudens, bedrijven, organisaties, andere - omschrijf) :
Individuele en hogescholen

Regio van de onderzoekseenheden (hele Vlaamse Gewest, subregionaal, andere - omschrijf) :
Vlaamse Gemeenschap

Omvang van de steekproef (aantal te bevragen eenheden) : 24 interviews met leidinggevende personen uit het Vlaamse bedrijfsleven, 600 studenten, 6 personeelsleden van elk van de 28 hogescholen, 706 personeelsleden van de hogescholen Methode van bevraging (face to face, telefonische interviews, schriftelijk per post, websurvey of andere -omschrijf): face to face en vragenlijsten

Deed u beroep op externe ondersteuning bij een universiteit, consultancybureau, enquêtebureau of andere ? Zo ja ,omschrijf door wie en voor welke fase: voor iedere fase werd beroep gedaan op de Vlaamse Hogescholenraad

- a) het opstellen van de vragenlijst:
- b) het verzamelen en coderen van de antwoorden:
- c) het verwerken van de gegevens:
- d) het rapporteren
- e) andere-omschrijf: Kostprijs voor uitbesteding (zo mogelijk per onderdeel) : 1.200.000 BEF

Contactpersoon op uw afdeling, VOI of VWI (naam, e-mail adres, tel):
Wim Leybaert, wim.leybaert@ond.vlaanderen.be tel. 02 553 97 01

Andere opmerkingen:

Naam van onderzoek (titel en korte omschrijving van doel):**“Onderzoek naar de maatschappelijke relevantie van de hogeschoolopleidingen”.**

Het doel van het onderzoek is de maatschappelijke relevantie na te gaan van de basisopleidingen en opties aan de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, die leiden tot kwalificaties inzake een beroepsuitoefening die door een wet, decreet of Europese richtlijn is gereguleerd.

Opdrachtgever (afdeling, VOI, VWI) : Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming Jaartal van uitvoering: 2001

Frequentie (éénmalig, jaarlijks, om de X-jaar, jaarlijks gedurende X-jaar, andere - omschrijf) : éénmalig

Type van onderzoekseenheden (individueel, huishoudens, bedrijven, organisaties, andere - omschrijf) : individuen en hogescholen

Regio van de onderzoekseenheden (hele Vlaamse Gewest, subregionaal, andere - omschrijf) : Vlaamse Gemeenschap

Omvang van de steekproef (aantal te bevragen eenheden) : 28 hogescholen Methode van bevraging (face to face, telefonische interviews, schriftelijk per post, websurvey of andere -omschrijf): schriftelijke bevragingen en interviews

Deed u beroep op externe ondersteuning bij een universiteit, consultancybureau, enquêtebureau of andere ? Zo ja ,omschrijf door wie en voor welke fase: voor iedere fase wordt een beroep gedaan op het advocatenbureau Liedekerke Wolters Waelbroeck Kirkpatrick & Cerfontaine

- a) het opstellen van de vragenlijst:
- b) het verzamelen en coderen van de antwoorden:
- c) het verwerken van de gegevens:
- d) het rapporteren
- e) andere-omschrijf : Kostprijs voor uitbesteding (zo mogelijk per onderdeel) : 2.000.000 BEF

Contactpersoon op uw afdeling, VOI of VWI (naam, e-mail adres, tel):

Joseph Declercq, joseph.declercq@ond.vlaanderen.be, tel. 02 553 97 58

Andere opmerkingen:

Naam van onderzoek (titel en korte omschrijving van doel):**“Onderzoek naar de maatschappelijke relevantie van de hogeschoolopleidingen”.**

Het doel van het onderzoek is de maatschappelijke relevantie na te gaan van de basisopleidingen en opties aan de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, die leiden tot kwalificaties inzake een beroepsuitoefening die niet door een wet, decreet of Europese richtlijn is gereguleerd. Ook moet een gemeenschappelijke format worden ontwikkeld voor dat onderzoek en dat van de gereguleerde beroepen.

Opdrachtgever (afdeling, VOI, VWI): Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming Jaartal van uitvoering: 2001

Frequentie (éénmalig, jaarlijks, om de X-jaar, jaarlijks gedurende X-jaar, andere - omschrijf) : éénmalig

Type van onderzoekseenheden (individuele, huishoudens, bedrijven, organisaties, andere - omschrijf): individuen en hogescholen

Regio van de onderzoekseenheden (hele Vlaamse Gewest, subregionaal, andere - omschrijf): Vlaamse Gemeenschap

Omvang van de steekproef (aantal te bevragen eenheden) : 28 hogescholen Methode van bevraging (face to face, telefonische interviews, schriftelijk per post, websurvey of andere -omschrijf): face to face en schriftelijke bevragingen

Deed u beroep op externe ondersteuning bij een universiteit, consultancybureau, enquêtebureau of andere ? Zo ja ,omschrijf door wie en voor welke fase: voor iedere fase wordt een beroep gedaan op het Center for Higher Education Policy Studies - CHEPS

- a) het opstellen van de vragenlijst:
- b) het verzamelen en coderen van de antwoorden:
- c) het verwerken van de gegevens:
- d) het rapporteren
- e) andere-omschrijf: Kostprijs voor uitbesteding (zo mogelijk per onderdeel) : 5.682.000 BEF

Contactpersoon op uw afdeling, VOI of VWI (naam, e-mail adres, tel):
Joseph Declercq, joseph.declercq@ond.vlaanderen.be tel. 02 553 97 58

Andere opmerkingen:

BIJLAGE 7 :

Centra voor volwassenenonderwijs waar geen voltijds ambt van directeur kan worden ingericht

Er zijn thans 128 centra voor volwassenenonderwijs.

Om een voltijds ambt van directeur te mogen inrichten moet het centrum in de voorafgaande referteperiode 120.000 lesurencursist genereren.

Vanaf het schooljaar 2004-2005 (referteperiode 1.2.2003-31.1.2004) is 120.000 lesurencursist de rationalisatienorm om als autonoom centrum te blijven bestaan.

Voor volgende centra geldt een verlaagde norm van 30.000 lesurencursist :

- centra die uitsluitend hoger onderwijs inrichten ;
- centra die secundair en hoger onderwijs inrichten maar tenminste 75% van hun lesurencursist in het hoger onderwijs genereren.

Voor centra gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geldt geen enkele norm.

Volgende centra totaliseren minder dan 120.000 lesurencursist en kunnen bijgevolg geen voltijds ambt directeur inrichten :

- centra in vet aangeduid zijn Brusselse centra ;
- centra cursief vermeld zijn centra waarvoor de verlaagde norm geldt ;

– Centrum voor volwassenenonderwijs	Lesuren-cursist	recht op x/20
Vormingsleergang voor Sociaal en Pedagogisch Werk Mol	106210	105120
Hogere Leergangen Fiscale Wetenschappen Brussel	106480	48200
LETHAS Ganshoren	116320	86160
Sint-Lukas Hogere Leergangen Schaarbeek	114300	107520
Stedelijk Volwassenenonderwijs Roeselare	117380	85320
H.-Maagdcollege Dendermonde	55200	101340
Technisch Instituut St-Jozef Geraardsbergen	89340	37440
Bisschoppelijke Huishoudleergangen Gent	67360	57860
Temse	21200	45840
Talen – Informatica Voeren	17/20	17/20
Vervolmakingscentrum Verpleegkundigen Schaarbeek	17/20	8/20
KCST Sint-Truiden	19/20	14/20
Technisch H.Hartinstituut Tessenderlo	19/20	17/20
Technisch Hoger Onderwijs Antwerpen	19/20	14/20
Sociale Hogeschool Heverlee	9/20	16/20
Hoger Instituut Paramedische Beroepen Gent	14/20	6/20
Hogere Leergangen St-Lucas Gent	11/20	9/20
Technisch Instituut Kortrijk	3/20	7/20

BIJLAGE 8

Overzicht van de resterende uitvoeringsbesluiten van het CLB-decreet

[illegible]